



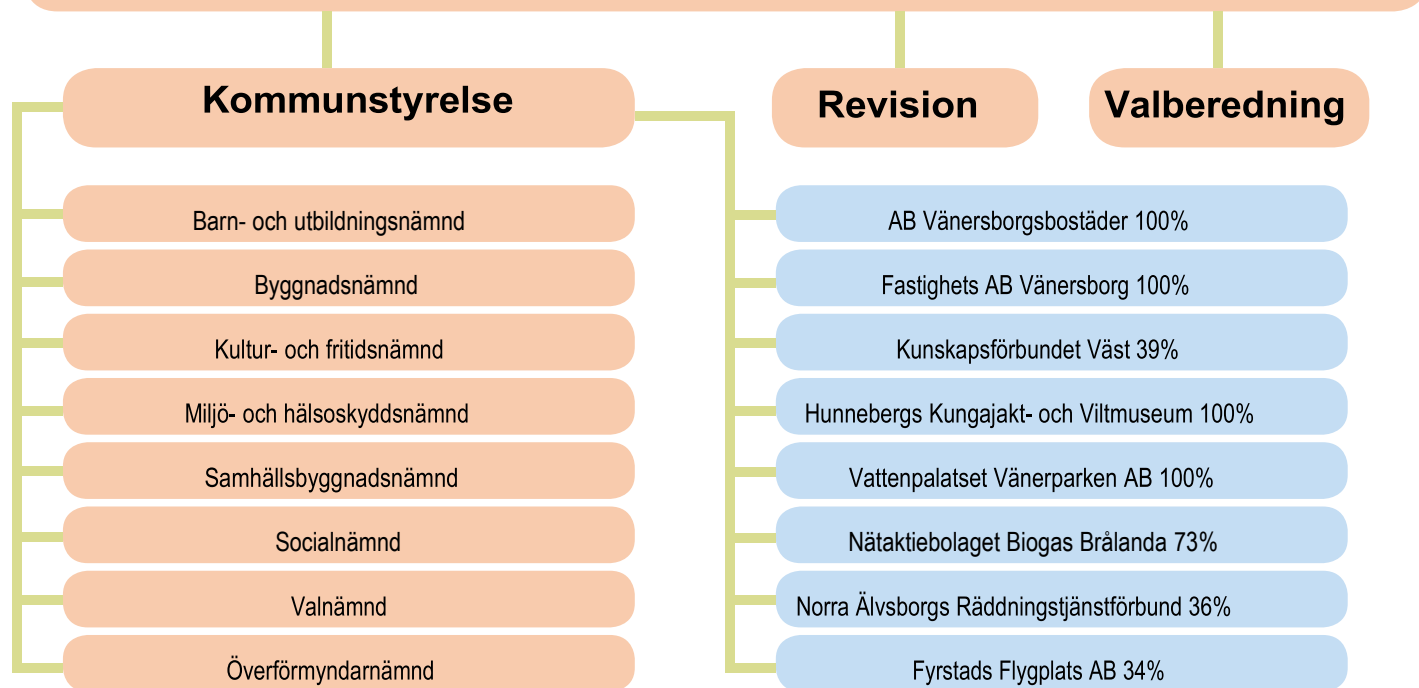
Vänersborgs kommun Årsredovisning 2018

Innehållsförteckning

Organisation.....	3
Kommunstyrelsens ordförande.....	4
Samhällsekonomisk bakgrund.....	5
Miljöredovisning	7
Personalredovisning.....	9
Övergripande målavstämning.....	12
Finansiell analys.....	16
Finansiella rapporter.....	26
Kommunfullmäktige.....	39
Valnämnden	39
Revisionen	40
Barn- och utbildningsnämnden.....	41
Byggnadsnämnden	46
Kommunstyrelsen	48
Kultur- och fritidsnämnden.....	53
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	57
Samhällsbyggnadsnämnden	59
Socialnämnden	66
Överförmyndarnämnden	71
AB Vänersborgsbostäder	72
Fastighets AB Vänersborg.....	74
Kunskapsförbundet Väst	75
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB.....	78
Vattenpalatset Vänerparken AB	80
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	81
Norra Älvsborgs Räddningstjänst.....	82
Fyrstads Flygplats AB	83
Revisionsberättelse.....	84

Foto: Jerry Lövberg, förutom sid. 52 (Kent Eng)

Kommunfullmäktige



Kommunstyrelsens sammansättning 2018

Ordförande: Marie Dahlin (S) tom 2018-11-28

1:e v ordförande: Gunnar Lidell (M)

2:e v ordförande: Bo Carlsson (C)

Ledamöter:

Benny Augustsson (S)

Kenneth Borgmalm (S)

Marie-Louise Bäckman (KD)

Lena Eckerbom Wendel (M)

Peter Göthblad (L)

Marika Isetorp (MP)

Kurt Karlsson (SD)

Madelaine Karlsson (S)

Bengt Larson (S)

Marianne Ramm (V)

Lutz Rininsland (V)

Anders Strand (SD)

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

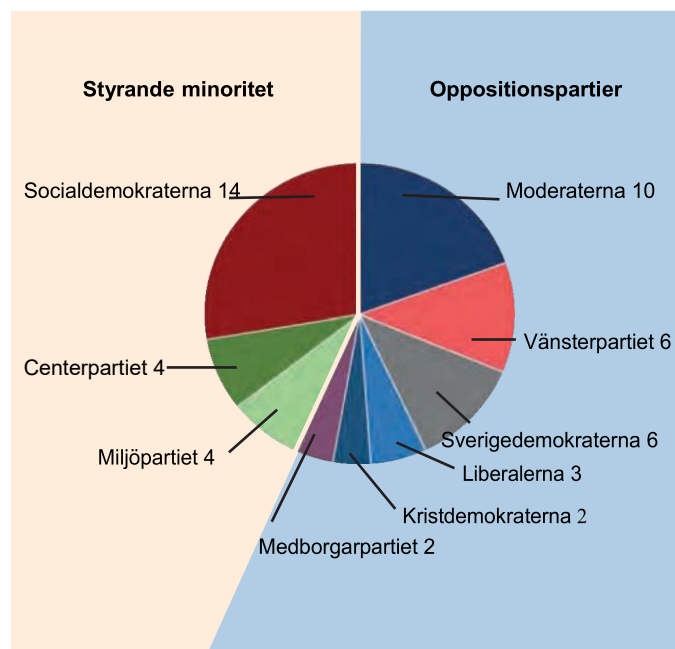
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. De 51 ledamöterna utses vid allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut om övergripande frågor såsom skattesats, mål och riktlinjer samt om kommunens budget mm. Fullmäktige har under mandatperioden letts av ett presidium som består av ordförande Lars-Göran Ljunggren (S), förste vice ordförande Niklas Claesson (M) och andre vice ordförande Anna-Karin Sandberg (MP).

Kommunala nämnder

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. I Vänersborgs kommun finns utöver kommunstyrelsen åtta nämnder. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilket ansvarsområde varje nämnd har. Nämnderna ska följa de

mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.



Kommunstyrelsens ordförande

Det år som vi nu lägger bakom oss har präglats av expansion och utveckling. Vi alla tillsammans, förtroendevalda, anställda och invånare, har tagit kommunen ett steg vidare in i framtiden.

För mig bygger en kommuns framgång på viljan att utvecklas hållbart i tiden.

Vi har antagit en ambitiös integrationsstrategi med jobbfokus och vi har invigt Vargön Innovation, ett centrum för utveckling av framtidens hållbara material. Nya jobb behöver skapas, det är det som vår innovativa satsning i Vargön handlar om. Dessutom fokuserar vi tillsammans med många olika samarbetspartners på att korta vägen för de nyanlända in på arbetsmarknaden.

Jag gläds särskilt över befolkningstillväxten. Allt fler väljer att leva, utvecklas och bo i vår kommun, därför behöver vi ha fortsatt tydligt politiskt fokus på bostadsbyggande.

I en period av stark tillväxt blir det stort fokus på samhällsbyggnad, infrastruktur, service, bostäder. Samtidigt ska det vi utvecklar vara hållbart, socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Det är något som jag personligen fokuserat mycket på under året.

Kommunens investeringsnivåer är just nu mycket höga och kommer så att vara under ett antal år framöver. Investeringarna är viktiga för att vi ska kunna fortsätta att vara en hållbar och attraktiv kommun för alla invånare.

Konjunkturen mattas av de kommande åren samtidigt som behovet av välfärd ökar. Utmaningarna är stora och vi förtroendevalda tar oss an dem med stor ödmjukhet. Vi ska hållbart och ansvarsfullt investera för framtiden och bygga ett sammanhållet och tryggt Vänersborg, från stad till landsbygd.



Nu går vi in i ett nytt år med kunskaper vi inte hade tidigare. Låt oss ta vara på det!

Avslutningsvis vill jag uttrycka ett varmt tack till alla medarbetare i våra vitt skilda verksamheter. Tillsammans bidrar vi alla till en hållbar utveckling och gör Vänersborg till en bra plats att leva, bo och verka i.

Bo Carlsson,
tjänstgörande kommunalråd

Samhällsekonomisk bakgrund

Dämpad internationell konjunktur

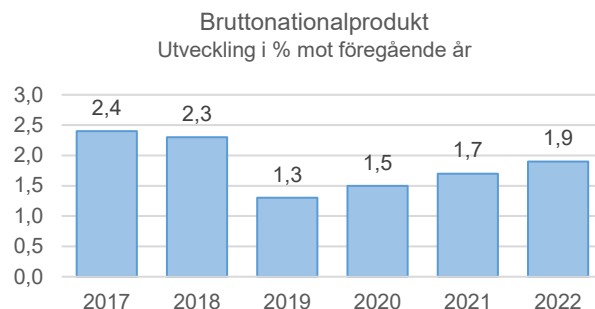
Konjunkturinstitutet bedömer i sin decemberrapport att tillväxten i global BNP under 2018 blir knappt 4 procent. En god utveckling på arbetsmarknaden håller uppe konsumtionstillväxten och investeringarna fortsätter att utvecklas starkt. De kommande två åren, 2019–2020, sjunker tillväxten något och närmar sig genomsnittet för de senaste 20 åren på 3,5 procent. Utvecklingen drivs av en avmattning av investeringskonjunkturen och högre styrräntor. Tillväxten dämpas ytterligare något 2021–2023, och den globala högkonjunkturen ebbar ut samtidigt som styrräntorna fortsätter att höjas på många håll. Sammantaget blir tillväxten i global BNP lägre 2019 och 2020 jämfört med 2018.

Bland de utvecklade ekonomierna växer USA starkt och landet befinner sig i en högkonjunktur. Den amerikanska ekonomin växte med 0,9 procent i kvartalstakt det tredje kvartalet 2018. Tillväxten har sedan 2017 främst drivits av investeringar. Investeringskonjunkturen har dock mattats av något den senaste tiden medan konsumtionen har växt snabbare. Den amerikanska centralbanken, har höjt sin styrränta kontinuerligt sedan slutet av 2015, vilket kommer att börja tynga delar av den amerikanska ekonomin under slutet av 2019 och 2020. Den kinesiska tillväxttakten har fallit trendmässigt under de senaste åren. Denna trend fortsätter de närmaste åren och beror på den pågående omställningen av den kinesiska ekonomin, från exportledd till konsumtionsdriven tillväxt. Tillväxten i euroområdet blir 1,9 procent 2018 för att sedan dämpas något kommande två år.

Avmattning och ökad osäkerhet för svensk ekonomi

Den svenska konjunkturen toppade det första halvåret 2018 och ekonomin är nu på väg in i en avmattningsfas. BNP föll överraskande med 0,2 procent det tredje kvartalet 2018. Det var första gången på drygt fem år som BNP föll. Exporten ökade marginellt och de fasta bruttoinvesteringarna steg i en hygglig takt. Bakom nedgången i BNP låg bland annat en svag utveckling av hushållens konsumtion och lagerinvesteringarna. Trots avmattningen bedömer Konjunkturinstitutet att högkonjunkturen består de närmaste två åren. Investeringarna har gett stora bidrag till efterfrågetillväxten de senaste åren och investeringsnivåerna är ännu höga i delar av näringslivet. Tillsammans med brist på arbetskraft, ökad osäkerhet om den framtida ekonomiska utvecklingen och ett fortsatt fall i bostadsinvesteringarna gör detta att investeringarna totalt sett minskar något 2019.

Sysselsättningen fortsatte växa starkt sista kvartalet 2018. Därefter dämpas sysselsättningstillväxten. Prognosen stöds av att företagens anställningsplaner överlag har dämpats. Anställningsplanerna för näringslivet är i december 2018 på sin lägsta nivå sedan



2015. Arbetsmarknaden är fortsatt stark men dämpas då sysselsättningen ökar långsammare framöver. Arbetslösheten har därmed bottnat och hamnar kring 6,5 procent 2019 och 2020.

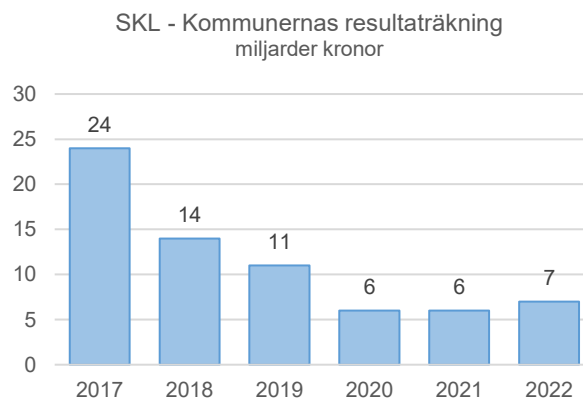
Inflationen ligger sedan en tid tillbaka över 2 procent och Riksbanken väntas i början av 2019 inleda en serie räntehöjningar. Dämpade inflationsutsikter bortom 2019 gör dock att höjningscykeln blir mycket utdragen.

Den ekonomisk-politiska osäkerheten i omvärlden har stigit sedan i somras. Handelskonflikter, främst mellan USA och Kina, "Brexit" och osäkerheter förknippade med den italienska finanspolitiken har i hög grad bidragit till denna utveckling. Till detta kommer den osäkerhet vad gäller statens finanspolitik som beror på svårigheterna med regeringsbildning.

Sjunkande resultat i kommunsektorn

Kommunerna redovisade ett överskott på 24 miljarder kronor 2017. Resultatet motsvarar 4,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

I dessa siffror ingår ovanligt stora realisations- och exploateringsvinster på nästan 13 miljarder, netto.



Efter några mycket starka år blir det ekonomiska läget i kommunsektorn alltmer ansträngt. Under 2019 bromsar skatteunderlaget in och verksamheterna utsätts för ett fortsatt högt demografiskt tryck. Kommunerna får också ett allt större ansvar och fler uppgifter utan att detta alltid kompenseras av staten.

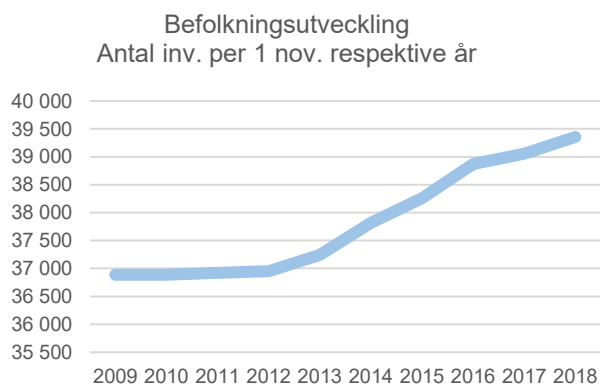
Från 2020 och åren därpå ser det kärvare ut. Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömer att ett starkt demografiskt tryck och fortsatt långsam skatteunderlagsutveckling innebär att det utan höjda statsbidrag krävs åtgärder motsvarande 31 miljarder kronor till år 2022, för att klara ett resultat på 1 procent av skatter och generella statsbidrag.

Befolkning, bostäder och arbetsmarknad

Befolkningen ökar

Under ganska många år låg Vänersborgs befolkning på en ganska konstant nivå. Antalet invånare pendlade runt 37 000 och förändringarna mellan åren var ganska små. Fr.o.m. 2013 inleddes en mer påtaglig befolkningsökning och antalet invånare har sedan dess ökat med drygt 2 000 personer. Befolkningsökningen sedan 2013 är i första hand beroende av nettinflyttning från utlandet och är kopplat till de senaste årens kraftigt ökade asylinvandring. Från regionen och övriga landet har Vänersborg haft ett negativt flyttnetto under flertalet år sedan 2013.

Per den 1 november 2018 uppgick antalet invånare i Vänersborg till 39 355, en ökning med 300 invånare, jämfört med 2017.



Andelen av Vänersborgs befolkning som är i yrkesverksam ålder är lägre än riks- och länsgenomsnittet, en skillnad som ökat de senaste åren. Andelen utrikes födda är lägre i jämförelse med såväl riket som med Västra Götalands län, men skillnaden har minskat de senaste åren.

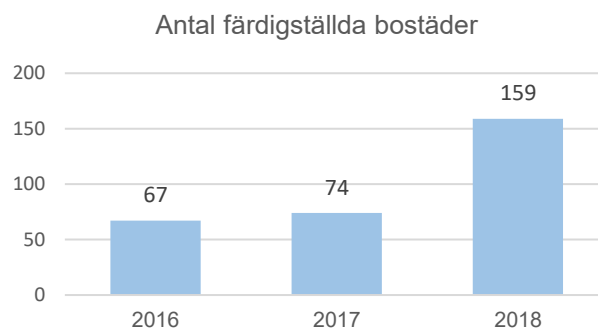
Vänersborgs kommun tar årligen fram en befolkningsprognos som planeringsunderlag för nämnder och förvaltningar. De övergripande trenderna i Vänersborgs kommun är att barn, ungdomar och äldre förväntas öka. Antalet födda barn förväntas öka fram till 2021 för att därefter stabilisera sig på en nivå på cirka 470 barn per år under prognosperioden.

Prognosen för personer över 80 år visar den största ökningen, vilket innebär att vi kan förvänta oss ökat behov av välfärdstjänster inom vård och omsorg.

Ökad takt på bostadsbyggandet

Befolkningsprognosen utgår ifrån ett fortsatt bostadsbyggande som möjliggör inflyttning och ett ökat invånarantal. Tillskottet till bostadsmarknaden ökar genom nya bostäder vid Nabbensberg, Holmängen, Korseberg, Öxnered/Skaven samt centrala Vänersborg. Antalet färdigställda bostäder 2018 uppgick till 159, vilket ligger i linje kommunens mål kring bostadsförsörjning om 160 bostäder per år.

Arbetet med detaljplaner sker i enlighet med beslutat bostadsförsörjningsprogram. Kommunen saknar dock planberedskap för småhustomter i Vänersborgs centralort.



Sjunkande arbetslöshet

Andelen arbetslösa (18-64 år) uppgick i november till 8,4 procent, vilket är knappt en procentenhet lägre än motsvarande period 2017. Under 2018 har arbetslöshetsnivån varit oförändrad i kommunen.

Arbetslösheten bland nyanlända och utrikesfödda har minskat under 2018 och uppgick i november 2018 till 30,5 procent, vilket är knappt fem procentenheter lägre än november 2017. Vänersborg har fortfarande en högre arbetslöshet jämfört med riket och länet. Den största skillnaden beror på förmågan att få utrikesfödda i arbete.

Miljöredovisning

Under 2018 genomfördes ett stort antal aktiviteter som bidrar till att uppnå kommunens miljöprogram. Flera event har även arrangerats för att lyfta miljöarbetet samt öka medvetenheten kring miljö och klimat i kommunen.

Miljöforum

Miljöforum är ett event som genomfördes i mars där medarbetare i kommunen, politiker och externa aktörer bjöds in. Syftet var att lyfta goda exempel på miljöarbete i kommunen som bidrar till att nå våra mål i miljöprogrammet, samt bjuda in externa aktörer med lyckade projekt som inspiration för att fortsätta och utveckla arbetet. Flera utställare fanns även på plats som visade upp intressanta och spännande projekt med fokus på miljö. Som avslutning serverades en klimatsmart lunch och resultatet blev ett lyckat event med över 120 deltagare.

Klimatmanifestation

Earth hour är världens största klimatmanifestation där man under en timme släcker ned för att öka medvetenheten om klimatförändringar. Vänersborgs kommun har under flera år uppmärksammat detta på olika sätt. Under 2018 gjordes en extra satsning där flera förvaltningar samarbetade och skapade aktiviteter kopplat till klimat och miljö under en hel dag för invånarna i Vänersborgs kommun. Tex. var det pysel med återbruk på biblioteket, klädinsamling, möjlighet att testa elcykel, servering av klimatsmart mat och mycket mer. Arrangemanget avslutades med en häftig eldshow i Plantaget.

Här följer ett axplock av aktiviteter som genomförts i kommunen under året, inordnade under miljöprogrammets fyra fokusområden.

Grönskande stad och land

Under året har flera projekt påbörjats med hjälp av statliga pengar från LONA (lokal naturvårdssatsning). Ett av projekten är att ta fram ett naturvårdsprogram som ska redovisa områden med kända naturvärden i kommunen. Naturvårdsprogrammet kommer ge ett bättre besluts- och planeringsunderlag och underlätta i bedömningar som berör naturvärden som är en viktig del för att uppfylla flera miljömål. Ett annat LONA-projekt handlar om friluftsförbättrings åtgärder i Dalbobergen som bidrar till att öka hälsofrämjande och tillgängliga naturmiljöer.

Kultur- och fritidsförvaltningen har under 2018 startat upp Fritidsbanken, som är ett projekt som finns i flera kommuner i Sverige. Det fungerar som ett bibliotek för sport och fritidsutrustning och är helt gratis. Detta har många positiva effekter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Vatten i världsklass

I framtiden förväntas inläckage i kommunens ledningsnät och avlopp öka på grund av ledningsnätets status och klimatpåverkan. Förnysetakten för 2017 var 294 år för vatten och 188 år för spillvatten. Målsättningen är att nå 100 års förnysetakt för att minska bräddningar, och undvika att vattnet går baklänges om ledningarna blir överfulla och därmed ris-



keras att översvämma källare och gator. Kommunfullmäktige har i beslut fördubblat saneringsanslagen med start 2019. Holmängens reningsverk har också i beslut från miljöprövningsdelegationen fått tillstånd till utökad verksamhet. Tillståndet ställer bland annat krav på kraftigt skärpta gränsvärden och klimatsäkrad verksamhet vilket betyder att Holmängens reningsverk med tillhörande nät ska klimatsäkras till 2023. Kommunen har också fortsatt arbetet med att bygga ut kommunalt VA enligt kommunens blåplan för att minska näringsläckage från enskilda avlopp.

Två projekt för våtmark, vars syfte är att rena och fördröja dagvatten och samtidigt skapa värde för biologisk mångfald och rekreation, har beviljats LONABidrag. Ett av projekten arbetar Skogaryds forskningsstation med, där våtmark återskapas i skogsmark och kommer att ingå i stationens forskning kring bl.a. växthusgaser och klimatförändringar.

Trygg miljö för stora och små

2018 har det varit en extremt varm och torr sommar. Arbeta med insatser för att minska påverkan på klimatet är av stor vikt för framtiden. Utöver det behöver kommunen också arbeta med klimatanpassning. Som en del i det arbetet har kommunen börjat se över och säkerställa att utomhusmiljöer på förskolor fungerar även på sommaren. Det måste finnas tillgång till skugga så att barn kan vistas utomhus utan att utsättas för direkt solljus. På flera förskolor har det tex. byggts pergola över sandlådorna som solskydd.

Flera förskolor har också under året påbörjat arbete med giffri förskola, i första hand har köpmönster setts över för att minska produkter som kan ha negativ påverkan på människor och miljö. Förskolorna i kommunen har även arbetat mycket med Globala skolan som kompetensutveckling inom hållbar utveckling. Avdelningen Kotten har dessutom vunnit ett pris för sin film om de globala målen.

För att öka tryggheten på vissa utsatta områden och stigar, har belysning installerats och sly röjts bort. Gatuenheten och Parkenheten arbetar också kontinuerligt med hälsofrämjande miljöer genom att hålla snyggt på allmänna ytor såsom parker och badstränder.

Arbetet med att bygga den nya kretsloppsparken i Tenggrenstorp är i full gång. I den nya parken läggs mycket fokus på återbruk vilket är av stor vikt för att hushålla med resurser och minska andelen avfall.

Vänersborgs kommun har också satsat på att bidra till utvecklingen av en hållbar industri och är med och utvecklar Wargöns innovations- och industripark med inriktning på energi, miljö och innovation. Den första byggnaden på området invigdes i augusti 2018 och driver nu sin verksamhet. Vänersborgs kommun och Wargön Innovation arbetar även tillsammans avseende projekt som syftar till att skapa verksamhet och stödja utveckling av entreprenörskap på området.

Som en del i att nå målet hållbara inköp i kommunens miljöprogram har en enkät legat på hemsidan där 32 aktörer inom Västra Götaland anmält intresse på att de kan vara leverantörer till Vänersborgs kommun. Detta är en början för att möjliggöra en ökning av närproducerade livsmedel som köps in. Andelen ekologiska livsmedel som köpts in under året ligger på 31 %, vilket är en viss ökning från föregående år. Mätningar för att följa upp matsvinnet görs på samtliga skolor vid två tillfällen per år under 4 veckor vid varje tillfälle. I skolrestaurangerna på Blåsut- och Rånnums skola har man prövat att mäta matsvinnet kontinuerligt och kommunicera det till eleverna för att sen kunna mäta om det ger effekt. Planscher har också satts upp i skolrestaurangerna för att motivera minskat matsvinn.

Klimatsmart i alla led

En stor utmaning att lösa är omställningen till klimatsmarta transporter och resvanor. Här har kommunen arbetat med olika aktiviteter för att nå målet. Gatuenheten köper nu in HVO istället för diesel, vilket är ett steg i rätt riktning för att fasa ut fossila drivmedel men inte en långsiktig lösning. Vid inköp av nya fordon i kommunen ska el- och biogas i första hand köpas in.

Att byta ut bil mot cykel är en viktig del i ett arbete med hållbara transporter. Under 2018 har flera cykelfrämjande åtgärder genomförts. Gång- och cykelvägar har byggts ut, bland annat utefter Stationsvägen i Vargön och Ollenicklas väg på Mariedal. I november invigdes också två nya cykelgarage där det nu går att förvara och ladda sin cykel på ett tryggt sätt, ett på Resecentrum och ett på Öxneredstation. Kommunen har också arbetat med projektet "cykelvänlig arbetsplats" där kommunrehab i år vann utmärkelsen "årets raket" som delades ut av Västra Götalandsregionen. En satsning har i år också gjorts på förmåncyklar, vilket gör det möjligt för samtliga tillsvidareanställda medarbetare i kommunen att hyra en cykel.

Personalredovisning

Personalkostnader och intäkter

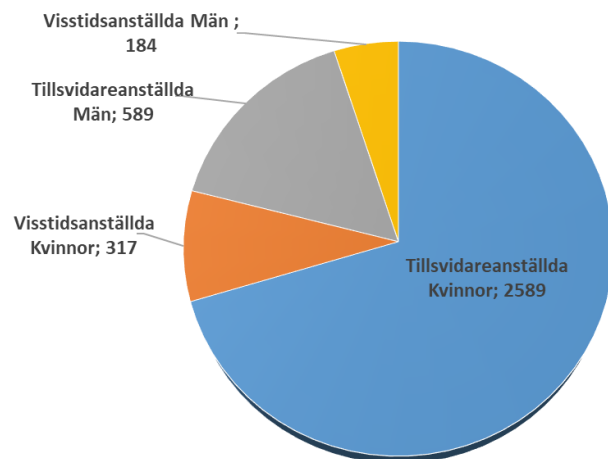
Den totala personalkostnaden inkl. löneskatt uppgick till 1 776,6 Mkr (1 709,5 Mkr 2017). Av dem utgjorde personalkostnaderna 1 628,5 Mkr och pensionskostnaderna uppgick till 148,1 Mkr. Lönerelaterade intäkter uppgick till 71,2 (66 Mkr 2017) och bestod av ersättning från försäkringskassan, varav LSS 24,9 Mkr och från arbetsförmedlingen 46,3 Mkr.

Medellönen omräknat till heltidslön för tillsvidareanställda ökade med 1024 kr till 30 103 kr i genomsnitt. Männens medellön var i genomsnitt 30 021 kr och kvinnornas 30 473 kr.

Personalstruktur

Antalet anställda ökade och uppgick till 3 679 personer den 1 november 2018 (se diagram nedan). Det är en ökning med 80 anställda sedan 2017.

Antal anställda	Kvinnor	Män	Totalt
	2 906	773	3 679



Den genomsnittliga medelåldern för kommunens månadsanställda var 44 år.

Antalet årsarbetare (den summerade faktiska sysselsättningsgraden omräknat till heltidstjänster) var 3 535 vilket är en ökning med 91 årsarbetare från förra året. Utöver det anlitate kommunen timvikarier motsvarande 244 årsarbetare, det är en minskning

med 5 årsarbetare från 2017. Sommarperiodens timvikarier motsvarade 103 årsarbetare, vilket utgjorde 41 % av årets anlitate timvikarier. Exklusive de nyttjade timmarna för sommarperioden juni, juli och augusti motsvarar årets timvikarier 145 årsarbetare (146 årsarbetare, 2017).

I tabellerna visas vilka helägda samt delägda bolag i Vänersborgs kommun har, samt antalet anställda inom varje.

Antal anställda (Helägda bolag)	2017	2018
AB Vänersborgsbostäder	59	59
(varav kvinnor i %)	(24%)	(24%)
Vattenpalatset Vänerparken AB	12	11
(varav kvinnor i %)	(58%)	(55%)
Hunnebergs Kungajakt- och viltmuseum AB	4	6
(varav kvinnor i %)	(50%)	(67%)
Fastighets AB	1	1
(varav kvinnor i %)	0%	0%
Antal anställda (Delägda bolag)	2017	2018
Kunskapsförbundet Väst*	729	718
(varav kvinnor i %)	(67%)	(67%)
Brälanda Biogas**	1 konsult	1 konsult
(varav kvinnor i %)	0%	0%
Norra Älvsborgs Räddningstj.förb. (NÄRF)***	233	250
(varav kvinnor i %)	(8%)	(8%)

* Ägs till 39% ** Ägs till 73% *** Ägs till 36%

Övertid och mertid ökade

Under 2018 ökade övertidstimmarna medan mertidstimmarna minskade. Övertiden ökade med ca 800 timmar till 23 300 timmar totalt. Mertiden uppgick till cirka 35 000 timmar vilket är en minskning



med ca 4461 timmar. Den totala kostnaden för övertid uppgick till drygt 10 Mkr vilket är en ökning med ca 1 Mkr kostnaden. Mertiden minskade med 0,4 Mkr till ca 7,3 Mkr.

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden i kommunen bland tillsvidareanställda har ökat till 97 % i genomsnitt, jämfört med föregående år då den var 96 %. Den totala andelen heltidsanställningar ökade med tre procentenheter.

Tabellen visar andelen tillsvidareanställda i procent inom respektive sysselsättningsgrad.

Kvinnor	2017	2018
Heltid	84%	87%
75 – 99 %	11%	9%
Under 75 %	5%	4%
Män		
Heltid	91%	92%
75 – 99 %	6%	5%
Under 75 %	3%	3%
Totalt		
Heltid	85%	88%
75 – 99 %	10%	8%
Under 75 %	5%	4%

Personalrörlighet

Under året fick 22 personer en annan tjänst inom kommunen, medan 382 personer avslutade sin anställning i kommunen (326 personer 2017). Personalrörligheten uppgår till totalt 13 % (varav intern rörlighet 1 % och extern rörlighet 12 %). Personalrörlighet i sig behöver inte vara något negativt eftersom det också är en förutsättning för att såväl kommunen som individen ska ha möjlighet att utvecklas, men det är viktigt att veta anledningarna till att människor slutar.

Som ett komplement till avgångssamtalen finns det en frivillig avgångsenkät att fylla i för de personer som slutar i organisationen. Informationen samlas och analyseras på en övergripande nivå, för att strategiskt kunna prioritera och utveckla organisationen. Resultatet visade att de främsta faktorerna som hade kunnat få personerna att fortsätta arbeta i Vänersborgs kommun var högre lön, bättre ledarskap,

lägre arbetsbelastning och fler utvecklingsmöjligheter.

I fritextsvar fick avsändarna ge råd till Vänersborgs kommun som arbetsgivare. Det som främst skrevs var att arbetsgivaren behöver vara mer lyhörd för personalens kunskap, satsa på de anställdas hälsa och arbetsmiljö.

Personalutveckling

I karriärprogrammet utvecklas medarbetare till hållbara, kommunikativa och modiga ledare. Karriärprogrammet är en rekryteringsväg och kvalitetssäkring av framtida ledarskap i organisationen. En ny omgång startade hösten 2018. 74 % av programmets tidigare deltagare har fått en chefstjänst eller andra ledande uppdrag.

Chefsdagarna är kompetensutveckling för chefer i organisationen som organiseras centralt. Temat under 2018 har varit hållbarhet utifrån ett individ- och organisationsperspektiv, samt att skapa ett hållbart samhälle. Under året genomfördes mätningar efter varje chefsdag där cheferna fick uppskatta sin känsla av de tre ledarkvalitéerna hållbar, kommunikativ och modig. I sammanställningen framgår att jämfört med början på året, är det en större del som skattar en 4a eller 5a av 5 möjliga på samtliga ledarkriterier, vilket är en positiv utveckling.

Under året har digitalisering av personalarbetet fortsatt. Anställningsprocessen har färdigställts och börjat implementeras. Digitalisering sker även kring korttidsrekrytering. Den digitala introduktionen har under året fått nationell uppmärksamhet då vi med små medel har förmedlat information och kultur på ett enkelt sätt som fått stor spridning.

En stor utmaning för kommunen är personal- och kompetensförsörjning. Personalkontoret har därför tillsammans med förvaltningarna processat kring "jakten på kompetensen", för att fånga in behov, öka medvetenheten samt att starta och prioritera insatser. Rekryteringsprocessen har gjorts enhetlig för hela kommunen där organisationen får stöd i rekryterings alla delar.

Ytterligare en utmaning för kommunen är sjukfrånvaron. Personalkontoret har därför tillsammans med förvaltningarna och personalorganisationerna tagit fram en ny sjukprocess som har implementerats under året. Fokus i sjukprocessen ligger på att arbeta med tidiga insatser samt förstärka chefernas roll, genom att de är ännu mer delaktiga.

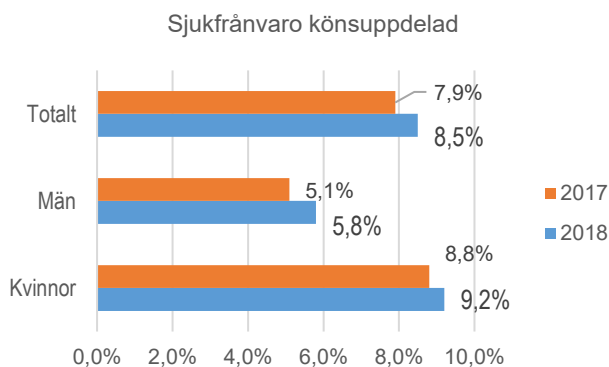
Personalkontoret har under året arbetat på olika sätt för att stärka organisationen genom kompetenshöjande insatser. Exempelvis har chefer och skyddsombud fått utbildning kring organisatorisk och social arbetsmiljö. En nysatsning har skett när det gäller Hälsoinspiratörerna samt mentorprogrammet. Personalkontoret genomför kontinuerligt olika insatser kring ledarutveckling både för befintliga, nya chefer samt tilltänkta kandidater.

Arbetsskador och tillbud

Antalet anmälda arbetsskador minskade under 2018 och uppgick till 353 stycken (-39 stycken 2017). Tillbuderna ökade och uppgick till 1055 stycken (902 stycken 2017). Den vanligaste anmälningsorsaken för arbetsskada var fall (där man snubblat eller halkat). Den vanligaste platsen där arbetsskador skett var hos brukare (särskilt boende), enligt anmälningarna.

Sjukfrånvaro

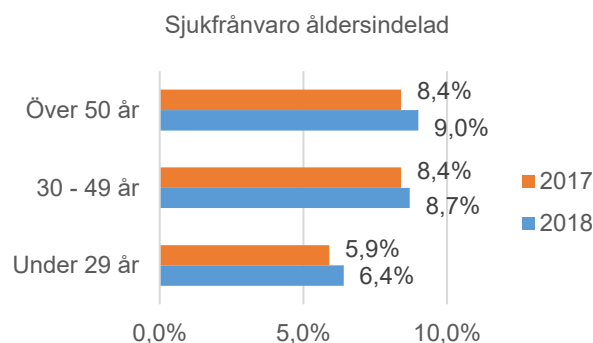
Den totala sjukfrånvaron (i procent av de anställdas tillgängliga ordinarie arbetstid i timmar) ökade totalt sätt i kommunen med 0,6 procentenheter till 8,5 %. Det var en ökning för både kvinnorna och männen. Sjuklönekostnaden har ökat med nästan 4 Mkr.



Långtidssjukfrånvaron, det vill säga andelen sjukfrånvaro i procent som överstiger 60 dagar, minskade för kvinnorna med två procentenheter och för männen ökade sjukfrånvaron med 6 procentenheter. Totalt sätt skedde en minskning av långtidssjukfrånvaron med närmare en procentenhet jämfört med föregående år. Se tabell nedan.

Långtidsfrånvaro från 60 dagar	2017	2018
Kvinnor	59,0%	57,0%
Män	41,3%	47,3%
Totalt	56,3%	55,5%

I Sjukfrånvaron indelad per ålderskategori skedde en ökning i samtliga kategorier 2018, jämfört med föregående år.



Sjuka 0-5 dagar

Andelen personer utan sjukfrånvaro var oförändrat jämfört med 2017, 30 % av medarbetarna hade inte haft någon sjukfrånvaro alls (28 % av kvinnorna och 37 % av männen). Dock anses upp till fem sjukdagar vara en naturlig sjukfrånvaro under ett år. Totalt hade 56 % (-1 % jämfört med 2017) av medarbetarna ingen eller en naturlig sjukfrånvaro (0-5 sjukdagar), 53 % av kvinnorna och 68 % av männen.

Mer information om sjukfrånvaron finns i den personalekonomiska redovisningen.

Övergripande målavstämning

Vision

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inriktningsmålen är fullmäktiges övergripande viljeinriktning som ordnas under fem områden: invånare, samhällsutveckling, ekonomi, verksamhetsutveckling och medarbetare. Kommunfullmäktige tolkar visionen och preciserar den till inriktningsmål. Under året görs delårsrapporter april och augusti och årsredovisning.

Den övergripande målavstämningen är en sammanfattning av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

Områden	Inriktningsmål	2016	2017	2018
Invånare	Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet	◆	◆	◆
	Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv	◆	●	●
	Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses	◆	◆	◆
	Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar	■	■	◆
Samhällsutveckling	Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism	●	●	●
	Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen	◆	●	●
	Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen	●	◆	◆
	Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen	◆	●	●
Ekonomi	Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem	◆	◆	◆
	Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande och effektivt sätt	●	●	◆
	Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar	◆	◆	■
Verksamhetsutveckling	Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas	◆	◆	◆
	Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla	●	◆	●
Medarbetare	Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare	◆	◆	◆

Målavstämning

Invånare

Fler invånare upplever livskvalitet, välbefinnande och trygghet

◆ Uppnås delvis

Den generella arbetslösheten i kommunen är fortsatt låg, med undantag för grupperna unga respektive utlandsfödda. Arbetslösheten bland nyanlända och utrikesfödda har minskat under 2018 och uppgick i november 2018 till 30,5 procent, vilket är knappt fem procentenheter lägre än november 2017. "Jobbspår" är ett samarbete för att försöka locka nyanlända och utrikesfödda till olika yrken där det råder kompetensförsörjningsbrist, och under 2018 startades sex olika jobbspår.

Antalet hushåll som får försörjningsstöd var på samma nivå som 2018. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökade dock under 2018 med knappt 17 procent.

Brukarbedömningen för särskilt boende och hemtjänst visade en hög andel nöjda brukare. Andelen nöjda brukare inom hemtjänst har minskat sedan 2014, där färre känner sig trygga att bo kvar hemma med stöd av hemtjänst. Antalet personal som besöker en hemtjänsttagare under två veckor ligger på 15 och är på samma nivå som tidigare år. Tryggheten i kommunens verksamheter var hög, och den upplevda tryggheten för elever i åk 5 ökade under 2018 till 88 procent. I åk 9 var drygt 89 procent av eleverna trygga (2016).

En trygghetsundersökning med Kommunala Pensionärsrådet och medlemmarna i Företagarna visade att Företagarna upplever en otrygghet i det offentliga rummet, främst kvällstid. Kultur- och fritidsförvaltningen har ingått i ett samverkansprojekt med externa aktörer för att öka tryggheten och minska brott i området kring Sportcentrum. Projektet har haft stort fokus på förebyggande åtgärder, aktiviteter för ungdomar samt vuxennärvaro. Insatserna har resulterat i att antalet brott minskat markant jämfört med 2017 och att fler ungdomar besöker verksamheterna. År 2017 anmäldes 81 stycken brott i området vilket kan jämföras med 17 anmälda brott 2018 (till och med oktober). För att öka trygghetsupplevelsen har stort fokus legat på trygghetsbelysning och röjning samt utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Fler invånare ska bli delaktiga i utbudet av kultur, idrott, rekreation och föreningsliv

● Uppnås

Under sommaren har det genomförts cirka 100 kostnadsfria sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar i åldersgruppen 6-15 år. Aktiviteterna planerades utifrån ungdomarnas egna önskemål. Deltagandet var något lägre än förra året men beror till största del på att inomhusaktiviteterna inte lockat lika många deltagare.

Antalet besökare till huvudbiblioteket och bibliotekens olika evenemang lockade fler besökare jämfört med 2017. Även antalet besökare till Aqua Blå, Sommarscen, School's out, Polstjärnepriset, huvudbiblioteket och konsthallen ökade under året.

Deltagare i den frivilliga musikskolan ökade till följd av fler elever inom dans, piano och El Sistema. Musikskolans samarbete med andra aktörer och uppsökande verksam-

het bidrar till att fler får ta del av verksamhetens framträdanden.

Besöksantalet till ungdomsverksamheten sjönk under året, vilket beror på renoveringar och utebliven mätning. Den faktiska uppskattningen från personalen visade snarare på en ökning och fortsatt högt tryck på verksamheten. Antalet och andelen flickor som deltog i den öppna fritidsverksamheten ökade jämfört med föregående år.

I början av 2018 öppnades verksamheten Fritidsbanken som under året lånade ut cirka 1 500 artiklar, vilket bidragit till fler besökare på Sportcentrum.

Anläggningen av konstgräs på Hallevi idrottsplats, renovering av Hallevibadet, samt ett nytt elljusspår har troligen bidragit till ökad spontanidrott och ökad delaktighet för invånarna.

Fler invånare ska vara nöjda med kommunens service och hur behov och förväntningar tillgodoses

◆ Uppnås delvis

SCB:s medborgarundersökning 2017 visade att fler invånare var nöjda med kommunens service jämfört med 2016, och låg på samma nivå som riket (index 55). Ny mätning görs hösten 2019.

I åk 8 upplevde 74 procent av eleverna att de får det stöd de behöver för mesta kunskapsutveckling, vilket var tre procent längre än 2017. För att öka stödet behöver kommunikationen mellan elever och lärare förbättras så att stödinsatser får önskad effekt.

Brukarundersökningen för musikskolan visade på fortsatt nöjda brukare.

För att ge bättre service till invånarna fortsatte utvecklandet av e-tjänster under 2018. Totalt har kommunen runt 70 interna och externa e-tjänster, och den mest använda externa tjänsten var "Språkval årskurs 6 & 7". Flera tjänster har kopplats till digitala brevlådor.

Fler invånare anser att kommunen har en öppen dialog med invånare, företag och föreningar

◆ Uppnås delvis

I SCB:s medborgarundersökning 2017 ligger Nöjd-Inflytande-Index kvar på en låg nivå. Kommuninvånarna har gett lägre betyg för möjligheter till kontakt och förtroende än genomsnittet. En ny mätning görs hösten 2019.

I föreningsenkäten upplevde föreningarna ett trevligt bemötande vid kontakt med kommunen, men endast 27 procent upplevde att kommunen tog till sig föreningarnas synpunkter och idéer.

Applikationen "Mitt Vänersborg" används för att underlätta den digitala medborgardialogen kring fysisk planering. Under 2019 kommer applikationen att utökas.

Samhällsutveckling

Kommunens attraktionskraft ska öka inom näringsliv, regional- och statlig förvaltning, utbildning, kultur och turism

● Uppnås

Arbetslösheten i kommunen är fortsatt låg, med undantag för grupperna unga och utrikesfödda.

Andelen elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet var

oförändrat och uppgick till 74 procent.

Vänersborgs kommun gjorde ett stort kliv i Svenskt näringslivs kommunrankning. Plats 194 innebar ytterligare 24 platser uppåt sedan 2017. Kommunen fortsatte att satsa på företagslotsar och under 2018 var Vänersborg, med sina 20 diplomerade företagslotsar, den kommun som utbildade flest lotsar i landet.

Intresset kvarstår hos företag att bygga nytt och kommunen har endast ett fåtal tomter kvar på Holmängen och Trestad center för näringsverksamhet. Totalt såldes fyra företagstomter under 2018, vilket förklaras med att det begränsade urvalet inte matchar efterfrågan. Planavdelningen har fått uppdrag att undersöka möjligheten att detaljplanera fler områden. Under året har kommunens strategiska markinnehav inte ökat.

Tiden mellan inkommit ärende till komplett ansökan har förkortats under 2018. När ansökan är komplett kan processen kring handläggning påbörjas. Handläggarna på bygglov har fått möjlighet att ta flera ärenden på delegation vilket förkortar processen.

Fler attraktiva och energieffektiva boenden i hela kommunen

Uppnås

Kommunens antagna detaljplaner möjliggör för en hög grad nyproduktion av bostäder, såsom Niklasberg, Hagaparken och Holmängen. Arbetet med detaljplaner sker i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet. Antalet färdigställda bostäder 2018 uppgick till 159, vilket når kommunens mål kring bostadsförsörjning om 160 bostäder/år.

Kommunen saknar planberedskap för småhustomter i Vänersborgs centralort.

Antal solcellsanläggningar har ökat från 32 stycken år 2016 till 48 stycken år 2017. Energirådgivningen har haft mycket rådgivning kring solel och intresset verkar öka.

Fler mötesplatser som är till för alla i hela kommunen

Uppnås delvis

Fysiska mötesplatser har tillkommit såsom ett utegym vid Sjövallen, upprustning av lekplatsen på Åbon (Onsjö) samt en kickbikebana vid Marierovägen.

Det ska vara enklare för företag att etablera sig och verka i kommunen

Uppnås

För femte året i rad förbättrade kommunen sitt resultat i Svenskt näringslivs attitydundersökning kring företagsklimatet. I rankningen hamnade Vänersborg på plats 194. Ett skifte har skett i företagets attityd, och uppfattningen närmade sig resultaten som kommunen fått i servicemätningar från de som haft ärenden hos oss.

I SKL:s Insikts-mätning var nöjd-kund-index (NKI) 71. Det är samma nivå som snittet i Sverige och anses som ett högt betyg. Serveringstillstånd fick högst NKI på 87 medan mätområdet bygglov avviker med ett NKI på 51 (riksnitt 63). För ett förbättrat resultat har översyn av samhällsbyggnadsprocessen diskuterats samt utveckling av kundcentra, e-tjänster och tjänstegarantier.

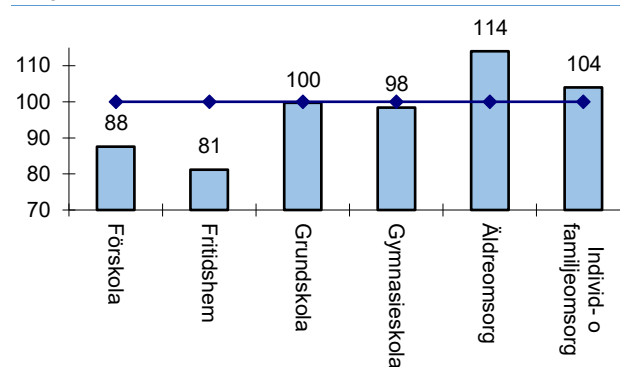
Ekonomi

Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt, så att de gör mesta möjliga nytta för kommuninvånarna utifrån de uppgifter som kommunfullmäktige delegerat till dem

Uppnås delvis

Strukturkostnadsavvikelser beräknas utifrån kommunens förutsättningar, när verksamheten bedrivs vid en genomsnittlig ambitions-, effektivitets- och avgiftsnivå. Avvikelsen visar om kommunens faktiska nettokostnader var högre eller lägre än vad som kan förväntas utifrån strukturen. Avvikelser över 100 innebär att kommunen hade en kostnadsnivå som var högre än vad kommunen borde ha, och under 100 visar en kostnad som var lägre än vad den borde vara.

Diagram: Strukturkostnadsavvikelse per verksamhet.



Diagrammet visar att förskola och fritidshem hade lägre kostnader. Brukarbedömningar för förskolan visade att över 90 procent upplevde att undervisningen var bra. Grundskolan hade värdet 100 och hade därmed ingen kostnadsavvikelse. Grundskolans resultat visade att andelen elever i åk. 6 som klarar kunskapskraven i matematik, andelen behöriga till yrkesprogrammen i årskurs 9 samt meritvärdet för elever i åk 9 var lägre än riksgenomsnittet. Gymnasieskolan låg under 100 och hade alltså en lägre kostnad och andelen elever med examen eller studiebevis inom fyra år minskade till strax över 81 procent. Avvikelsen för äldreomsorgens kostnad var 14 procent högre, vilket var den högsta avvikelsen bland jämnstora kommuner. Brukarbedömningarna för äldreomsorgen visade en hög andel nöjda brukare, strax över 90 procent. Individ- och familjeomsorgen hade högre strukturkostnad och 91 procent av brukarna var nöjda med verksamheten.

Nettokostnaden för musikskolan ökade och var högre än riksgenomsnittet, samtidigt som andelen elever i musikskolan var högre än riket. Nettokostnaden för biblioteket var mycket lägre än riket medan besöksantalet till huvudbiblioteket ökade under 2018.

Kommunens tillgångar och skulder ska förvaltas på ett trygghet och effektivt sätt

Uppnås delvis

Kommunens skulder förvaltas enligt fastställd finanspolicy. Kostnaden för skadegörelse på kommunens egendom ökade kraftigt under 2018 och uppgick till 1 435 tkr, vilket är en ökning med 50 procent.

Kommunen har under 2018 genomfört åtgärder på Sportcentrum för att öka tryggheten och minska brott, vilket gjort

att antalet anmälningar för skadegörelse på området minskat under 2018. Troligen märks effekterna av åtgärderna under 2019.

Kommunens fastighetsunderhåll har utförts enligt plan.

Vänersborgs kommun ska i alla sammanhang ha en välskött ekonomi. All verksamhet ska bedrivas i en anda av god ekonomisk hushållning och i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om finansiella mål och ramar

■ Uppnås inte

Fem av kommunens nämnder redovisade ett underskott mot budget. Övriga fyra nämnder redovisade budget i balans.

Verksamhetsutveckling

Medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens ska stödjas och utvecklas

◆ Uppnås delvis

I Personalenkäten, som genomförs vartannat år, ansåg medarbetarna 2017 att kompetens och idéer tillvaratas i ganska hög grad, 73 av 100.

En ny personalenkät genomförs hösten 2019.

Socialförvaltningen deltar i ett treårigt Vinnova-projekt om hur en idésluss för innovativa idéer kan utformas inom förvaltningen och inom Fyrbodalen.

Verksamheten ska i ökad grad utformas så att den inkluderar alla

● Uppnås

Ett värdegrundsarbete inom förvaltningsorganisationen planeras att påbörjas under 2019.

Frånvaron bland elever i åk 7-9 har minskat till följd av ett prioriterat arbete för ökad närvaro.

För att nå fler grupper med kulturarrangemang genomfördes Sommarscen för barn på kommunens sommaröppna förskola och fritids samt på äldreboenden. Sommarscen

hade en medvetenhet kring representation (exempelvis kön och etnisk bakgrund) vid bokningar av artister och den visuella marknadsföringen. Bland sommarens kulturarrangemang finns bl.a. svensk och afrikansk folkmusik, teater med teckenstöd, olika dansuttryck som Street dance och swing samt böcker på olika språk.

Vid aktiviteter inom kultur och fritid upplevdes att en mångfald bland programpunkter och artister påverkade publik sammansättningen på ett positivt sätt.

Fritidsbanken invigdes under året och ger alla möjlighet att låna fritids- och idrottsutrustning utan kostnad.

Medarbetare

Vänersborgs kommun upplevs i högre grad som en attraktiv arbetsgivare

◆ Uppnås delvis

Attraktivt arbetsgivarindex (AVI) för helåret 2018 redovisades i april.

Tre strategiska områden har prioriterats för att förbättra attraktivt arbetsgivarindex: Personalansvaret (andel medarbetare per chef), sänka korttidssjukfrånvaron samt sänka långtidssjukfrånvaron. Andel medarbetare per chef minskade under 2018 medan korttidssjukfrånvaron respektive långtidssjukfrånvaron (andel %) ökade under 2018 jämfört med 2017.

Andelen externa avgångar ökade under 2018 till 11,5 procent (+1,5 procentenheter mot 2017). Enligt avgångsenkäten var de främsta orsakerna för att få personer att stanna i organisationen högre lön, bättre ledarskap och fler utvecklingsmöjligheter.

Resultatet i personalenkäten 2017 visade att medarbetarnas upplevelse om en närvarande chef har ökat. Lägst poäng gav medarbetarna kring hur närmaste chef visar uppskattning för arbetsinsatser.

Förvaltningen arbetar med att säkerställa lämpliga storlekar för personalgrupper. Under 2018 var det i snitt 21,5 medarbetare per chef, vilket är lägre än 2017.



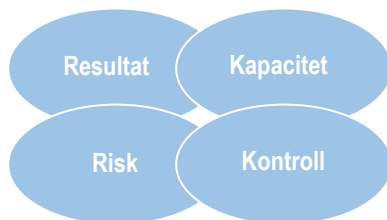
Finansiell analys

Utgångspunkter

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?



Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Sammanställd redovisning

I Vänersborgs koncern ingår, förutom kommunen, Kunskapsförbundet Väst (KFV), AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och Fastighets AB Vänersborg (FABV). För ytterligare upplysning, se redovisningsprinciper.

Resultat och kapacitet

Koncernens resultat positivt

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 7 mkr. Koncernens resultat för 2017 uppgick till 78 mkr. Kommunens resultat uppgick till 5 mkr, Kunskapsförbundet Väst till 3 mkr, AB Vänersborgsbostäder till 8 mkr och Fastighets AB Vänersborg 1 mkr. Skillnader i bolagens resultat och koncernens beror på elimineringar som görs till följd av interna köp och försäljningar, ägarandel samt skillnader i redovisningsprinciper.

Kommunens resultat 5 mkr

Resultatet för kommunen var 5 mkr, vilket var 71 mkr lägre än 2017. Resultatet var sammantaget 3 mkr bättre än budget. Nämnderna redovisade underskott med 20 mkr och finansförvaltningens nettokostnader ett överskott på 9 mkr. Skatter och generella statsbidrag var 3 mkr bättre än budget och finansnettot 12 mkr bättre än budget. I resultatet ingår en jämförelsestörande post på totalt 8 mkr en reavinst vid försäljning av anläggningstillgång.

Kommunens resultatmål uppnås inte

Finansiellt mål för kommunen

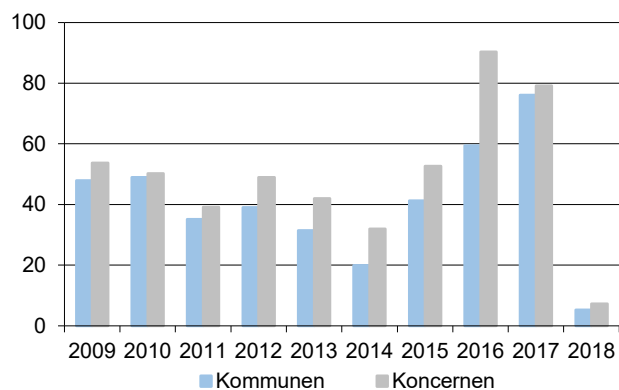
□ Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bör årets resultat uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska bära sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Kommunens resultat motsvarade 0 % av skatter och generella statsbidrag, vilket innebar att kommunens finansiella resultatmål inte uppnåddes för 2018.

Kommunens resultat	2016	2017	2018
Årets resultat, Mkr	59,4	76,1	5,3
Årets resultat / skatter och generella statsbidrag, %	2,7	3,3	0,0

Årets resultat 2009 – 2018



Negativt balanskravsresultat

Kommunallagens balanskrav innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna varje år. Vid en avstämning ska realisationsvinster räknas bort. Nedan görs en avräkning:

Balanskravsutredning, Mkr	2016	2017	2018
Årets resultat enligt resultaträkning	59,4	76,1	5,3
Avgår realisationsvinster	-2,9	-0,4	-8,4
Förändring av resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	56,5	75,7	-3,1

Enligt balanskravsutredningen var redovisar kommunen en förlust med 3 mkr. Ingen förändring har skett av resultatutjämningsreserven. *Vänersborgs kommun klarade därmed inte balanskravet för 2018.* Eftersom resultatet är negativt ska kommunen inom tre år återställa det uppkomna underskottet. Kommunfullmäktige ska besluta om en plan för hur detta ska ske.

Utveckling av skatte- och statsbidrag samt nettokostnader

Mellan 2017 och 2018 beräknas nettokostnadsökningen bli 7,7 % i koncernen och 6,5 % i kommunen.

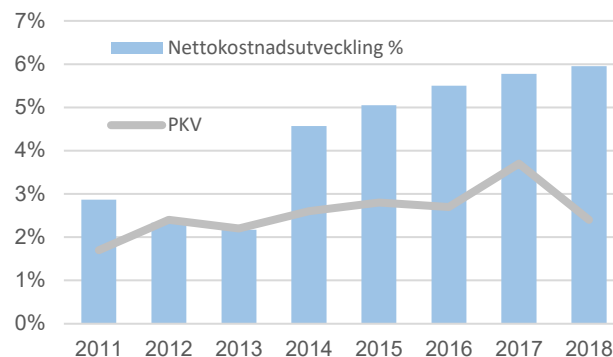
En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Procent	2016	2017	2018
Skatte- och statsbidragsutveckling	6,1	5,4	3,6
Nettokostnadsutveckling	5,0	5,3	6,5

Totalt uppgick skatteintäkterna och de generella statsbidragen till 2 391 mkr 2018, en ökning med 83 mkr eller 3,6 % jämfört med 2017. Totalt uppgick

kommunens nettokostnader till 2 386 mkr 2018, vilket var en ökning med 145 mkr eller 6,5 % jämfört med 2017. Skatte- och statsbidragsutvecklingen är därmed betydligt lägre än nettokostnadsökningen.

Nettokostnadsutveckling jämfört med PKV 2011-2018



Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) är ett index som viktat priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet. Jämförs kommunens kostnadsutveckling med PKV är kommunens nettokostnadsutveckling högre än PKV.

Utveckling av intäkter och kostnader

I koncernen har intäkterna ökat med två procent. I kommunen har intäkterna minskat med en halv procent och förklaras av fortsatt minskade bidrag från migrationsverket. Ökningen av intäkterna har avtagit vilket förklaras framförallt av minskade bidrag från migrationsverket.

Av koncernens lönekostnader på 1 379 mkr avsåg 90 % lönekostnader i kommunen. Personalkostnaderna i kommunen uppgick till 1 627 mkr, vilket var en ökning med 54 mkr eller 3,4 % jämfört med 2017. Löneökningen uppgick till drygt 3 % vilket i huvudsak förklarar förändringen.

Pensionskostnaderna i kommunen redovisades till 148 mkr, en ökning med 12 mkr. Ökningen förklaras av att avsättningen till FÅP (förmånsbestämd ålderspension) ökar. Detta beror framförallt på att fler av de nyanställda har rätt till FÅP.

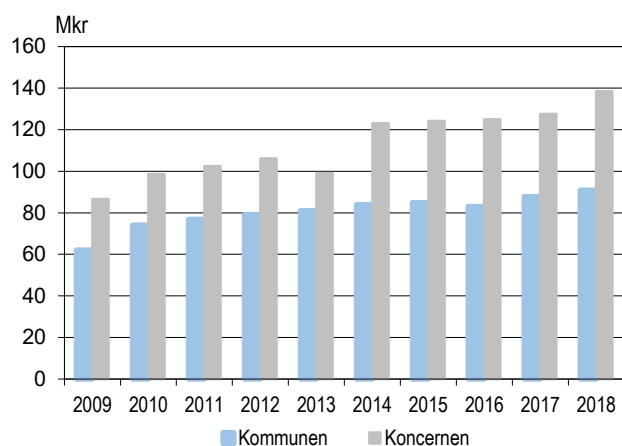
Köp av huvudverksamhet uppgick till 468 mkr för kommunen, en ökning med 22 mkr. Av ökningen återfinns 8 mkr inom Barn- och utbildningsnämnden och 8 mkr inom kommunstyrelsen vilket i huvudsak förklaras av köp av skolundervisning.

Bidragen ökade med 7 mkr och det är framförallt försörjningsstödet som står för ökningen. En orsak är att snittutbetalningen per bidragshushåll ökat med 14 %.

I koncernen uppgick avskrivningarna till 138 mkr för 2018, vilket är en ökning med 10 mkr jämfört med 2017. Ökningen förklaras av att ABVB föregående år återförde en nedskrivning. Avskrivningskostnaderna i

kommunen uppgick till 91 mkr 2018, vilket var en ökning med 3 mkr jämfört med 2017. Av ökningen avser 1 mkr skolfastigheter, 1,5 mkr VA-anläggningar och 0,5 mkr övrigt. Under en 10-årsperiod så har avskrivningskostnaderna, som en följd av höga investeringsnivåer, ökat från 62 mkr till 91 mkr per år och utgör över tiden en allt större del av kommunens kostnadsbild. Övergången till komponentavskrivning kommer på sikt bidra till ytterligare ökning av avskrivningarna.

Avskrivningar 2009-2018



Investeringar i bostäder, skola och VA

Årets nettoinvesteringar för koncernen uppgick till 498 mkr varav kommunen stod för 248 mkr, ABVB för 233 mkr, Fastighets AB för 14 mkr och KfV för 3 mkr. Koncernens investeringar har ökat med 151 mkr jämfört med 2017.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår kommunens investeringsbudget till totalt 540 mkr för 2018. Nettoinvesteringarna uppgick till 248 mkr, vilket är 33 mkr högre än föregående år. Kommunens investeringar var 292 mkr lägre än budget. Av årets investeringar avsåg 154 mkr fastighetsinvesteringar, 61 mkr avsåg VA, gator och renhållningsverksamhet samt 15 mkr avsåg exploateringsverksamhet.

Nettoinvesteringar kommunen, MKr	2016	2017	2018
Fastigheter	83,6	110,7	154,0
Gator och vägar	14,7	11,5	9,5
VA- och renhållning	49,6	51,2	51,2
Inventarier m.m.	17,6	21,2	18,4
Exploatering	9,7	19,9	15,0
Summa	175,2	214,5	248,1

De största investeringarna i kommunen under 2018 är ny förskola i Kv Hönan 28 mkr och kommunhuset 23 mkr. Hittills har kommunen investerat 219 mkr i

VA-ledningar längs Vänerkusten. Den totala budgeten t.o.m. 2018 uppgår till 246 mkr. Andra större projekt som genomfördes under 2018 var:

- Mulltorpsskola om- och tillbyggnad 20 mkr
- Idrottsgatan 7, grundskolelokaler, 20 mkr
- Fridhem förskola 16 mkr

Den totala avvikelser mot budget för investeringar var 292 mkr.

Det kan finnas flera orsaker till budgetavvikelser vad gäller investeringar. Legala processer som detaljplan och bygglov kan överklagas och kan ibland fördröja projekten under lång tid. Miljömässiga och tekniska hinder kan uppstå. Även verksamhetsmässiga önskemål om förändringar kan uppstå som leder att projekt försenas. En stor del av skillnaden mellan budget och utfall finns i pågående projekt som inte blir klara under året utan fortsätter in i år 2019.

Projekt som försenades eller inte påbörjades:

- Öxnered skola, 35 mkr
- Onsjö bostäder, 38 mkr
- Nordkroken bostäder 11 mkr
- Trestad Center 10 mkr

Andra delar som förklarar budgetavvikelsen:

- Övriga fastighetsinvesteringar, 71 mkr
- Övriga Va- och gatuinvesteringar 42 mkr

Investeringsvolym i kommunen	2016	2017	2018
Nettoinvesteringar, mkr	175,2	214,5	248,1
Investeringsvolym/nettokostn, %	8,0	9,6	10,4
Skattefinansieringsgrad %	81,4	76,4	38,7

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna ökar under 2018 och uppgår till 10,4 %. När investeringsvolymen sätts i förhållande till nettokostnaderna kan jämförelser göras med andra kommuner. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån i Västra Götaland och Hallands kommuner 12 % av nettokostnaderna under 2017.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med det utrymme som skapats av avskrivningar och året resultat. Ett tal på 100 % och därutöver innebär att kommunen helt kan skattefinansiera sina investeringar, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet stärks. Skattefinansieringsgraden var 39 % och minskade jämfört med 2017. Försämringen förklaras av det låga resultatet och höga investeringsnivån. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden

för Västra Götaland och Hallands kommuner låg i snitt på 85 % under 2017.

Finansiellt mål för kommunen

□ Årets investeringar (exkl. exploatering och VA/renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.

Målet anger om investeringarna kan finansieras med egna medel, utan att nya lån behöver tas upp. I kommunens mål exkluderas VA, renhållning och exploateringsverksamheterna.

Om målet överstiger 100 % har målet uppnåtts. Nyckeltalet uppgår till 44 % vilket innebär att målet inte uppnås.

Försämrad långsiktig finansiell styrka

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Koncernens soliditet sjönk med två procentenheter och uppgick till 31 %. Soliditeten för ABVB sjönk med en procentenhet och uppgick till 10,3 %. Soliditeten för FAAB steg från 35 % till 38 %.

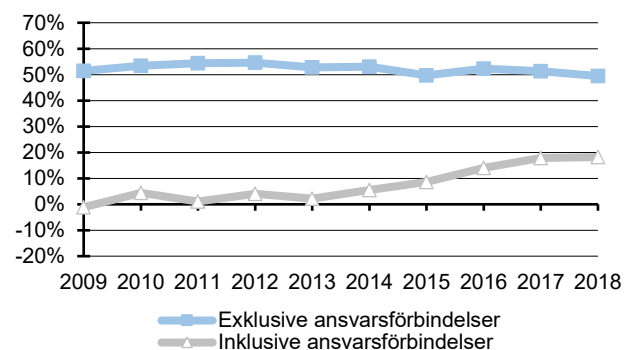
Om hänsyn tas till hela pensionsskulden, inklusive den del som redovisas som ansvarsförbindelse, är detta nyckeltal oförändrat både för koncernen och kommunen.

Finansiellt mål för kommunen

□ Soliditeten bör förbättras.

Kommunens soliditet försämrades från 51 % 2017 till 49 % 2018, vilket gjorde att *kommunens finansiella mål om förbättrad soliditet inte uppnåddes*.

Soliditetsutveckling för kommunen 2009-2018



Soliditetsmättet inklusive ej skuldfört pensionsåtagande för kommunen var oförändrat jämfört med föregående år och uppgick till 18 %. Motsvarande genomsnitt för Västra Götalands kommuner låg på 19 % i bokslutet för 2017.

Att soliditeten inklusive ej skuldfört pensionsåtagande är oförändrad förklaras av att höga pensionsutbetalningarna minskar ansvarsförbindelsen och väger upp de negativa effekter på soliditeten, som följer av höga investeringar och ett lågt resultat.

Kommunalskatten oförändrad

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger t.ex. ett mindre utrymme att öka skatteintäkterna genom att höja skatten.

Kommunalskatt

Kr per intjänade 100 kr	Vänersborgs kommun	Västra Götaland	Riket
Primärkommunalskatt	22:21	21:30	20:74
Total skattesats	33:69	32:78	32:12

Kommunens utdebitering uppgick år 2018 till 22:21 kronor per skattekrona. Utdebiteringsnivån är oförändrad sedan 2005, fransett den skatteväxling med Regionen avseende kollektivtrafiken på 43 öre som gjordes 2012. Medelutdebiteringen för riket var 20:74 och för länet 21:30 kronor per skattekrona. Mätt i relation till rikets medelskattekraft utgör Vänersborgs beskattningsbara inkomst per invånare 91 % vilket är något högre än 2017.

Risk och kontroll

Kassalikviditeten minskade men målet nås

Koncernens kassalikviditet uppgår till 51 % och minskade med åtta procentenheter jämfört med föregående år. Kommunens kassalikviditet minskade från 68 % till 55 %.

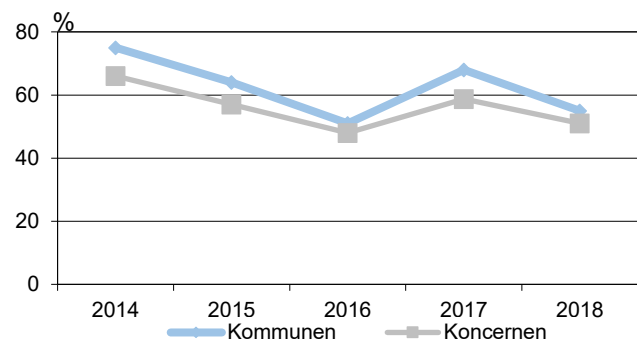
Finansiellt mål för kommunen

□ Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 % menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mkr bör vara minst 50 % av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt. I 2018 års bokslut uppgår kassalikviditeten till 55 %. Målet om en kassalikviditet på över 50 % uppnås därmed.

Sedan våren 2015 råder minusränta eller negativ ränta vilket innebär att räntesatsen sätts under noll. För att undvika negativ ränta på de likvida medlen har 100 mkr placerats kortfristigt samtidigt som checkkrediten höjdes till 200 mkr. Den kortsiktiga betalningsförmågan upprätthålls dock då den kortfristiga placeringen snabbt kan omvandlas till likvida medel och genom utnyttjandet av checkkrediten.

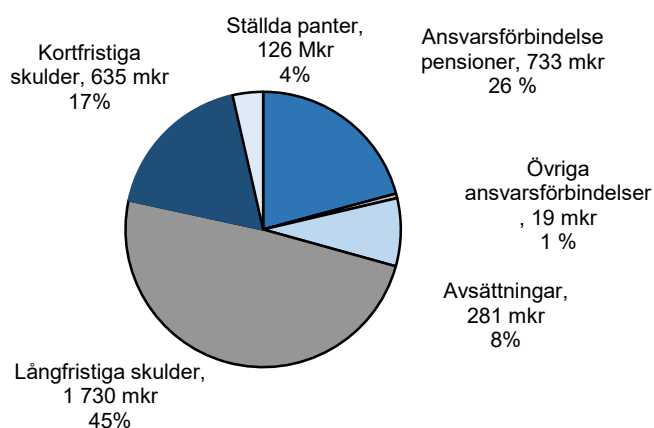
Kassalikviditet 2014-2018 %



Skulder och förpliktelser ökade

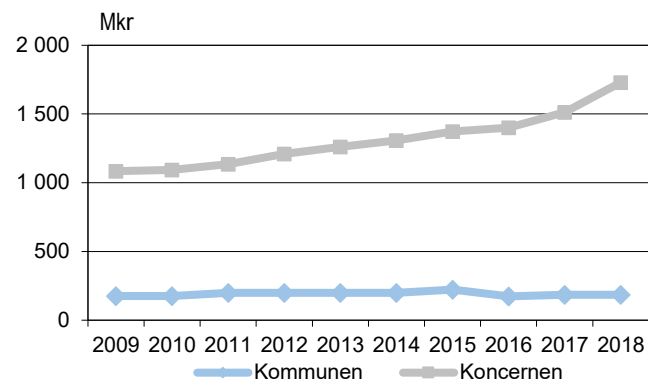
Summan av alla skulder, avsättningar, samt ansvarsförbindelser för pensioner och borgensåtaganden utgör organisationens totala förpliktelsenivå. Den totala förpliktelsen uppgick 2018-12-31 till 3 524 mkr och ökade med 228 mkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras främst av att både de långfristiga och de kortfristiga skulderna ökar.

Kommunens skulder & förpliktelser 2018



Den långfristiga banklåneskulden i koncernen har ökat sedan 2009 och uppgick i bokslutet för 2018 till 1 730 mkr. I kommunen är banklåneskulden oförändrad och uppgår till 185 mkr. Den ökade belåningen i koncernen beror på de senare årens högre investeringsnivåer. Även kommunen kommer att öka sin belåning eftersom investeringsnivån är fortsatt hög.

Låneskuld 2009-2018



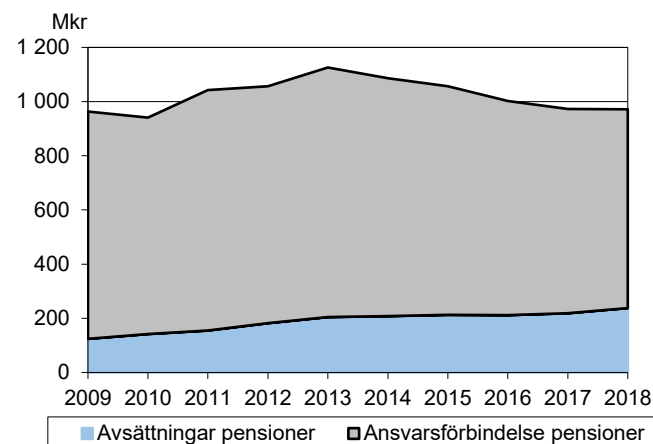
Kommunens pensionsåtagande

Pensionsåtagande, Mkr	2016	2017	2018
Avsättning till pensioner (skuldförda)	211,2	219,1	238,0
- varav extra pensionsavsättning	90,0	90,0	90,0
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	790,6	753,9	733,0
Totalt	1001,8	973,0	971,0

Alla uppgifter inkl löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 971 mkr 2018, vilket var en minskning med 2 mkr jämfört med 2017. Av åtagandena redovisades 238 mkr som avsättningar i balansräkningen, en ökning med 19 mkr. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan dessa har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Resterande 733 mkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998. Detta var en minskning med 20 mkr jämfört med 2017. Minskningen mellan åren förklaras framförallt av utbetalningar.

Utveckling av kommunens pensionsåtagande 2009-2018



Det totala pensionsåtagandet har ökat från 962 mkr år 2008 till 971 mkr år 2018. Av dessa är endast 238

mkr kostnadsfört och avsatt i balansräkningen. Resterande 733 mkr kommer att belasta resultatet när pensionen ska betalas ut.

Fram till 2006 redovisade Vänersborgs kommun sitt pensionsåtagande helt enligt blandmodellen, vilket innebär att endast det pensionsåtagande som uppkommit fr.o.m. 1998 fanns upptaget som avsättningar i balansräkningen. Resterande pensionsåtagande, de som var intjänade före 1998, redovisades som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och belastar resultatet allt eftersom de betalas ut.

Under åren 2007-2009 och 2012-2013 avsatte kommunen sammantaget 90 mkr för pensioner i balansräkningen, avseende pensionsåtaganden som uppkommit före 1998. Detta är ett avsteg från blandmodellen enligt den kommunala redovisningslagen, men i linje med kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning.

Uppföljning av räntor och amorteringar

Enligt Vänersborgs kommuns finanspolicy, ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Med god avkastning avses inte bara avkastning på placerade medel, utan också kostnaden för finansiering och upplåning. All finansiell verksamhet är förenad med risker av olika slag och här följer en uppföljning gentemot kommunens finanspolicy:

Kommunens låneskuld per 2018-12-31 uppgick till 185 mkr. Den genomsnittliga räntan var 1,73 % under 2018. Låneskuldens exponering mot utländsk valuta får inte överstiga 20 % av kommunens långfristiga skuld. Då kommunen inte hade några lån i utländsk valuta fanns ingen valutakursrisk. Den genomsnittliga vägda räntebindningstiden bör vara mellan två och fyra år och får inte understiga ett år eller överstiga fem år. Räntebindningstiden för kommunens lån var 1,5 år. Mer än 50 % av låneskulden överstigande 100 mkr, får inte ligga för räntekonvertering under varje enskilt kalenderår. Som mest ligger 54 % för räntekonvertering under ett enskilt år. Detta kommer att korrigeras i samband med nyupplåning i början av 2019. Mer än 50 % av kommunens låneskuld överstigande 100 mkr får inte förfalla till betalning under ett enskilt kalenderår. Som mest förfaller 43 procent ett enskilt år.

Summa likvida medel, kortfristig placering och outnyttjad checkkredit ska utgöra minst 50 % av kortfristiga skulder. De likvida medlen, kortfristiga placeringen samt outnyttjad checkkredit utgjorde 55 % av kortfristiga skulder. Kommunens likviditet var placerad hos emittenter/låntagare som är godkända enligt finanspolicyen.

Kommunen har ett swapavtal om 70 mkr. Syftet med avtalet är att smidigt kunna hantera ränterisken och förändra riskstrukturen i låneportföljen.

Kommunens borgensåtagande ökar

Koncernens borgensåtaganden var 20,1 mkr, en ökning om 1,6 mkr jämfört med 2017. Inkluderas ställda panter på 122,6 mkr uppgick förpliktelsen till 144,5 mkr.

Kommunens sammanlagda borgensåtagande uppgick 2018-12-31 till 1 479 mkr, vilket var 210 mkr högre jämfört med 2017. Detta berodde i sin helhet på att ABVB ökade sin upplåning.

Kommunens ansvarsförbindelse, mkr	Riskgrupp	2016	2017	2018
Föreningar m.fl.	1,0	12,4	12,2	12,7
Egna hem	1,0	0,6	0,3	0,1
Nätab Biogas Brålanda	2,0	3,3	3,0	2,9
Fyrstads Flygplats AB	2,0	3,4	3,4	3,4
AB Vänersborgsbostäder	3,0	1 136,0	1 216,0	1 426,0
Fastighets AB Vänersborg	3,0	14,6	33,5	33,5
Summa		1 170,3	1 268,4	1 478,6

Borgensåtaganden till föreningar m.fl. och egna hem (riskgrupp 1) uppgick till 13 mkr. Dessa åtagande är förknippade med viss risk, men utgör bara drygt 1 % av kommunens totala borgensåtagande.

Vid en riskgruppsindelning av kommunens borgensåtagande avser 1 460 mkr åtagande mot kommunens helägda bolag (riskgrupp 3). För dessa bedöms risken för att kommunen ska behöva infria sina borgensåtaganden som mycket liten. Kommunens totala borgensram för ABVB uppgår till 1 647 mkr, varav bolaget har utnyttjat 1 426 mkr. Vid årsskiftet hade ABVB 1 511 mkr i lån.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda har en total borgensram om 10 mkr. Kommunens andel som grundar sig på ägarförhållandet 73 %, är 7,3 mkr, varav 2,9 mkr var utnyttjad vid årsskiftet.

Mot Fyrstads Flygplats AB var borgensåtagandet 3,4 mkr, vilket beslutades under 2011. Bolaget ägs till 34 % av kommunen och åtagandet motsvarar kommunens andel av borgensåtagandet på 10 mkr.

Arbetsgivaravgifter och pensioner

Årets arbetsgivaravgifter uppgick till 385 mkr och gav ett överskott mot budget på 3 mkr. Pensionskostnaderna uppgick till 144 mkr, vilket innebär ett underskott på 11 mkr jämfört mot budget. Räknar man även med de finansiella kostnaderna kopplade till pensioner uppgick pensionskostnaden till 148 mkr. Övriga poster på finansförvaltningen gav ett överskott om 15 mkr varav 5 mkr avser Va-verksamhetens resultat.

Stabila skatteprognoser

Skatteprognoserna har legat på en relativt stadig nivå

i de uppföljningar som gjorts under året. Baserat på SKL:s prognos i december redovisades skatteintäkterna till 3 mkr över budget och de generella statsbidragen enligt budget d.v.s. totalt 3 mkr bättre än budget.

Utdelning förbättrar finansnettot

Finansnettot uppgår till en nettointäkt på 1 mkr. Utfallet är 12 mkr bättre än budget, beroende på lägre räntekostnader samt på en erhållen utdelning från Kommuninvest. Budgetavvikelsen på räntekostnader beror på att investeringar och upplåning inte skett i planerad omfattning.

Nämndernas budgetföljsamhet varierar

Att nämnderna följer fastställd budget och lämnar säkra prognoser under året är ett tecken på en god kontroll och är viktig för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

Prognoser i delårsrapporter och utfallen i boksluten 2017-2018

Nämnd, Mkr	Bokslut 2017	Prog. apr 2018	Prog. aug 2018	Bokslut 2018
Barn- & utbildningsnämnd	-2,1	0,0	0,0	-2,5
Kommunstyrelse	23,9	5,8	9,6	15,9
Kultur- och fritidsnämnd	-0,8	-0,8	-0,9	-2,2
Samhällsbyggnadsnämnd	-1,3	-3,3	1,5	-9,6
Socialnämnd	-14,3	-26,6	-38,7	-25,2
Övriga nämnder	1,1	1,1	1,7	3,2
Summa	6,5	-23,8	-26,8	-20,4

Nämnderna redovisade i bokslutet ett underskott på 20 mkr, en förbättring från augustiprognosen med 7 mkr. Fyra av nio nämnder redovisade överskott mot budget. Av de större nämnderna är det bara kommunstyrelsen som redovisar överskott.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar överskott för förskola/pedagogisk omsorg med 0,3 mkr. Grundskolan redovisar underskott med 4,0 mkr vilket bl.a. förklaras av ökade kostnader ökade kostnader för skolskjutsar samt inköp under årets sista månader av förbrukningsinventarier, läromedel och digitala enheter så som Ipads och tv-skärmar. Nämnd och administration redovisar överskott med 1,2 mkr. Totalt underskott 2,5 mkr.

Kommunstyrelsen redovisar ett sammanlagt överskott på 15,9 mkr gentemot budget. Av överskottet avser 7,2 mkr den politiska verksamheten, varav 5 mkr avser förfogandeanslaget. Kommunledningskontoren redovisar sammanlagt ett överskott på 5,2 mkr. Räddningstjänst- och försäkringar redovisar 0,4

mkr i överskott och Gymnasium/ Vuxenutbildning redovisar överskott på 3,1 mkr.

Kultur- och fritidsnämndens redovisar underskott på 2,2 mkr gentemot budget. Största delen av underskottet avser arena och fritid.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar underskott med 9,6 mkr. Va verksamheten står för det största underskottet med 5,2 mkr. Fastighetsenhetens underskott uppgår till 2,5 mkr och service och kostnaden redovisar också underskott med 2,4 mkr. Avvikelsen mot nämndens augustiprognos avser i första hand fastighetsenheten.

Socialnämnden redovisar ett sammanlagt underskott om 25,2 mkr. Äldreomsorgen redovisar underskott med hela 13,7 mkr, det är framförallt hemtjänsten som redovisar underskott. Även omsorg om funktionshindrade redovisar underskott med 12,4 mkr. Det är framförallt kostnader för köpta platser LSS och SoL som överskrider budget. Individ och familjeomsorg redovisar underskott med 2,1 mkr. Ekonomiskt bistånd redovisar överskott gentemot budget men utbetalning av försörjningsstöd har ökat med 7 mkr jämfört med föregående år. Arbete, sysselsättning och integration (ASI) visar överskott med 0,9 mkr. Socialnämnden tilldelades ett tillfälligt budgettillskott efter nämndens augustiprognos på 27 mkr.

Vad gäller övriga nämnder redovisar valnämnden ett underskott på 0,9 mkr, medan byggnadsnämnden redovisar överskott mot budget med 2,7 mkr.

Intern kontroll av inventarieförteckningar och kunskap hos beställare

Det övergripande syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. I Vänersborgs kommun finns ett reglemente antaget av fullmäktige 2011-11-23 § 147 och anvisningar till reglementet antagna av kommunstyrelsen 2015-01-21 §10 som förtydligar ansvaret för den interna kontrollen. Varje nämnd antar årligen internkontrollplaner, som innehåller både kommungemensamma granskningsområden och nämndspecifika områden för nämndens verksamhet. Resultatet från granskningarna enligt internkontrollplanen sammanställs och rapporteras till nämnden. Utöver beslutade internkontrollplaner görs även årliga granskningar av t ex. registrerade beslutsattester och inventering av anläggningstillgångar. Nämndernas rapporter delges kommunstyrelsen efter att respektive nämnd behandlat rapporten. En kommungemensam arbetsgrupp samordnar arbetet.

För 2018 genomfördes två kommungemensamma granskningsområden. Den ena var inventarieförteckning vars syfte var att se över att kommunen har upp-

daterade och kommunicerade riktlinjer som säkerställer att stöldbärliga förbrukningsinventarier är förtecknade och märkta. Den andra var att säkerställa att kunskap om avtal och rutiner är tillfredställande för alla kommunens beställare av varor och tjänster.

I sin uppföljning av nämndernas internkontroll bedömer kommunstyrelsen att nämnderna har utfört internkontroll i enlighet med kommunfullmäktiges reglemente. Uppföljning av mål görs i delårsrapporter och i årsredovisningen.

Känslighetsanalys – Vad händer om?

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av händelser och beslut både inom och utom dess kontroll, exempelvis förändrade lagar, konjunkurläge och invånarnas ändrade krav och behov. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap för dessa faktorer och måste ha reserver och marginaler i sin ekonomi. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys, som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. Av nedanstående tabell framgår hur olika händelser var för sig skulle ha påverkat resultatet.

Känslighetsanalys - Resultateffekt, Mkr	2018
Förändrad utdebitering med 1 kr	79,1
Förändrade generella statsbidrag med 1 %	6,3
Löneökning med 1 %	16,2
Prisförändring med 1 % på omkostnaderna	11,3
Ändrad lånskuld med 100 Mkr	1,7
Inlösen av 1 % av borgensförbindelserna	14,7
Ändrade taxor med 1 %	1,5
- inom skattefinansierad verksamhet	0,8
- inom taxefinansierad verksamhet	0,8

Sammanfattning och målavstämning

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 7 mkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2018 innebar ett budgeterat resultat på 24 mkr. Under året reviderades det budgeterade resultatet ner till 2 mkr. Kommunens resultat uppgick till 5 mkr vilket är 3 mkr bättre än budget. I resultatet ingår realisationsvinster med 8 mkr vilket innebär att balanskravsresultatet inte uppnås.

Nämndernas underskott uppgår till totalt 20 mkr. Socialnämndens underskott uppgår till 25 mkr trots att de erhöll ett budgettillskott om 27 mkr efter augusti-prognosen.

Årets nettoinvesteringar för koncernen uppgick till 498 mkr, varav kommunen stod för 248 mkr, ABVB

för 233 mkr, Fastighets AB för 14 mkr och KFV för 3 mkr. Trots att kommunens investeringsnivå är hög, den högsta sedan 2009, var den 292 mkr lägre än budget.

Året har inneburit ökade nettokostnader som bidragit till ett lågt resultat. Detta kombinerat med hög investeringsnivå gör att kommunen endast klarar ett av fyra finansiella mål.

Avstämning – Finansiella mål	2016	2017	2018
Årets resultat bör uppgå till minst 1 % av skatter och generella statsbidrag. Långsiktigt bör resultatet uppgå till 2 %.	●	●	■
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●
Soliditeten bör förbättras.	●	■	■
Årets investeringar (exkl. exploatering och VA/renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.	-	●	■

Utifrån målanalysen görs den sammanlagda bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv, inte bedrevs med god ekonomisk hushållning under 2018.

Framtid

De senaste åren har den samhällsekonomiska tillväxten varit god. Kommunernas skatteunderlag har vuxit i takt med ökad sysselsättning och det stora flertalet av landets kommuner har redovisat höga resultatnivåer under åren 2015-2017. Tillskott av statliga bidrag har förbättrat situationen ytterligare. Högkonjunkturen har visserligen bestått under 2018, men svårigheten att öka sysselsättningen från tidigare höga nivåer tilltar och inför perioden 2019-2021 prognostiseras tillväxten av kommunernas skatteintäkter att dämpas påtagligt.

Under 2018 försämrades kommunens ekonomi påtagligt. En fortsatt hög kostnadsutveckling i delar av verksamheten i kombination med en något mer måttlig ökning av skatter och generella statsbidrag gjorde att kommunens resultat föll från rekordhöga +76 mkr 2017 till svaga +5 mkr för 2018. Den ekonomiska obalansen i socialnämnden påverkade kommunens resultat under 2018 med -52 mkr, inräknat det tillfälliga budgettillskott som nämnden erhöll efter delårsrapporten i augusti.

Enligt fastställd resultatbudget för 2019 uppgår kommunens resultat till 37 mkr, vilket motsvarar c:a 1,5 %

av skatter och generella statsbidrag. Det budgeterade resultatet understiger därmed kommunens finansiella resultatmål på minst 2 %. Vid en jämförelse med 2018 behöver man ta hänsyn till att ett införande av komponentredovisning från 2019 förbättrar kommunens resultat med c:a 1%. Förändringen innebär att delar av kommunens underhållsåtgärder istället kommer att redovisas som investering och därmed inte få en direkt påverkan på årets resultat. I stället sker en fortlöpande kostnadsökning i takt med att underhållsinvesteringarna genererar ökade ränte- och avskrivningskostnader.

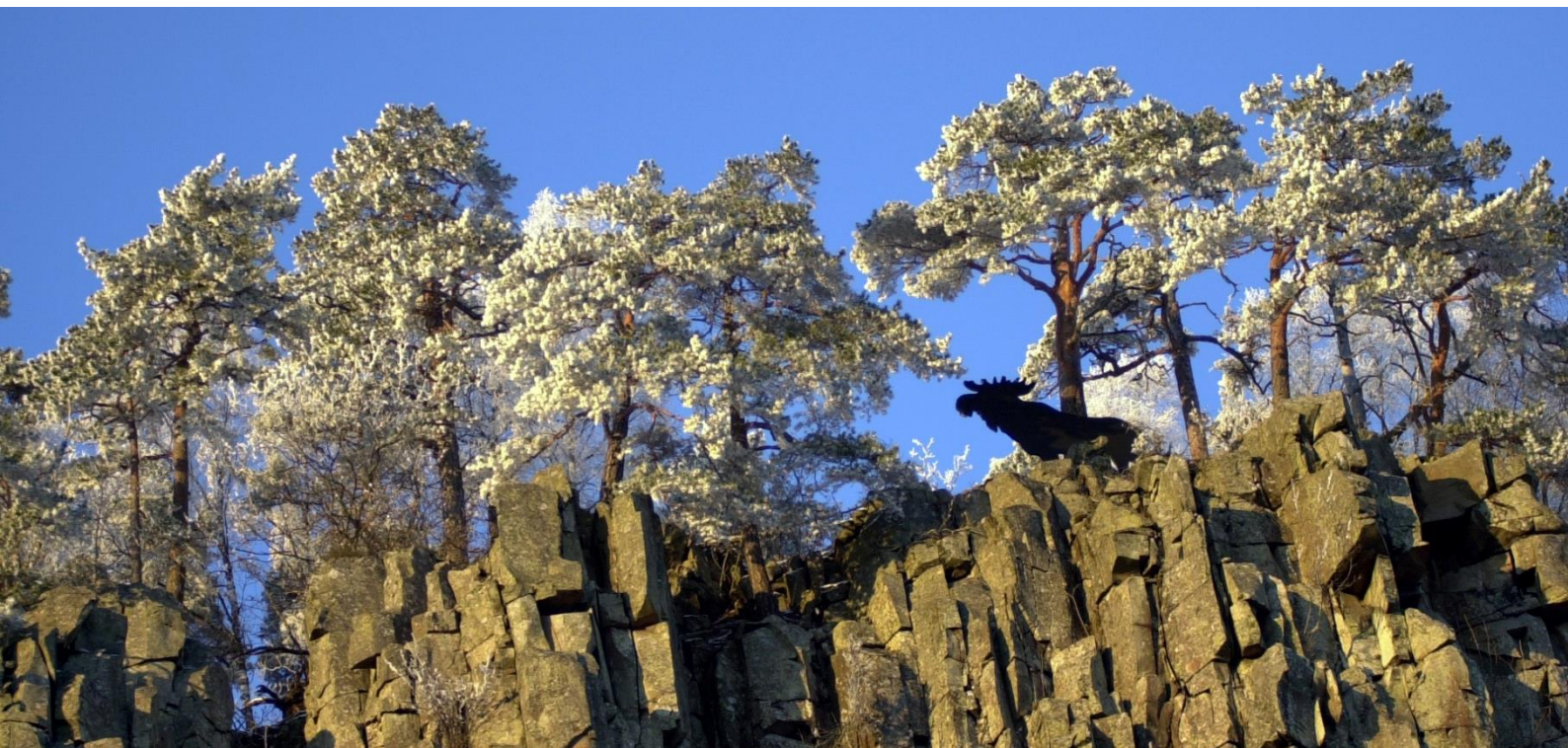
Utifrån bokslut 2018 och beslutad budget kommande år, uppgår socialnämndens underliggande underskott inför 2019 till över 50 mkr. För att kommunen som helhet ska kunna uppnå ekonomisk balans, så behöver socialnämnden vidta omfattande åtgärder för att anpassa verksamheten till beslutad budgetram. Hanteringen av socialnämndens underskott är därmed en strategisk fråga för hela kommunen.

Ställt i relation till den beslutade investeringsbudgeten på 412 mkr för 2019, kan endast en mindre del av investeringarna finansieras med egna medel. Till detta kommer de investeringar som skjutits upp eller försetats under 2018. Den totala investeringsnivån bedöms även kommande år att ligga på mycket höga nivåer, vilket leder till successivt ökade kostnader för avskrivningar och ränta. Även drift och underhållskostnader för fastigheter kommer succesivt att öka, vilket leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter i framtiden. Fastställd investeringsplan 2019-2021 förutsätter en omfattande nyuppläning under kommande år.

Insatser kopplade till flyktingmottagande och social inkludering ställer fortsatta krav på omställning och anpassning av den kommunala organisationen. Betydande insatser behöver göras för att öka sysselsättningsgraden i de utsatta grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera en utbyggnad av äldreomsorgen. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande 20 åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner. I takt med att allt fler före detta anställda befinner sig i pensionsåldern ökar kommunens pensionskostnader. Under kommande 10-års period prognostiseras en kraftig och årlig ökning av kommunens pensionskostnader.

Kommande år väntar stora utmaningar för kommunens ekonomi. På kort sikt behöver en nödvändig anpassning ske av socialnämndens verksamhet till beslutad budgetram. I det något längre perspektivet behöver ett påtagligt större ekonomiskt utrymme avsättas i budget för att hantera de ökade driftkostnader som följer av höga investeringsnivåer och en successivt ökad skuldsättning. Till detta kommer växande behov av insatser kopplade till social inkludering, konsekvenser av en åldrande befolkning och snabbt ökande pensionskostnader.



Finansiell profil

Har Vänersborgs kommun en god eller dålig ekonomi? För att besvara frågan måste kommunens ekonomi ställas i relation till något annat. Ett sätt att besvara frågan är att göra jämförelser med andra kommuner.

Kommunforskning i väst (KFI) har sedan 90-talet tagit fram finansiella jämförelser mellan kommunerna. Metodiken presenteras kortfattat i faktarutan nedan.

<p>Kommunforskning i väst (KFI) har tagit fram jämförande finansiella profiler för kommunerna. Utifrån åtta finansiella nyckeltal avseende kapacitet på lång och kort sikt, risk och kontroll görs en betygsättning av varje kommun i relation till genomsnittet i länet.</p> <p>I diagrammet nedan presenteras den finansiella profilen grafiskt genom den heldragna linjen. Betygsättningen sker i en skala 1-5 utifrån bokslut 2012. Betyget 5 är bäst och betyget 1 är sämst. Betyget 3 utgör det genomsnittliga betyget i länet.</p>	Nyckeltal i den finansiella profilen	
	Mått	Förklaring
	Skattesats	En låg skattesats anses positiv eftersom kommunen då lättare kan höja skatten.
	Soliditet	Självfinansieringsgrad. Eget kapital i procent av summa tillgångar.
	Finansiella nettotillgångar	Finansiella tillgångar - finansiella skulder i relation till kommunens nettokostnader. Speglar medellång betalningsberedskap.
	Kassalikviditet	Finansiella tillgångar i procent av kortfristiga skulder.
	Budgetföljsamhet	Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader, kr per invånare.
	Resultat före extraord. poster	Resultat i kr per invånare.
	Genomsnittligt resultat -3 år	Genomsnittligt resultat i kr/invånare.
Skattefinansiering av investeringar	Andel av investeringar som är finansierade av avskrivningar och årets resultat.	

Vänersborgs kommun har i stort sett en genomsnittlig finansiell profil. Kommunen tangerar riksgenomsnittet på de flesta värdena. Det är dock två nyckeltal som

avviker. Kassalikviditeten är lägre och skattenivån är sämre då Vänersborgs kommun har högre skatt än genomsnittet.

...i förhållande till riket



Driftredovisning Tkr	Utfall intäkt	Utfall kostnad	Netto	Årets budget	Budget- avvikelse
Byggnadsnämnden	12 766	26 504	13 738	16 487	2 749
Kommunfullmäktige	0	2 253	2 253	2 547	294
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	3 110	9 997	6 887	7 093	206
Revisionen	0	1 218	1 218	1 232	14
Valnämnden	743	2 275	1 532	628	-904
Överförmyndarnämnden	0	5 470	5 470	6 265	795
Summa	16 619	47 717	31 098	34 252	3 154
Barn- och utbildningsnämnden					
- Nämnd och administration	0	4 045	4 045	5 208	1 163
- Barnomsorg	32 936	275 729	242 793	243 119	325
- Grundskola/särskola	103 158	634 456	531 299	527 255	-4 044
Summa	136 094	914 231	778 137	775 581	-2 556
Kommunstyrelsen					
- Styrelse	38	9 746	9 708	16 865	7 157
- Kommunledning	53 839	141 632	87 793	92 965	5 172
- Räddningstjänst/försäkringar	3 010	39 037	36 027	36 464	437
- Gymnasium	3 590	179 599	176 009	178 584	2 575
- Komvux	0	30 596	30 596	31 158	562
Summa	60 476	400 610	340 134	356 036	15 902
Kultur och fritidsnämnden					
- Biblioteket och kultur	10 242	51 931	41 689	41 975	286
- Arena och fritid	11 933	67 143	55 210	52 982	-2 228
- Musik och ungdom	6 189	22 475	16 287	16 017	-270
Summa	28 364	141 549	113 186	110 974	-2 212
Samhällsbyggnadsnämnden					
Skattefinansierad verksamhet					
- Nämnd och administration	468	6 480	6 012	6 405	393
- Gator och vägar/Park/Teknik och trafik	46 480	108 966	62 486	63 227	741
- Fastighetsenheten	182 343	190 008	7 665	5 158	-2 507
- Kost-/Städ-/Serviceenhet	121 273	125 636	4 363	1 969	-2 394
Summa	350 563	431 089	80 526	76 759	-3 767
Taxebaserad verksamhet					
- Renhållningsverk	28 141	28 776	635	0	-635
- VA-verksamhet	55 454	60 644	5 190	0	-5 190
Summa	83 595	89 420	5 825	0	-5 825
Summa	434 158	520 509	86 351	76 759	-9 591
Socialnämnden					
- Nämnd och administration	2 210	36 205	33 995	36 172	2 177
- Äldreomsorg	90 573	608 896	518 324	504 707	-13 617
- Individ- och familjeomsorg	18 441	183 537	165 096	162 986	-2 110
- Omsorg om funktionshindrade	45 979	283 825	237 845	225 377	-12 468
- Arbete, sysselsättning & integration	82 992	143 225	60 233	61 090	857
Summa	240 194	1 255 688	1 015 494	990 332	-25 162
Summa nämndsverksamhet	915 905	3 280 304	2 364 398	2 343 933	-20 465
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)					
Arbetsgivaravgifter	95	-90 907	-91 002	-87 688	3 314
Pensioner	255	144 711	144 456	133 635	-10 821
Övriga verksamheter	5 508	1 192	-4 316	10 406	14 722
-varav reglering resultat VA & RH	5 508		-5 508		5 508
Intern finansiering (internränta)	26 669		-26 669	-24 722	1 947
Interna poster	-330 600	-330 600	0	0	0
Summa finansförvaltningen	-298 073	-275 604	22 469	31 631	9 162
Summa verksamhet	617 827	3 004 213	2 386 386	2 375 564	-11 303

Finansiella rapporter

Investeringar

Investering per nämnd, tkr	Utfall 2018	Budget 2018	Budget- differens	Utfall 2017
Valnämnden	117	0	-117	0
Barn- och utbildningsnämnden	4 556	5200	644	3780
Byggnadsnämnden	630	500	-130	150
Kommunstyrelsen	4 588	5 850	1 262	2 921
Kultur- och fritidsnämnden	1 040	1 100	60	969
Samhällsbyggnadsnämnden	232 826	521 400	288 574	199 025
Socialnämnden	4 366	6 300	1 934	7 696
Totalt	248 123	540 350	292 227	214 541

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2018	Ack utfall t.o.m. 2018	Budgetdiff t.o.m. 2018	Budget 2018	Utfall 2018	Budget- diff 2018
Fastigheter - Samhällsbyggnadsnämnden						
Ny förskola kv Hönan	30 000	31 297	-1 297	30 000	28 649	1 351
Kommunhus	68 300	49 321	18 979	42 000	22 989	19 011
Mulltorpsskola om- och tillbyggnad	23 500	21 133	2 367	23 500	19 774	3 726
Idrottsgatan 7	47 000	19 844	27 156	47 000	19 844	27 156
Fridhem förskola	32 500	20 827	11 673	27 000	16 030	10 970
Tegelbruksvägens gruppboende	15 000	16 611	-1 611	12 000	14 716	-2 716
Öxnered skola	43 000	6 585	36 415	41 000	6 053	34 947
Hallevi Idrottsplats	7 000	6 766	234	6 000	6 023	-23
Läktare ishall	3 100	3 039	61	3 100	3 039	61
Kök Rånnums skola	3 500	2 626	874	3 500	2 626	874
Övriga				86 000	14 224	71 776
Totalt	272 900	178 049	94 851	321 100	153 967	167 133

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2018	Ack utfall t.o.m. 2018	Budgetdiff t.o.m. 2018	Budget 2018	Utfall 2018	Budget- diff 2018
Gator, VA och renhållning						
VA Nordkroken	16 700	12 779	3 921	14 000	10 846	3 154
Va saneringar Blåplan	8 000	9 352	-1 352	8 000	9 352	-1 352
Kretsloppspark	15 200	8 348	6 852	14 700	7 851	6 849
VA Vänerkusten	246 140	219 378	26 762	12 700	12 537	163
Skaven Blåplan	7 900	8 597	-697	3 600	4 296	-696
Gc-väg Stationsvägen	2 400	1 633	767	2 400	1 633	767
Åtgärder vatten& avloppsreningsverk				3 000	3 128	-128
Övriga				53 500	11 056	42 444
Totalt	296 340	260 087	36 253	111 900	60 699	51 201

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2018	Ack utfall t.o.m. 2018	Budgetdiff t.o.m. 2018	Budget 2018	Utfall 2018	Budget-diff 2018
Exploatering						
Öxnered bostäder etapp 1	4 500	5 631	-1 131	4 500	5 631	-1 131
Öxnered bostäder etapp 2	12 500	6 929	5 571	12 500	6 929	5 571
Holmängen bostäder	26 300	18 626	7 674	7 000	767	6 233
Övriga				58 800	1 754	57 046
Totalt	43 300	31 186	12 114	82 800	15 081	67 719

Inventarier/maskiner

Valnämnd	0	117	-117
Barn- och utbildningsnämnd	5 200	4 556	644
Byggnadsnämnden	500	630	-130
Kommunstyrelsen	5 850	4 588	1 262
Kultur- och fritidsnämnden	1 100	1 040	60
Samhällsbyggnadsnämnden	5 600	3 078	2 522
Socialnämnden	6 300	4 366	1 934
Totalt	24 550	18 375	6 175

Summa investeringar

540 350 248 124 292 226

Resultaträkning

Mkr		Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
Verksamhetens intäkter	Not 1,4	618	621	972	959
Verksamhetens kostnader	Not 2,4	-2 913	-2 774	-3 177	-3 007
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 3	-91	-88	-138	-128
Verksamhetens nettokostnader		-2 386	-2 241	-2 343	-2 176
Skatteintäkter	Not 5	1 758	1 707	1 758	1 707
Kommunalek. utjämning och generella statsbidrag	Not 6	633	601	633	601
Finansiella intäkter	Not 7,4	8	16	5	2
Finansiella kostnader	Not 8	-7	-7	-45	-54
Resultat före extraordinära poster		5	76	8	81
Skattekostnader	Not 9	0	0	-1	-3
Extraordinära intäkter		0		0	
Extraordinära kostnader		0	0	0	
Årets resultat, förändring eget kapital	Not 10	5	76	7	78

Kassaflödesanalys

Mkr		Kommunen		Koncernen	
		2018	2017	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	Not 10	5	76	7	78
Justering för ej likviditetspåverkande poster	Not 11	102	81	154	123
FÖRÄNDRING RÖRESLEKAPITAL					
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		107	157	161	201
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	Not 17	25	-16	45	-36
Ökning (-) minskning (+) förråd		-1	0	-1	0
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	Not 26	57	71	7	80
Kassaflöde från den löpande verksamheten		188	212	212	245
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-248	-215	-498	-347
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 12	8	0	8	0
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0		0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 12		0		0
Anläggnings- och investeringsbidrag		14	42	21	43
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-226	-172	-469	-304
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+) långfristiga skulder	Not 21,22		75	216	176
Minskning (-) långfristiga skulder	Not 21,22		-63		-63
Ökning (-) långfristiga fordringar	Not 16	0	0		0
Minskning (+) långfristiga fordringar	Not 16	0	0		0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0	12	216	113
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början		66	14	68	14
Likvida medel vid årets slut		26	66	27	68

Balansräkning

Mkr		Kommunen		Koncernen		
		2018	2017	2018	2017	
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
	Materiella anläggningstillgångar	Not 13	1 943	1 791	3 720	3 368
	varav mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 14	1 873	1 726	3 635	3 293
	varav maskiner och inventarier	Not 15	70	65	86	76
	Finansiella anläggningstillgångar		103	103	44	44
	varav aktier och andelar	Not 16	99	99	39	39
	varav långfristiga fordringar och placeringar	Not 16	5	5	5	5
	Summa anläggningstillgångar		2 046	1 894	3 764	3 412
Omsättningstillgångar						
	Förråd		21	20	21	20
	Kortfristiga fordringar	Not 17	252	276	288	333
	Likvida medel	Not 18	26	66	27	68
	Summa omsättningstillgångar		299	362	336	421
	SUMMA TILLGÅNGAR		2 345	2 256	4 101	3 833
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER						
Eget kapital						
	Ingående eget kapital		1 155	1 079	1 279	1 201
	- därav avsatt till resultatutjämningsreserv		50	50	50	50
	- direktbokning eget kapital					
	Årets resultat		5	76	7	78
	Summa eget kapital		1 160	1 155	1 286	1 279
Avsättningar						
	Avsättningar pensioner	Not 19	238	219	245	223
	Övriga avsättningar	Not 20	14	14	37	35
	Summa avsättningar		252	233	281	259
Skulder						
	Långfristiga lån	Not 21-24	185	185	1 730	1 513
	Övriga långfristiga skulder	Not 25	150	143	169	154
	Kortfristiga skulder	Not 26	598	540	635	628
	Summa skulder		933	868	2 533	2 295
	SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER		2 345	2 256	4 101	3 833
Ansvarsförbindelser						
	Ansvarsförbindelser pensioner	Not 27	733	754	733	754
	Övriga ansvarsförbindelser	Not 28	1 479	1 268	18	19
	Ställda panter		0	0	126	126

Redovisnings- och värderingsprinciper

Övergripande principer

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enligt kommunala redovisningslagen samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för ko Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enligt kommunala redovisningslagen samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. I vissa fall, där praxis inte är enhetlig, görs vissa avsteg från rekommendationerna från normgivande organ. Dessa avsteg kommenteras nedan, under respektive rubrik. Kommunen följer också ett antal övergripande principer, såsom principen om pågående verksamhet, objektivitetsprincipen, försiktighetsprincipen, matchningsprincipen samt principen om öppenhet. Detta ger sammantaget en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning på bokslutsdagen.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 22 750 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.

Avskrivningstider:

Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder införs metoden succesivt. Väsentliga komponenter har fastställts för de betydande byggnaderna, gator samt Va-anläggningar.

Kommunen tillämpar huvudmetoden, vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet. Några immateriella anläggningstillgångar finns inte.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som

är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.

Klassificering av finansiella tillgångar

Vänersborg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag, andelar i förbund och i bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0–3 dagar redovisas som kortfristiga fordringar men betraktas som likvida medel när nyckeltal för likviditet beräknas. Placeringsmedel är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet.

Koncernkonto

Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing

De fåtal finansiella leasingavtal kommunen har redovisas som operationella då avtalens värde bedöms som obetydliga. Samtliga hyresavtal för lokaler överstigande tre år klassificeras också som operationell leasing vilket är en avvikelse mot RKR 13.2.

Intäktsredovisning

Kommunen följer RKR:s rekommendation nr 18, Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar. Det innebär bl.a. att investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. 1/45 intäktsförs per år.

VA- och renhållningsverksamhetens resultat redovisas som förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till kollektivet. Det är första året detta sker för renhållningsverksamheten. Renhållningsverksamhetens ingående eget kapital har därmed bokats om till kortfristig skuld. Jämförelsesiffror har justerats enligt RKR:s rekommendation 14:1.

Pensioner

Pensionsskulden redovisas i överensstämmelse med Kommunal redovisningslag enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas således som en ansvarsförbindelse. Från 2007 till 2009 samt 2012 och 2013 gjordes dock extra pensionsavsättningar, totalt 90 Mkr inklusive löneskatt. Detta för att inte ytterligare vältra över kostnaderna för pensioner intjänade före 1998 på framtida skattebetalare. Detta är ett avsteg från redovisningslagen men i linje med kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk

hushållning. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionskostnader och pensionsskuld för kommunen grundar sig på Skandikon pensionsadministration ABs (Skandikon), beräkningar och prognoser enligt RIPS17.

Pensionsåtaganden för anställda i bolagen som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens K2.

Visstidsförordnanden för politiker som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalning. Kommunen har antagit bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL) att gälla from 2014. Redovisning sker enligt rekommendation.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Årets skuldförändring ingår i verksamhetens nettokostnader.

Tomtmark för exploatering

Tomtmark för exploatering redovisas som omsättningstillgång på nytillkommande exploateringsområden.

Sammanställd redovisning

Enligt RKR:s rekommendation, 8.2 Sammanställd redovisning behöver endast de bolag och kommunalförbund vars omsättning och omslutning är mer än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag ingå i koncernens räkenskaper. Så i koncernens räkenskaper ingår endast kommunen, Kunskapsförbundet Väst, AB Vänersborgsbostäder och Fastighets AB Vänersborg.

Konsoliderade enheter

	Andel
• AB Vänersborgsbostäder (ABVB)	100 %
• Fastighets AB Vänersborg (FAAB)	100 %
• Kunskapsförbundet Väst (KFV)	38,7 %

Enheter som inte konsolideras

	Andel
• Hunnebergs Kungajakt- och vilt museum AB	100 %
• Vattenpalatset Vänerparken AB	100 %
• Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	73,0 %
• Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	35,6 %
• Fyrstads Flygplats AB	34,0 %

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller investeringsbidrag och en uppskrivningsfond har justerats till kommunens gällande principer. I koncernredovisningen ska intäkter och kostnader för interna tjänster redovisas under samma år. Skillnader i pensionsredovisning ska inte justeras.



Noter

Resultaträkning

Not 1 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Försäljningsintäkter material	49	51	50	55
Taxor och avgifter	157	149	156	149
Hyror och arrenden	84	82	265	264
Bidrag	267	280	423	415
Försäljn.expl.fast & anl tillg	22	18	14	18
Övriga intäkter	39	42	64	58
Summa	618	621	972	959

Not 2 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Löner	1 249	1 207	1 379	1 330
Pensionskostnader	116	109	125	117
Sociala avgifter och löneskatt	417	400	462	443
Anlägg. & underhållsmaterial	9	11	9	11
Fastighetskostnader	147	142	270	244
Lokal och markhyror	137	106	78	61
Köp av huvudverksamhet	468	446	431	403
Övriga tjänster	171	163	206	185
Lämnade bidrag	105	98	106	99
Material	84	81	91	92
Övriga kostnader	11	8	19	18
Reaförluster & utrangeringar	1	4	1	4
Summa	2 913	2 774	3 177	3 007

Leasing kommunen	Beräknad kostnad		
	2019	2020-2025	2025-
Bilar (225 avtal)	5	2	0
Kontorsinventarier	18	23	0
Hyror med avtalstid > 3 år	89	437	845
S:a operationell leasing	112	462	845

Årets kostnad för leasing och hyror med avtalstid > 3 år, 110 mkr.

Not 3 Avskrivningar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Avskrivningar enligt plan	91	88	138	128
Nedskrivningar	0	0	0	0
Summa	91	88	138	128

Not 4 Jämförelsestörande poster	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Reavinst	8		8	
Åter. lösenkstn hyresavtal	0	11	0	11
Utdelning från Fastighets AB	0	11	0	0
Summa	8	22	8	11

Not 5 Skatteintäkter	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Peliminär skatteinbetalning	1 766	1 713	1 766	1 713
Slutavräkningsdiff. föreg. år	-6	2	-6	2
Prel. slutavräkning 2018	-2	-8	-2	-8
Summa	1 758	1 707	1 758	1 707

Not 6 Kommunalekonomisk utjämning	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Inkomstutjämning	408	415	408	415
Kostnadsutjämning	36	23	36	23
Bidrag LSS-utjämning	56	43	56	43
Kommunal fastighetsavgift	74	68	74	68
Generella bidrag från staten	53	52	53	52
Regleringsavgift	6	0	6	0
Summa	633	601	633	601

Not 7 Finansiella intäkter	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ränteintäkter	0	-		1
Utdelning aktier och andelar	5	13	5	1
Borgensavgifter	3	3		
Summa	8	16	5	2

Not 8 Finansiella kostnader	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Räntekostnader	3	4	41	51
Ränta på pensionsskuld	4	3	4	3
Summa	7	7	45	54

Not 9 Skattekostnader	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Skattekostnad	-	-	1	1
Uppskjuten skatt	-	-	0	3
Summa			1	3

Not 10 Årets resultat/ balanskravsutredning	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Årets resultat enl resultaträkning	5	76	7	78
Avgår realisationsvinster	-8	0	-8	0
Förändring av resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
Justerat resultat	-3	76	-1	78

Kassaflödesanalys

Not 11 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Justering för				
- av- och nedskrivningar	91	88	138	127
- gjorda avsättningar	23	12	26	13
- i anspråkstagna avsättningar	-4	-7	-4	-7
- realisationsvinster/förluster	-8	3	-8	3
Övriga likviditetspåverkande poster	-15	2	-13	
Summa	102	81	154	123

Not 12 Försäljning av anläggningstillgångar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
- försäljning av fastigheter	8	0	8	0
- försäljning av inventarier	0	0	0	0
Försäljning av materiella anl tillgångar	0	0	0	0
- försäljning av finansiella anl tillgångar	0	0	0	0
Summa försäljningar	8	0	8	0

Balansräkning

Not 13 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Markreserv	11	11	11	11
Verksamhetsfastigheter	960	966	1474	1462
Fastigheter för affärsverksamhet	437	374	437	374
Publika fastigheter	202	194	202	194
Fastigheter för annan verksamhet	22	24	22	24
Bostäder och övriga fastigheter	0	0	1039	1046
Pågående investeringar	241	157	450	181
Summa	1 873	1 726	3 635	3 293

Inventarier	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Maskiner	4	3	4	11
Inventarier	53	48	66	48
Bilar och andra transportmedel	12	13	16	16
Förbättringar annans fastighet	0	1		1
Summa	70	65	86	76

Not 14 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Kommunen 2018

	Mark-reserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigh för affärsverks	Publika fastigheter	Fastigh för annan verksamh	Summa	Pågående arbeten	Totalt
Anskaffningsvärden								
Ing anskaffningsvärde	20	1 625	600	435	48	2 728	157	2 884
Årets investeringar *)	0	30	61	18	0	110	118	227
Omklassificering/flyttning	0	15	14	5	0	34	-34	0
Årets försäljning	0	-1	0	0	0	-1	0	-1
Utrangerade anläggningar	0	-3	0	-2	0	-5	0	-5
Utg ack anskaffn-värden	20	1 666	675	456	48	2 865	241	3 106
Avskrivningar								
Ing avskrivningar	-9	-660	-225	-241	-24	-1 158	0	-1 158
Årets avskrivningar	0	-48	-12	-14	-2	-76	0	-76
Utrangerade/omklass	0	1	0	0	0	1	0	1
Utg ack avskrivningar	-10	-706	-238	-254	-26	-1 233	0	-1 233
Nedskrivningar								
Ing nedskrivningar	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets förändring	0	0	0	0	0	0	0	0
Utg ack nedskrivningar	0	0	0	0	0	0	0	0
Ing planenligt restvärde	11	966	374	194	24	1 569	157	1 726
Utg planenligt restvärde	11	960	437	202	22	1 632	241	1 873

Not 15 Maskiner och inventarier, kommunen 2018

Anskaffningsvärden	Maskiner	Inventarier	Bilar och	Förbättringsutg.	Pågående	Totalt
			transportm	annans fastigh	arbeten	
Ing ack anskaffningsvärde	16	131	29	3	0	180
Årets investeringar	2	17	2	0	0	21
Försäljning och utrangering	-3	-7	-2	0	0	-12
Flyttning	0	0	0	0	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärde	16	141	29	3	0	189
Avskrivningar						
Ingående ack avskrivning enl. plan	-13	-83	-16	-3	0	-115
Årets av-/nedskrivningar	-1	-11	-3	0	0	-15
Försäljning och utrangering	3	7	2	0	0	12
Utgående ack. avskrivning enl plan	-11	-87	-17	-3	0	-119
Ingående planenligt restvärde	3	48	13	0	0	65
Utgående planenligt restvärde	4	54	12	0	0	70

Not 16 Finansiella anläggnings- tillgångar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
AB Vänersborgsbostäder	58	58	0	0
Vänerhamn AB	1	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1	0	0
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB	0	0	0	0
Fyrstads Flygplats AB	2	2	2	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3	3
Kommuninvest	24	24	24	24
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1	1
Långfristig placering - Kommunin- vest	5	5	5	5
Summa	103	103	44	44

Not 17 Kortfristiga fordringar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kundfordringar	39	75	59	114
Statsbidragsfordringar	42	34	42	34
Upplupna intäkt. & förutbetalda kostnad.	48	50	59	71
Upplupna skatteintäkter	0	0	0	0
Kortfristig placering	100	100	100	100
Övriga korta fordringar	23	17	28	13
Summa	252	276	288	333

Not 18 Likvida medel	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kassa		0		0
Bank	8	8	9	10
- varav gåva Dorchimont	4	5	4	5
Plusgiro (likställt med bank)	18	58	18	58
Summa	26	66	27	68

Not 19 Avsättningar	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Pensionsavsättningar				
Ingående avsättning	219	211	223	214
Pensionsutbetalningar	-5	-4	-5	-4
Nyintjänad pension	15	9	18	10
Ränte- och basbeloppsupp- räkning	2	2	2	2
Förändring av löneskatten	4	2	5	2
Övrigt	2	0	2	0
Utgående avsättning	238	219	245	223

Specifikation - Avsättning till pensioner

Förmånsbestämd ålderspension	105	92	111	95
Särskild avtalspension	2	0	2	0
Avsättning förtoendevalda	12	12	12	12
Särskild löneskatt	29	25	30	26
Extra avsättning inkl särskild löneskatt	90	90	90	90
Totalt avsättningar	238	219	245	223

Utredningsgrad pensioner 99%
Pensionsavsättningarna har inte placerats utan använts i den egna verksamheten.

Not 20 Övriga avsättningar Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Kommunalförbundet Närf	14	14	14	14
Uppskjuten skatt	0	0	23	21
Summa	14	14	37	35

Not 21 Långfristiga skulder Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Lån i bank och kreditinstitut	185	185	1730	1513
Summa	185	185	1 730	1 513

Not 22 Förfallotider på lång- fristiga skulder Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Skulder som förfaller inom ett år	23	63	569	546

Skulder som förfaller senare än ett år men inom senast fem år efter balansdagen	163	123	1161	967
Summa	185	185	1 730	1 513

Not 23 Räntebindnings- tid	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Räntebindning till				
2019		60		394
2020		100		359
2021		0		250
2022		25		277
2023		0		450
Summa		185		1730

Kommunens genomsnittliga räntebindningstid inkl räntederivat 1,5 år. Kommunens genomsnittliga räntebindningstid exkl räntederivat 0,84 år.

Not 24 Marknadsvärden räntederivat Mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Säkrad låneskuld	70	70	1070	945
Marknadsvärde räntederivat	-5	-8	-55	-82

Räntederivat används för att binda räntan så att ränterisken anpassas till de ramar som finns angivna i finanspolicyn. Om man istället valt att hantera ränterisken genom att binda räntan på varje lån för sig, hade skillnaden i räntekostnad varit försumbar. Marknadsvärdet är en ögonblicksbild av den kostnad som skulle uppstå vid en stängning av utestående derivatkontrakt. Kostnaden är jämförbar med den ränteskillnadsersättning som måste betalas till banken då bundna lån förtidsinlöses.

Not 25 Övriga långfristiga skulder, mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Anläggningsavgifter	126	117	126	117
Investeringsbidrag	24	26	43	37
Summa	150	143	169	154

Not 26 Kortfristiga skulder, mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	129	74	54	34
Leverantörsskulder	109	104	156	144
Skuld till VA & RH-kollektivet	2	7	2	7
Löneskuld, timanställda	10	9	10	9
Semesterlöneskuld	99	93	112	105
Upplupna sociala avg & prelskatt	79	73	87	81
Upplupna kostnader & förut- betalda intäkter	87	86	122	140
Upplupen pensionskostnad	53	57	61	64
Förutbetalda skatteintäkter	16	14	16	14
Gåva Dorchimon	4	5	4	5
Övriga kortfristiga skulder	9	19	11	26
Summa kortfristiga skulder	598	540	635	628

Not 27 Ansvarsförbindelse pensioner, mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Ingående ansvarsförbindelse	844	881	844	881
Pensionsutbetalningar	-39	-38	-39	-38
Nyintjänad pension	14	-5	14	-5
Ränte- och basbeloppsuppräknin	13	18	13	18
Förändring av löneskatten	-4	-7	-4	-7
Ändring av försäkringstekniska grunder	*	6	*	6
Övrigt	-5	-9	-5	-9
Utgående ansvarsförbindelse	823	844	823	844
Avdrag för extra pensionsavsättningar inklusive löneskatt	-90	-90	-90	-90
Summa ansvarsförbindelse	733	754	733	754

Not 28 Övriga ansvarsförbindelser, mkr	Kommunen		Koncernen	
	2018	2017	2018	2017
Föreningar m.fl.	4	3	3	3
Egna hem	0	0	0	0
Folkets hus	8	9	9	9
Fastighets AB Vänersborg	34	34	0	0
AB Vänersborgsbostäder	1 426	1216	0	0
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	3	3	3	3
Fyrstads Flygplats AB	3	3	2	3
Privata medel	0	0	0	0
Fastigo	0	0	1	1
Summa	1 479	1 268	18	19

Vänersborgs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vänersborgs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s förpliktelser till 342 484 mkr och totala tillgångar till 349 244 mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 469 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 497 mkr.

Not 29 Interna mellanhavanden med koncernföretag, mkr

Enhet	Försäljning		Fordringar, skulder		Finansiella poster	
	Köpare	Säljare	Borgenär	Gäldenär	Mottagare	Betalare
Kommunen	156	19	2	76	3	
AB Vänersborgsbostäder (ägd andel 100%)	4	70	42	1		3
Fastighets AB Vänersborg (ägd andel 100%)	0	1	7	0		
Kunskapsförbundet Väst (ägd andel 38%)	15	85	29	1		

Jämförelsetal övergripande, kommunen

	Enhet	2018	2017	2016	2015	2014
Omvärd						
Invånare	Antal	39 411	39 151	38 955	38 381	37 890
Skattesats, kommunen	Kr	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Skattesats, totalt	Kr	33:69	33:69	33:69	33:69	33:34
Nyckeltal per invånare						
Tillgångar/invånare	Kr	59 501	57 623	53 039	53 550	48 760
Eget kapital/invånare	Kr	29 433	29 552	27 748	26 612	25 867
Skulder & avsättningar/invånare exkl. ansvarsförbindelse	Kr	30 068	28 071	25 291	26 937	22 890
Skulder & avsättningar/invånare inkl. ansvarsförbindelse pensioner	Kr	48 667	47 330	45 586	48 915	46 065
Personal						
Antal anställda kommunen den 1 november	Antal	3 679	3 599	3 479	3 168	3 006
- varav kvinnor	Antal	2 906	2 856	2 731	2 543	2 445
- varav män	Antal	773	743	748	625	561
Sjukfrånvaron	%	9	8	8	8	7
- varav kvinnor	%	9	9	9	8	8
- varav män	%	6	5	5	4	4
Antal årsarbeten	Antal	3 535	3 444	3 339	3 044	2 882
Resultaträkningen						
Årets resultat	Mkr	5	76	59	41	20
Årets resultat, andel av skatter & generella statsbidrag	%	0	3	3	2	1
Intäktsutveckling	%	-1	1	27	7	-3
Kostnadsutveckling	%	5	4	10	5	3
Utveckling skatteintäkter & generella statsbidrag	%	4	5	6	6	3
Nettokostnader	Mkr	2 386	2 241	2 129	2 018	1 922
Verksamhetens nettokostnad, andel av skatt & statsbidrag	%	100	97	97	98	99
Balansräkningen						
Eget kapital	Mkr	1 160	1 155	1 081	1 021	980
Investeringsnetto	Mkr	248	215	175	211	134
Självfinansieringsgrad, (årets resultat+avskrivningar/nettoinvestering)	%	39	76	81	60	78
Soliditet, eget kapital/tillgångar	%	49	51	52	50	53
Soliditet, inkl. ansvarsförbindelse pensioner	%	18	18	14	9	6
Kassalikviditet, likvida medel & checkkredit andel av kortfristiga skulder	%	55	68	51	66	75
Skuldsättningsgrad, totala skulder/tillgångar	%	51	49	48	50	47
-varav långfristig låneskuld	%	8	8	8	11	11
Förändring av tillgångsvärdet	%	4	9	1	11	1

Kommunfullmäktige

Ordförande: Annalena Levin (C)
 1:e vice ordförande: Dan Åberg (M)
 2:e vice ordförande: Anneli Guilotte (S)

Årets verksamhet

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter, varav 19 kvinnor och 32 män. Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en valberedning, som förbereder kommunfullmäktiges val och en demokratiberedning som bl.a. har till uppgift att förbättra medborgardialogen.

Under året har Kommunfullmäktige sammanträtt nio gånger och haft 176 stycken ärenden. Bland besluten kan noteras antagande av ny cykelplan och rad nya reglementen.

En annan händelse var firandet av kommunens födelsedag, som går av stapeln i första lördagen i februari och som är ett uppskattat inslag bland kommunens invånare. Årets firande gick av stapeln i Arena Vänersborg och det slogs det publikrekord med över 1 000 besökare, som minglade med kommunens politiker och åt tårta.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	1,3	1,2	1,3
Omkostnader	0,9	0,9	1,0
Nettokostnad	2,2	2,2	2,3
Nettobudget	2,5	2,2	2,2
Resultat	0,3	0,0	-0,1

Kommunfullmäktige redovisar ett överskott gentemot budget.

Valnämnden

Ordförande: Annika Larsson-Lindlöf (S)
 1:e vice ordförande: Niklas Claesson (M)
 2:e vice ordförande: Theresia Andersson (S)

Årets verksamhet

Valnämnden har tre ordinarie ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförandet av val i kommunen. Med val avses val till riksdag, landsting och kommunfullmäktige. Vidare ansvar valnämnden för folkomröstningar och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen och Valmyndigheten.

Allmänna val genomfördes under 2018. Årets val tarvade betydligt mer tid och resurser än tidigare val, bl.a. vad gäller personal, säkerhet och transporter. Vidare upphandlades ett nytt valvaladministrativt system i syfte att minska den administrativa bördan.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	0,7	0,0	0,0
Personal	1,8	0,2	0,0
Omkostnader	0,4	0,0	0,0
Nettokostnad	2,3	0,2	0,0
Nettobudget	0,6	0,4	0,4
Resultat	-0,9	0,2	0,4

Valnämnden redovisade ett underskott gentemot budget

Revisionen

Ordförande: Thomas Boström (M)

Vice ordförande: Torsten Gunnarsson (S)

Årets verksamhet

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionsledning, granska all verksamhet som bedrivs inom nämnderna. De ska med sin granskning pröva om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som nämnderna ansvarar för är tillräcklig
- kommunstyrelsens och övriga nämnders beslut och verksamhet överensstämmer med de mål och beslut som fastställts av kommunfullmäktige samt följer lagstiftning, avtal och föreskrifter.

Följande granskningsprojekt har genomförts eller pågick vid skrivning av denna text;

- Delårsrapporten per 2018-08-31
- Intern kontroll 2018
- Årsredovisning 2018
- Förebyggande arbete med risker - fallolyckor, läkemedelsgenomgångar och nutrition
- Styrdokument
- Kommunens arbete med integration
- Ombyggnation kommunhus
- Fakturakontroll med avtal
- Uppföljning granskning från 2013 av byggnadsnämndens servicenivå och effektivitet

Färdigställda rapporter finns att läsa på kommunens hemsida - *Kommun&politik/kommunens organisation/revisionen/revisionsberättelse och rapporter.*

Kommunens revisorer träffade också fortlöpande tjänstemän och företrädare för kommunens nämnder i syfte att få information och samtala om verksamhetsutveckling, metoder för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling samt den interna kontrollen.

Revisionen fortsatte under år 2018 att arbeta utifrån den formulerade strategin:

- förbättra väsentlighets- och riskanalys
- den årliga granskningen av nämndernas ansvarsutövande sk grundläggande granskning skall utvecklas
- aktivt verka för bättre intern kontroll
- aktivt verka för utveckling och metoder för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling inom nämnderna
- stödja alla positiva processer i verksamhet och funktioner i dialog och samverkan med nämnderna.

Framtid

Revisionsstrategin enligt ovan ligger fast. Revisionen är nödvändig och det finns behovet av mer granskningar. Men revisionen behöver också synas mer och bättre. Därför är dialog och samverkan med dem som granskas viktig. Syftet är att revisionens arbete ska få tydligt genomslag.

Ett område som kan utvecklas är den sk grundläggande granskningen utifrån det utvecklingsarbete och den rapport som upprättats av SKL under 2016 samt God revisionsledning 2018.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,3	0,3	0,4
Omkostnader	0,9	0,7	0,8
Nettokostnad	1,2	1,0	1,2
Nettobudget	1,2	1,2	1,2
Resultat	0,0	0,2	0,0

Revisionen redovisar en budget i balans.

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Mats Andersson (C)

Vice ordförande: Tove af Geijerstam (L)

2:e vice ordförande: Joakim Sjöling (S)

Förvaltningschef: Anne-Len Kriewitz

Årets verksamhet

Verksamheten omfattar barnomsorg, grundskola samt grundsärskola. I kommunens regi finns 29 förskolor och 10 dagbarnvårdare. Det finns 19 kommunala grundskolor och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, flera enskilda förskolor och aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Andelen elever i årskurs 5 som upplever trygghet i lärandemiljön ska öka under 2018 med 3 procentenheter.

◆ Uppnås delvis

Tryggheten i lärandemiljön för åk 5 har sedan 2017 gått upp med 2 % från 86% till 88%. Många rektorer för F-6 upplever att tryggheten i lärandemiljön ökar när de organiserar med färre lärare runt en elevgrupp vilket då kräver att pedagogerna har bredd i ämnesbehörigheterna. Planerade rastaktiviteter där planeringen involverar och gör eleverna mer delaktiga samt ökad vuxennärvaro har främjat tryggheten i utomhusmiljön som också påverkar tryggheten i klassrummet. Tydliggörande åtgärder gällande rastverksamhet och rastvårdar såsom anslagna scheman och västar på rastvårdarna har gett positiva effekter. Flera rektorer pekar på att för få lokaler och minskade skolgårdar gör att konflikter ökar. Fler elever på mindre yta samt tillfälliga lösningar skapar otrygghet hos elever och pedagoger. Flera rektorer pekar även på vikten av bättre framförhållning i planering av behov av utökade lokaler till exempel vid omfattande underhållsarbeten, för att inte skapa ökad otrygghet hos eleverna. Många rektorer poängterar att trygghet tar tid att bygga upp på en skola och att arbetet därför måste ses som långsiktigt för att ge resultat. Det är därför av vikt att fortsätta med trygghetsfrämjande insatser (utifrån perspektiven inkluderande miljöer, att olika är normen och delaktighetsmodellen) över tid för att se resultat.

Andelen elever i årskurs 8 som upplever studiero i lärandemiljön ska öka under 2018 med 5 procentenheter

■ Uppnås inte

Grundskolans årskurs 7-9 rektorer och pedagoger har under året arbetat med att förbättra arbetsron i lärmiljön genom att skapa gemensamma rutiner för lektionsstrukturer. Personalen upplever att det har gett bättre studiero på skolorna, men detta delas inte av eleverna utifrån elevenkäten. 4 % färre av eleverna upplever att de har studiero i lärandemiljön. Rektorer poängterar vikten av fortsatt arbete med rutinerna och uppföljning av rutinföljsamhet för att se effekt hos eleverna. 7-9 skolorna har även arbetat med att förbättra och utveckla rutiner och innehåll vid skolstart för att främja ett gott klimat i skolmiljön. Detta har upplevts ha gett en positiv effekt på årskurs 7. Rektorer ser även att det är av största vikt att skolans samverkan med externa aktörer fungerar väl (till exempel genom Västbusavtalet) för att förbättra lärmiljön och att möta identifierade riskbeteenden.

Fortsatta insatser gällande skolnärvaro exempelvis genom ökad uppföljning av närvarokoordinatorer har upplevts bidra genom att skapa struktur för eleverna, vilket ger bättre lärmiljö för både grupp och individ.

Elevhälsans personal poängterar i olika forum på enheterna vikten av att skapa och utveckla goda relationer mellan elev och elev, mellan elev och lärare (skolpersonal) samt mellan hem och skola. Trygghetsvandringar genomförs på många enheter. Syftet är att uppmärksamma och åtgärda områden i rastmiljön där det lätt uppkommer konflikter och kränkningar. Vuxna och elevråd gör tillsammans dessa trygghetsvandringar och dokumenterar för kommande åtgärder. Elevhälsan har under året samarbetat med skolsamordnare Anna Borg - KIND -Karolinska institutet med fokus på att "organisera för ökad måluppfyllelse". Arbetet är planerat att fortsätta under våren 2019 och har därför ännu inte utvärderats.

Antal föreningar som grundskolan samarbetar med i syfte att öka barnens intresse för idrott och rörelse ska öka med 100 % fram till 2019

● Uppnås

Samtliga skolor har samarbetat med ett stort antal föreningar via Lets Move i Arenan. Målet anses vara uppnått.

Andelen elever i årskurs 8 som upplever att de får det stöd de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling ska öka under 2018 med 3 procentenheter

■ Uppnås inte

Rektorerna i grundskolan 7-9 upplever att det är svårt att organisera stödet till eleverna och för lärare att anpassa undervisningen så att alla elever ska uppleva att de får det stöd de behöver. 74 % av eleverna upplever att de får det stöd de behöver, vilket är 3 % färre än förra året. En skola upplever att de har lyckats genom att ha tydliga uppdrag för resurspersoner samt en bra samverkan mellan specialpedagoger och pedagoger. Rektorerna har identifierat vikten av att elever och lärare har samsyn om i vilka ämnen eleven är i behov av ytterligare stöd och ser att de behöver arbeta med detta genom uppdragsdialoger med pedagogerna. Elevhälsan deltar genom elevhälsoteam och genomför analys- och planeringsarbete för att sätta in rätt typ av stöd. "PlugInnan" på Dalboskolan som nyss startat och "En skola för alla" på Torpaskolan kommer att ytterligare möjliggöra att rätt stöd sätts in så tidigt som möjligt. Konsultationer med skolsamordnare Anna Borg – KIND - Karolinska institutet har genomförts på 13 enheter under ht-18. Enhetens egen lärfråga avseende elevhälsoarbetet har varit fokus.

Inför vt-19 har en kompetensutbildning tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, planerats till rektorer och all elevhälsa med ett speciellt fokus på specialpedagogernas uppdrag kring ledning/stimulans, anpassningar, särskilt stöd samt utredningar inför mottagande till grundsärskola

Andelen vårdnadshavare som är nöjda med de informationskanaler som finns mellan hem och förskola och skola ska öka under 2018 med 3 procentenheter i förskolan, årskurs 2 och årskurs 8.

■ Uppnås inte

I den vårdnadshavarenkät som genomförts av Skolinspektionen har frågeställningen i enkäten ändrats. Det är därmed svårt att jämföra resultaten under hösten 2017 och 2018. Vidare var svarsfrekvensen på vårdnadshavarenkäten väldigt låg i årets undersökning, vilket ytterligare visar på svårigheten med att hitta goda informationskanaler till vårdnadshavare. Många förskolechefer och rektorer upplever att lärplattformen VÅL är exkluderande för föräldrar som inte har bank-id eller har annat modersmål än svenska och ser därmed behov av att utveckla plattformen/informationen så att

den är tillgänglig för alla. På vissa förskolor och skolor fungerar dialogen via VÅL bra. Många förskolor har utvecklat och kompletterat informationen till exempel med bildstöd vid behov och det har lett till en ökad kommunikation och samförstånd. Många förskolechefer och rektorer har utökat stödet av tolk vid olika informationsbehov och samtal. Man ser också behov av tillgängliggöra skriftlig information genom att översätta till flera språk. En upphandlingsprocess av ny lärplattform pågår. Rektorers och förskolechefer har ansvar för att inrätta föräldraråd. På de flesta förskolor saknas dock föräldraråd och därmed krävs ytterligare insatser för att uppbygga den struktur som behövs för att kunna bjuda in till en dialog om förskolans arbete och möjliggöra för vårdnadshavares delaktighet.

Goda exempel finns på F-6 skolor som arbetat fram förväntansdokument med elever, vårdnadshavare och pedagoger. Man har ännu inte sett effekter, men det upplevs som positivt på skolorna och arbetet kommer fortsätta under våren 2019.

Elevhälsan har under hösten genomfört en inspirationsföreläsning med Malin Gren Landell angående närvaroarbetet på våra enheter. Detta inrymmer även vikten av att utveckla kontakten med vårdnadshavare. Mobila skolteamet har haft ett större fokus på närvaroarbetet på våra 7-9 skolor och i detta har samverkan med vårdnadshavare ytterligare utvecklats.

Andelen elever i årskurs 8 som upplever att de har inflytande över undervisningens innehåll ska öka under 2018 med 5 procentenheter

■ Uppnås inte

Rektorerna menar att resultatet i mätningarna påverkas av elever och lärare inte har samsyn kring vad begreppet inflytande betyder, vilket gör att det är ett svårt område att arbeta med. En utökad dialog för innebörden av begreppet inflytande krävs. En rektor upplever att det är svårt att arbeta med eleverna med inflytande då det ofta upplevs som ytterligare ansvar för eleverna. Många elever upplever en redan hög stressnivå, vilket gör att det är ett viktigt område att arbeta med. Elever och lärare behöver arbeta vidare med vad inflytande betyder och hur det kan belysas på ett annat sätt så att det inte upplevs som att ytterligare ansvar läggs på eleven. Rektorerna i grundskola 7-9 upplever också att många lärare upplever det svårt att ge eleverna inflytande och delaktighet i och med de nya kursplanerna. Rektorerna tror också att i och med att skolorna har arbetat med en gemensam lektionsstruktur kan eleverna uppleva att de har fått mindre inflytande över undervisningen.

Samhällsutveckling

Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till gymnasiet ska öka under 2018 med 3 procentenheter

■ Uppnås inte

Rektorerna i grundskola 7-9 har identifierat att elever med annat modersmål har svårt att nå behörighet. Skolorna har därför gått med i Skolverkets satsning "Nyanländas lärande" för att öka kompetensen hos pedagogerna för kunna stötta eleverna i kunskapsutvecklingen. Inom ramen för "Nyanländas lärande" kommer fokus ligga på formativt lärande för att skapa en gemensam struktur för bedömningar. Två skolor har arbetat med riktade insatser i form av individuella planeringar för enskilda elever för att hjälpa dem i sin kunskapsutveckling. Insatserna har påbörjats under hösten och går därför inte att se effekt av ännu, men förväntas ge effekt under våren 2019. En skola har arbetat med tät samverkan mellan specialpedagoger och pedagoger, vilket tros ha gett bra resultat på skolan och behörigheten hos eleverna har ökat.

Fler använder verksamheternas lokaler utanför verksamhetstid

● Uppnås

Grundskolan 7-9 samarbetar fortsatt med Kultur- och fritidsförvaltningen för att använda lokalerna utanför ordinarie verksamhetstid. Målet uppnåddes i tertial 2.

Ekonomi

Medelmeritvärdet i årskurs 9 ska öka under 2018 med 3 poäng

● Uppnås

Medelmeritvärdet har under året ökat 4 poäng till 197,8. Snittet i riket ligger på 223,3. Utöver de insatser som står beskrivna under tidigare förväntade resultat ("Nyanländas lärande", "PlugInnan", "En skola för alla") upplever rektorerna att det finns ett behov av att arbeta med bedömarkulturen. Rektorerna i grundskola 7-9 menar att det finns ett behov av att arbeta vidare med att skapa en samsyn kring hur man arbetar med bedömning och undervisning. Arbetet fortgår under våren 2019 inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet i samverkan med Karlstads universitet (inom ramen för Skolverkssatsningen "Nyanländas lärande").

Verksamhetsutveckling

Andelen behörig, undervisande personal inom förskola, grundskola, fritidshem och grundsärskola ökar under 2018 med 3 procentenheter.

◆ Uppnås delvis

Målet med att öka 3 procentenheter har inte uppnåtts under året men andelen behörig undervisande personal har ökat från 81 % till 83 %. Många av rektorerna på 7-9 skolorna upplever att rekrytering är tidskrävande och utöver annonsering krävs andra metoder för att rekrytera behöriga lärare. Ett kartläggningsarbete angående behovet av personal pågår och fortsätter för att utveckla rekryteringsstrategierna. I F-6 skolorna har behörigheten ökat, men inte med 3 %. Flera har pedagoger som har gått lärarutbildningen men har tentor kvar för att få sin legitimation. Rektorerna försöker hitta sätt att organisera för att ge dessa tid för att färdigställa sina studier. Två skolor har arbetat efter ett nytt avtal som stipulerar 40+5,5 timmar i arbetstid. Rektorerna på dessa skolor upplever detta som positivt i rekryteringssyfte. Förskolecheferna lyfter att det är en framgångsfaktor att ha färre medarbetare och ser positiva effekter på kvalitén, tydlig organisation och möjlighet till kollegialt lärande. Många upplever att styrningen underlättas och man kan planera, följa upp och delta i de processer som pågår. Flera förskolechefer ser att en tydligt organiserad och kommunicerad ansvarsfördelning och verksamhetsidé lett till lyckade rekryteringar med resultat i form av kompetenta och legitimerade förskollärare, samt barnskötare. Förskolecheferna anger att det finns ökade svårigheter att rekrytera i takt med ökad brist på legitimerade förskollärare till ytterområden och på små enheter i kommunen. Rektorer och förskolechefer lyfter vikten av att skapa en hållbar arbetsmiljö för att behålla befintlig personal för att skapa kontinuitet i undervisningen i syfte att öka måluppfyllelsen för eleverna. Förvaltningen har i samverkan med personalavdelningen gjort en omfattande utredning gällande faktorer för utveckling av ett hållbart arbetsliv med konkreta åtgärdsförslag. I samverkan med Högskolan Väst har tre utbildningsplatser för arbetsintegrerat lärande köpts in för lärare årskurs 4-6.

Andelen elever i årskurs 7-9 med mer än 25 % frånvaro ska minska fram till 2020 med 1 procentenhet per år.

● Uppnås

Från och med augusti har ett omtag tagits utifrån rutinföljsamhet i och med ökande frånvaro i alla 7-9 skolor. Frånvaron ökade under våren, vilket resulterade i riktade insatser för närvaro och har därefter minskat under hösten och målet är att insatserna ska leda till högre närvaro under våren 2019. Alla 7-9 skolor har en närvarokoordinator med uppdraget att närvarorutin ska

vara känd för alla, säkerställa rutinföljsamhet samt att alla elever ska vara sedda och saknade. På två 7-9 skolor ses tydliga resultat där elever ses och saknas varje dag. Under hösten har två tillfällen med kompetensutveckling med fokus på skolorvaru genomförts. Arbetet kommer att fortsätta under våren 2019 med analysmöte var sjätte vecka med samtliga skolor.

Medarbetare

Fler medarbetare upplever ett hållbart arbetsliv

◆ Uppnås delvis

Under hösten har ingen medarbetarenkät genomförts, men alla enheter har arbetat fram handlingsplaner utifrån 2017 års enkät.

Många förskolechefer och rektorer lyfter att det har varit framgångsrikt att organisera för mindre team för både personalen och barn/elever. Det har lett till färre kontaktytor, ökat utrymme att fördela ansvar och därmed har man kommit tillrätta med en del av den upplevda arbetsbelastningen. I förskolan lyfter många att man har sett över mötesforum och strukturer för att ge ökad energi och tid för undervisning och analys av densamma. Förskolecheferna och rektorerna ser att samarbetet mellan medarbetarna som en framgångsfaktor för att få kunskapsspridning mellan varandra och deras olika enheter. Många rektorer och förskolechefer upplever att det har varit svårt att få tag på vikarier, vilket ökar arbetsbelastningen för personalen som är på arbetet, vilket i sin tur skapar en negativ spiral med sjukskrivningar i hela arbetsgruppen. Förskolechefer och rektorer lyfter vikten att prata om förväntningar med pedagoger för att skapa uppdragsmedvetenhet samt vikten av en närvarande chef. Många pedagoger upplever en hög arbetsbelastning och behöver därför hjälp med att prioritera arbetet av sin närmaste chef.

Bristen på lokaler och trångboddheten i grundskolan F-6 gör att många upplever en tyngre arbetsbelastning. Det medför att mycket tid går åt till organisering av verksamheten. Det ökar även konflikter bland elever då många vistas på liten yta.

Inom elevhälsan har vi sett över bemanning och dessutom sökt statliga medel för att ytterligare förstärka elevhälsosfaktorer inom alla professioner. Vidare sker organisation av elevhälsopersonal utifrån arbetsbelastning på enheter. Förvaltningen har i samverkan med personalavdelningen gjort en omfattande utredning gällande faktorer för utveckling av ett hållbart arbetsliv med konkreta åtgärdsförslag.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal barn/elever: snitt år	Bokslut 2017	Budget 2018	Bokslut 2018	Utv. 17/18
Förskola, ped. omsorg				
Totalt antal plac. 1-5 år	2 111	2 263	2 140	29
-varav barn m delad plac	26	24	22	-4
-varav i enskilda alt., %	19	19	18	-1
Nyttjandegrad %, snitt/år	89	94	92	3
Fritids, ped. omsorg				
Totalt antal plac.6-13 år	2 014	2 119	1 975	-39
-varav barn m delad plac	19	19	20	1
-varav i enskilda alt., %	15	16	15	-
Nyttjandegrad %, snitt/år	58	60	57	-1
Grundskola F-9				
Totalt antal elever	4 847	4 925	4 913	66
-varav i enskilda alt., %	11	10	10	-1
-varav Grundsärskola	49	48	49	-

Antal inskrivna barn och elever för budget och bokslut avser snitt för året. Förändringar/utveckling anges i antal placeringar för barn och elever, utom varav i enskilda alternativ samt nyttjandegrad som anges i procentenheter.

Inom förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år har antal placeringar ökat med 29 jämfört med 2017. Inom fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år är antal placeringar 39 färre än 2017. Inom grundskola och grundskola finns det 66 fler elever jämfört med föregående år.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Statsbidrag	-99,9	-73,8	-73,0
Övriga intäkter	-36,2	-36,4	-31,0
Summa intäkter	-136,1	-110,2	-104,0
Personal	557,2	522,9	496,0
Omkostnader	354,7	318,8	312,7
Avskrivn. och internränta	2,3	2,7	4,1
Kostnader	914,2	844,4	812,9
Nettokostnad	778,1	734,3	708,8
Nettobudget	775,6	732,1	707,2
Resultat	-2,6	-2,1	-1,6

I övriga intäkter ingår bland annat barnomsorgsintäkter samt försäljning av verksamhet (interkommunala intäkter).

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar den 31 december ett underskott om 2,6 mkr. Detta underskott motsvarar en budgetavvikelse om 0,3 %.

I delårsrapporterna per april och augusti har prognoserna visat budget i balans för 2018. Underskottet om 2,6 mkr förklaras främst med ökade kostnader för skolskjutsar samt inköp under årets sista månader av förbrukningsinventarier, läromedel och digitala enheter så som Ipads och tv-skärmar.

Under året som gått har Barn och utbildningsnämndens budget utökats med 18,2 mkr jämfört med MRP 2018. Budgettillskotten har bestått av:

- 3,5 mkr för förändring av PO-tillägg
- 14,7 mkr för årets löneökningar.

Årets semesterlöneskuld ökade med 2,5 Mkr, vilket är 0,2 Mkr lägre än budgeterat.

Anslagsbindningsnivå

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/Adm	0	4,0	4,0	1,2
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	-32,6	275,7	242,8	0,3
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år Grundsärskola	-103,2	634,5	531,3	-4,0
Netto	-136,1	914,2		-2,6

Barnomsorg innefattar förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år. I grundskola redovisas fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år.

Nämnd och administration uppvisar ett överskott om 1,2 Mkr. Överskottet beror främst på att nämndens buffert för oförutsedda kostnader ej nyttjats.

Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett sammanlagt överskott om 0,3 mkr. Förskolan har under året erhållit 13,9 mkr i statsbidrag, främst för max-taxa och mindre barngrupper i förskolan.

Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år samt grundsärskola uppvisar ett underskott om 4,0 mkr varav grundsärskolan står för hälften, 2,0 mkr. Grundskolan och tillhörande verksamheter har under året erhållit 86,0 mkr i statsbidrag, främst från Skolverket och Migrationsverket. Från Migrationsverket har BUN erhållit 23,3 mkr, och från Skolverket kan nämnas Lågstadiesatsningen om 18,9 mkr och bidragen för likvärdig och jämlik skola, totalt 10,0 mkr.

Personal

	2018	2017	2016
Antal anställda	1 254	1 178	1 207

Antalet anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har under 2018 ökat med 76 personer. Grundskolan har ökat mest med 63 anställda. Det är främst de legitimerade tillsvidareanställda lärare som ökat.

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Förvaltning, barnomsorg o grundskola	5,2	4,6	0,6
Netto	5,2	4,6	0,6

Årets investeringar avser arbetsmiljöåtgärder samt inköp av möbler och inventarier på grund av fler barn och elever. Den största investeringsposten 2018 gäller inventarier till Vänerparkens förskola, sammanlagt uppgår investeringen till 1,5 mkr.



Byggnadsnämnden

Ordförande: Bo Dahlberg (S)

Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Förvaltningschef: Mikael Reinhardt

Årets verksamhet

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd för byggnation, rivning, större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar och tillsyn av strandskyddet och den kommunala lantmäteriverksamheten. Nämnden beslutar om nya namn på kvarter och gator samt har det övergripande ansvaret för fastighetsbildning. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geografiska informationssystem (GIS). Nämnden ansvarar för detaljplanering och områdesbestämmelser.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

All planering ska skapa hållbarhet utifrån vision, miljöprogram 2030 och planer

● Uppnås

Förvaltningen beaktar hållbarhetsperspektivet i respektive planprocess.

Genom att möjliggöra tillgången till fler bostäder samt planera för ökad trygghet ska nämnden bidra till förbättrad position i "Nöjd regionindex" med sikte inställt på att nå genomsnittresultatet för landets kommuner

◆ Uppnås delvis

Nöjd Regionindex Trygghet var i mätningen 2017 lägre än riket. Nästa mätning planeras till hösten 2019. Plan- och bygglovschef deltar i kommunövergripande brottsförebyggande arbete. Trygghetsaspekter ska beaktas i framtida detaljplaner.

Fler av nämndens kunder ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett snabbt, tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter

◆ Uppnås delvis

Kommunens ranking i Svenskt Näringslivs undersökning företagsklimat förbättrades till plats 171. Insiktsmätningen (SKL) för Bygglov 2018 visade ett förbättrat resultat, från 51 (2017) till 62 (2018). Handläggningstiden för bygglov har ökat till sex veckor, vilket beror på en högre belastning på handläggarna.

Fler av kommunens invånare ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett snabbt tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter

● Uppnås

Applikationen "Mitt Vänersborg" används för att underlätta den digitala medborgardialogen kring fysisk planering. Under 2019 kommer applikationen att utökas, där exempelvis skolan kan ta fram egna fysiska förslag.

Samhällsutveckling

Handläggningstiderna för inkomna ärenden till komplett ansökan för beslut ska förkortas

● Uppnås

Tiden mellan inkommet ärende till komplett ansökan har förkortats för bygglov under 2018 jmf med 2017.

En effektivare ärendeprocess från ärendestart till beslut

◆ Uppnås delvis

Lean påbörjat inom bygglov. Handläggarna på bygglov har fått möjlighet att ta flera ärenden på delegation vilket förkortar processen.

Nämnden ska bidra till att uppnå målen i kommunens bostadsförsörjningsprogram

● Uppnås

Arbetet med detaljplaner sker i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet. Antalet färdigställda bostäder 2018 uppgick till 159.

Antalet personer som använder sig av programmet "Mitt Vänersborg" för att delge synpunkter ska öka

◆ Uppnås delvis

Appen ungivbg innehåller "mitt Vänersborg" och förhoppningen är att även de yngre målgruppen ska föra dialog med kommunen i olika frågeställningar.

Tiden för handläggning mellan inkommet ärende till komplett ansökan för beslut ska förkortas, här med avseende på företag

● Uppnås

Tiden mellan inkommet ärende till komplett ansökan har förkortats för bygglov under 2018 jmf med 2017.

All personal med företagskontakt ska öka sina kunskaper i hur förvaltningen ska arbeta för att förenkla för företag att etablera sig i kommunen

● Uppnås

Berörd personal har medverkat i "Förenkla helt enkelt". Ett flertal medarbetare inom Plan och bygglov har genomgått utbildningen Diplomerad företagslots.

Ekonomi

Den interna handläggningstiden mellan nämnder ska förkortas

■ Uppnås inte

Flera nämnder har begärt mer tid för att yttra sig över detaljplaner, vilket medfört att handläggningstiden inte förkortats.

Budgeten ska vara i balans

◆ Uppnås delvis

Förvaltningen prognostiserar nästan tre miljoner i överskott. Detta beror till största del av minskade kostnader till följd av hög personalomsättning och vakanser i rekryteringen. Hög arbetsbelastning för befintlig personal ökar risken för sjukskrivningar och fortsatt personalomsättning.

Verksamhetsutveckling

Fler av medarbetarna ska uppleva att deras delaktighet, innovationskraft och kompetens utvecklas och tas tillvara i arbetet på förvaltningen.

◆ Uppnås delvis

Mätning genom personalenkät görs hösten 2019. Exempel på delaktighet är att Plan och bygglovs Lean-process togs fram av medarbetarna själva.

Förhållandena bland medarbetarna inom förvaltningen ska präglas av gott bemötande och vara fria från trakasserier och diskriminering

● Uppnås

Personalenkäten 2017 visade ett gott resultat utan upplevda trakasserier. Nästa mätning görs hösten 2019.

Medarbetare

Fler av förvaltningens medarbetare ska kunna rekommendera Vänersborgs kommun som arbetsgivare

● Uppnås

Både personalenkät 2017 samt avgångsenkäter visar att medarbetare rekommenderar Vänersborgs kommun som arbetsgivare.

Förvaltningen ska erbjuda ett hållbart arbetsliv där medarbetarna trivs och vill stanna kvar

◆ Uppnås delvis

Då plan och bygglov har hög personalomsättning och hög arbetsbelastning har nya arbetssätt tagits fram med medarbetarnas delaktighet. Flera nya tjänster har utannonseras inom bygglov. Anställda inom förvaltningen erbjuds en timmas friskvård i veckan, vilket ska utvärderas i juni.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Utveckling 2017/2018
Bygglov			
Handläggningstid	6 veckor	5 veckor	+1 veckor
Boende			
Färdigställda bostäder	159 st.	74 st.	+85 st.

Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Statsbidrag	0,3	0,2	0,2
Övriga intäkter	12,5	11,0	11,6
Summa intäkter	12,8	11,2	11,8
Personal	18,9	18,4	17,2
Omkostnader	6,8	6,4	6,7
Avskrivningar/ internränta	0,8	0,9	0,9
Kostnader	26,5	25,7	24,8
Nettokostnad	13,7	14,5	13,0
Nettobudget	16,5	15,3	14,9
Resultat	2,8	0,8	1,9

I augusti prognostiserades ett överskott på 1,2 mkr vid årets slut. Byggnadsnämnden som helhet visade för 2018 ett överskott mot budget på 2,8 mkr, vilket fördelades med +2,2 mkr på kostnadssidan och +0,6 mkr på intäktssidan. Byggnadsnämndens verksamheter kan inte i stor grad påverka intäktsflödet utan är beroende av vad utomstående aktörer genomför.

Nämndverksamheten redovisade positiv avvikelse mot budget på 0,1 mkr. Administrationen visade ett positivt resultat på 0,5 mkr, beroende på minskad personalkostnad och semesterlöneskuld. För KLM blev det ett överskott mot budget på 0,4 mkr, med anledning av en oväntad intäkt. Kart/GIS fick ett överskott mot budget på 0,6 mkr främst på grund av vakanta tjänster. Plan redovisade ett överskott mot budget på 0,3 mkr, beroende på högre intäkter. Bygglov fick ett överskott mot budget på 0,9 mkr, vilket till största delen berodde på lägre personalkostnader än budgeterat.

Personal

	2018	2017	2016
Antal anställda	34	32	32

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget-diff.
Inventarier	0,5	0,6	-0,1

Investering består av en skrivare på 0,1 mkr och flygfotografering inklusive framkallning på 0,5 mkr.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Marie Dahlin (S) 180101–181130

Ordförande: Bo Carlsson (S) tjänstgörande 181201–181231

Vice ordförande: Gunnar Lidell (M)

2:e vice ordförande: Bo Carlsson (C)

Kommundirektör: Pascal Tshibanda

Årets verksamhet

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen biträds av kommundirektören som till sitt förfogande har ekonomikontoret, IT-avdelningen, kommunkansliet, personalkontoret och utvecklingskontoret.

Kommunstyrelsen ska bland annat leda förvaltningen och utvecklingen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamheter. Kommunstyrelsen ska också leda och samordna kommunens ekonomi och verksamhet samt den översiktliga fysiska planeringen.

Folkhälsoarbetet styrs av ett samverkansavtal med norra Hälso- och sjukvårdsnämnden. Ett extra fokus under 2018 har varit fullföljda studier, vilket i det långa perspektivet ska minska utanförskap. Det har varit ett tvärsektorielt samverkansarbete med aktörer från Kunskapsförbundet Väst, socialförvaltningen Ungdomsmottagningen, Ung resurs och folkhälsa.

Det drogförebyggande arbetet har 2018 utfört aktiviteter inom alkohol, narkotika och då specifikt cannabis, dopning, tobak. Ett arbete har pågått att i större utsträckning involvera och implementera drogförebyggande arbete hos föräldrar i Vänersborg kommun. Det har varit en god samverkan med flera interna och externa aktörer när det gäller det drogförebyggande arbetet.

Under 2018 antogs Västtågsutredningen av Västra Götalandsregionen. I denna lyfts flera nya stationslägen fram. I Vänersborg kommer Brålanda och Frändefors stationer att öppnas för tågtrafik. En kollektivtrafikplan arbetades fram tillsammans med Västra Götalandsregionen, Västtrafik samt Trollhättan kommun. Där beskrivs hur kollektivtrafiken i Tvåstad ska utvecklas.

Under året har ett arbete med kommuners och landstings åtgärder utförts, inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Särskild fokus har lagts på risk- och sårbarhetsanalys, samverkansråd och arbete med säkerhetsskydd och civilt försvar. Kommunen har arbetat med säkerhet inför valet till riksdag, region och kommun den 9 september samt gick upp i stab i juli för att kunna hantera värmen och brandrisken. Samverkan om arbete med säkerhetsskydd har startats inom Fyrbodalen och fokus har främst varit säkerhetsskydd i relation till e-arkivet.

Metoden Samverkan mot brott har implementerats och användes kontinuerligt i det brottsförebyggande arbetet tillsammans med kommunpolis och andra aktörer. Fokus under 2018 har varit Sportcentrum och Restad Gård. Antalet grannsamverkansområden har utökats och utbildning har hållits för nya hushåll.

Vänersborgs kommun gör ännu ett stort kliv i Svenskt näringslivs ranking av företagsklimatet. Plats 194 innebär ytterligare hela 24 platser uppåt sedan förra året. Kommunen fortsätter att satsa på företagslotsar. Under 2018 var Vänersborg den kommun som med sina 20 diplomerade företagslotsar, utbildade flest i Sverige.

Under året har arbetet med förberedelse och aktiviteter, kommunikation och marknadsföring genomförts inför jubileumsåret 2019, Vänersborg 375 år.

I augusti invigdes Wargön Innovation test- och demonläggning. Under 2018 var ett tiotal projekt igång för att möjliggöra produktion av framtida material.

Kommunens hemsida och Facebook-sida fortsätter att rankas som de bästa i Sverige.

Under året har digitalisering av personalarbetet fortsatt på flera områden, bland annat anställningsprocessen och korttidsrekrytering. Den digitala introduktionen har under året fått nationell uppmärksamhet då kommunen med små medel förmedlat information och kultur på ett enkelt sätt som fått stor spridning.

Under 2018 har IT-kontoret genomlysts av tekniska konsulter och organisationskonsulter. Ett utvecklingsarbete genomfördes inom flera områden, bl.a. inom katalogtjänst, beställningsportal, vidareutveckling av vaedu.nu miljö.

E-arkivprojektet gick in i ett intensivare skede då upphandlingen avslutades.

Resultatavstämning

Nedan redovisas Kommunstyrelsens förväntade resultat som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Kommunen erbjuder minst 100 praktikplatser/år för personer inom AMA:s målgrupper

● Uppnås

Under 2018 har kommunen erbjudit närmare 200 personer praktik och extratjänster inom Arbetsmarknadsenhetens målgrupper. Dessa har främst erbjudits inom Socialförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen.

Integrationsarbetet leder snabbare till arbete och sysselsättning

● Uppnås

Arbetslösheten bland nyanlända och utrikesfödda har minskat under 2018 och uppgick i november till 30,5 procent, vilket är knappt fem procentenheter lägre än november 2017. Andelen utrikesfödda som är arbetslösa eller sökande i program minskade både för dem utan arbete i mer än sex månader (-18,5 procent) och dem utan arbete i mer än 12 månader (-13,5 procent), jämförelse med samma period 2017.

Den lokala kompetensplattformen, ett samarbete mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och Kunskapsförbundet Väst, har startat upp sex olika jobbspår. Jobbspåren är tänkta att locka nyanlända och utrikesfödda till yrken där det råder kompetensförsörjningsbrist. Under 2018 har tio personer erhållit arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

En strategisk grupp för utveckling av Svenska för invandrare (SFI) och SFI kopplat till yrke har startats med syfte att påskynda etableringen.

Det ska vara tryggare att vistas ute

◆ Uppnås delvis

Mätning saknas över invånarnas upplevda trygghet. Kommunen har under 2018 genomfört åtgärder på Sportcentrum som exempelvis trygghetsröjningar av sly och buskage, klottersanering och förbättrad belysning i anslutning till området och runt Arenan. Bevakning nyttjas mindre än tidigare. Vuxennärvaron har ökat genom samarbete mellan kommunens kamrattstödjarförening Polarna, fältassistenter och Vänersborgsbostäder. Kultur- och fritidsförvaltningen har aktiviteter i området och utökade öppettider på fritidsgårdar. Polisen har ökat närvaron på Sportcentrum. Personal och föreningsliv upplever en större trygghet när de vistas på området.

En trygghetsundersökning med Kommunala Pensionärsrådet och medlemmarna i Företagarna visade att Företagarna upplever en otrygghet i det offentliga rummet, främst kvällstid. En majoritet av de tillfrågade medlemmarna i Företagarna uppgav att de utsatts för brott under 2018. Inbrott, stöld/snatteri, bedrägeri och skadegörelse var de vanligaste brotten

Unga inom målgruppen 17-24 år som har arbete eller är i utbildning ska öka

● Uppnås

Ungdomsarbetslösheten har under tredje tertialet ökat 0,5 procentenheter. Arbetslösheten i november 2018 var två procentenheter lägre än motsvarande period 2017.

Antalet unga hushåll som får försörjningsstöd har minskat kraftigt sedan 2014. Under 2018 övergick 63 unga hushåll till egen försörjning, där knappt 60 procent gick vidare till jobb eller studier.

Nämnderna upplever ett gott stöd i sitt folkhälsoarbete

● Uppnås

Under hösten 2018 genomfördes sju dialogmöten mellan nämndspresidierna och Rådet för hälsa och social hållbarhet. Nämnderna var nöjda med den samverkan som finns och de dialoger som genomförts inom folkhälsoarbetet.

Andelen invånare som lever i utanförskap ska minska

◆ Uppnås delvis

Vänersborg har en högre arbetslöshet än riket och länet. Den största skillnaden beror på att utrikesfödda i lägre utsträckning har kommit i arbete.

Andelen arbetslösa (18-64 år) uppgick i november till 8,4 procent, vilket är knappt en procentenhet lägre än motsvarande period 2017. Under 2018 har arbetslöshetsnivån varit oförändrad i kommunen.

Antalet hushåll med försörjningsstöd var på samma nivå som 2017 men kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökade dock under 2018 med knappt 17 procent.

Antalet e-tjänster som myndighetsutövande nämnder tillhandahåller ska öka

● Uppnås

Utvecklingen av e-tjänster pågår och kommunen tillhandahåller runt 70 interna och externa e-tjänster, vilka underlättar för kommuninvånare och egen personal i dialogen i och med kommunen. Mest använda e-tjänsten externt är "Språkval årskurs 6 & 7" och den internt mest använda tjänsten är "Kall mat".

Kommunens användning av digitala forum och verktyg ska förbättras

◆ Uppnås delvis

Kommunen saknar styrande dokument och prioriteringar för strategiskt och övergripande arbete med digitalisering. Konsekvenserna är att kommunen riskerar att inte leverera service av samma kvalitet som andra kommuner. Ett arbete pågår för att ta fram styrande dokument inom området.

Verksamheterna arbetar enskilt med att utveckla digitala forum och verktyg såsom exempelvis e-tjänster, digital anslagstavla och "Mitt Vänersborg".

Samhällsutveckling

Kommunens attraktionskraft inom näringslivet ska öka

● Uppnås

Vänersborgs kommun gjorde ett stort kliv i Svenskt näringslivs kommunrankning. Plats 194 innebar ytterligare 24 platser uppåt sedan 2017. Kommunen fortsatte att satsa på företagslotsar och under 2018 var Vänersborg, med sina 20 diplomerade företagslotsar, den kommun som utbildade flest lotsar i landet. Intresset kvarstår hos företag att bygga nytt och kommunen har endast ett fåtal tomter kvar på Holmängen och Trestad center för näringsverksamhet. Planavdelningen har fått uppdrag att undersöka möjligheten att detaljplanera fler områden.

Kommunens planarbete möjliggör för minst 300 nybyggda bostäder/år till år 2022

● Uppnås

Kommunens antagna detaljplaner möjliggör för en hög grad av nyproduktion av flerbostadshus, såsom Niklasberg, Hagaparken och Holmängen. Utifrån planerade och påbörjade projekt för bostadsbyggande uppnås det förväntade resultatet. Kommunen saknar planberedskap för småhustomter i Vänersborgs centralort.

Intresset hos fastighetsägare för att anlägga solpaneler ska öka

● Uppnås

Antal solcellsanläggningar har ökat från 32 stycken år 2016 till 48 stycken år 2017. För bygglovspflichtiga solceller har ingen ökning noterats, däremot har energirådgivare haft mycket rådgivning kring solel och intresset verkar öka.

Företagens nöjdhet om företagsklimatet i kommunen ska öka

● Uppnås

För femte året i rad förbättrade kommunen sitt resultat i Svenskt näringslivs attitydundersökning kring företagsklimatet. I rankningen hamnade Vänersborg på plats 194. Ett skifte har skett i företagets attityd, och uppfattningen närmade sig resultatet som kommunen fått i servicemätningar från de som haft ärenden hos oss. I SKL:s Insikts-mätning var nöjd-kund-index (NKI) 71. Det är samma nivå som snittet i Sverige och anses som ett högt betyg. Serveringstillstånd fick högst NKI på 87 medan Bygglov avviker med ett NKI på 51 (riksnitt 63).

Ekonomi

Genomförandetiden för ärenden från uppdrag till inlämning ska förkortas

■ Uppnås inte

Ingen mätning har genomförts.

Skador på kommunens egendom ska minska

■ Uppnås inte

Kostnaden för skadegörelse på kommunens egendom ökade under 2018 och uppgick till 1 435 tkr, vilket är en ökning med 50 procent. Den vanligaste skadegörelsen sker på skolfastigheter.

Kommunen har genomfört åtgärder på Sportcentrum för att öka tryggheten och minska brott, vilket gjort att antalet anmälningar för skadegörelse på området minskat under 2018. Troligen märks ytterligare effekterna av åtgärderna under 2019.

Samtliga kommunstyrelsekontor ska åstadkomma ett positivt ekonomiskt resultat

■ Uppnås inte

Kommunkansliet redovisar ett underskott mot budgeten, där avvikelser beror på ofinansierade tjänster. Övriga kommunstyrelsekontor redovisar ett positivt ekonomiskt resultat.

Verksamhetsutveckling

Andelen medarbetare som anser att deras kompetens och idéer tillvaratas ska öka

◆ Uppnås delvis

I Personalenkäten, som genomförs vartannat år, ansåg medarbetarna 2017 att kompetens och idéer tillvaratas i ganska hög grad, 73 av 100. En ny personalenkät genomförs hösten 2019.

En visionsbaserad värdegrund är känd och tillämpas i alla verksamheter

■ Uppnås inte

Ett värdegrundsarbete inom förvaltningsorganisationen planeras att påbörjas under 2019.

Medarbetare

Attraktivt arbetsgivarindex ska öka

◆ Uppnås delvis

Attraktivt arbetsgivarindex (AVI) för helåret 2018 redovisas i april.

Tre strategiska områden har prioriteras för att förbättra attraktivt arbetsgivarindex: Personalansvaret (andel medarbetare per chef), sänka korttidssjukfrånvaron samt sänka långtidssjukfrånvaron. Andel medarbetare per chef minskade under 2018 medan korttidssjukfrånvaron respektive långtidssjukfrånvaron (andel %) ökade under 2018 jämfört med 2017.

Andelen externa avgångar ökade under 2018 till 11,5 procent (+1,5 procentenheter mot 2017). Enligt avgångsenkäten var de främsta orsakerna för att få personer att stanna i organisationen högre lön, bättre ledarskap och fler utvecklingsmöjligheter.

Andelen medarbetare som upplever en närvarande chef ska öka

Uppnås

En ny personalenkät görs hösten 2019. Resultatet i personalenkäten 2017 visade att medarbetarnas upplevelse om en närvarande chef har ökat. Lägst poäng gav medarbetarna kring hur närmaste chef visar uppskattning för arbetsinsatser. Förvaltningsorganisationen arbetar med att säkerställa lämpliga storlekar för personalgrupper. Under 2018 var det i snitt 21,5 medarbetare per chef, vilket är lägre än 2017.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Bidrag	9,8	8,3	7,8
Övriga intäkter	50,7	50,8	44,1
Summa intäkter	60,5	59,1	51,9
Personal	62,9	63,6	54,4
Omkostnader	335,4	311,0	303,4
Avskrivningar/Internränta	2,3	2,5	2,7
Summa kostnader	400,6	377,1	360,5
Nettokostnad	340,1	318,0	308,6
Nettobudget	356,0	341,9	337,4
Resultat	15,9	23,9	28,8

Kommunstyrelsens sammanlagda resultat redovisade ett överskott på 15,9 mkr, vilket är en avvikelse mot budget på ca 4 %. Nettokostnaderna ökade med 7 % från 2017, vilket till största delen beror på ökade kostnader för köp av huvudverksamheter samt att hyreskostnader är högre 2018 jämfört föregående år på grund av att en återföring av en uppbokad hyresskuld på 10 mkr gjordes under 2017.

Projektintäkter har ökat något mot föregående år och beror på att fler projekt påbörjats under året.

Personalkostnaderna är något lägre jämfört mot föregående år och beror på att tjänster varit vakanta viss tid vid omsättning av personal.

I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett överskott på 9,6 mkr. Skillnaden på resultatet mot prognosen beror i första hand på att kommunstyrelsens förfogandeanslag samt kommunledningskontoren visade ett bättre resultat mot prognos. Gymnasiets intäkter för statsbidrag blev högre än prognostiserat.

Anslagsbindningsnivå, Mkr

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Styrelse	0	9,7	9,7	7,2
Kommunledning	53,9	141,7	87,8	5,2
Räddningstjänst/försäkring	3,0	39,0	36,0	0,4
Gymnasium/Vuxenutbildning	3,6	210,2	206,6	3,1
Netto	60,5	400,6	340,1	15,9

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

Kommunstyrelsen redovisade sammanlagt ett överskott på 7,2 mkr. Kommunstyrelsens förfogandeanslag visade ett överskott på 5,0 mkr.

Kostnader för hyror har varit lägre än budget, 1,2 mkr, då sessionssalen inte använts. Arbetsmarknadsåtgärder till föreningar visade ett överskott på 0,4 mkr. Övriga omkostnader ha varit lägre än budget.

Kommunledning

Kommunstyrelsens förvaltning redovisade ett sammanlagt överskott på 5,2 mkr.

Ekonomikontoret hade ett utfall som var 1,1 mkr lägre än budget. Överskottet avsåg intäkter för e-handelsrabatter samt lägre systemkostnader och personalkostnader än budgeterat.

IT-kontoret visade en budgetavvikelse på 2,9 mkr. Överskottet beror på att kostnader för bl.a. växel, hyror och avskrivningar har varit lägre än budgeterat. Ett överskott på personalkostnader på grund av att verksamheten inte har haft alla tjänster tillsatta bidrar till en lägre kostnad.

Kommunkansliet inkl. konsument redovisade ett underskott på 2,5 mkr. Stora delar av underskottet beror på att personalkostnaderna har ökat då tjänster för systemförvaltare och projektjänst för arkivet tillkommit. Kostnader för den nya tjänsten som dataskyddsbomb finansieras delvis av kansliet. Avskrivningskostnader samt licensavgifter för ärendehanteringssystemet är högre än budgeterat.

Konsument visar ett underskott på grund av högre hyreskostnader i tillfälliga lokaler på Trenova, samt högre personalkostnader än i budget.

Personalkontoret inkl. löneadministration redovisade ett överskott på 2,0 mkr. Överskottet beror till största delen på lägre utfall för lokalkostnader, bemanning, anpassningsåtgärder och företagshälsovård än budgeterat samt att en tilläggsavgift för förmånsportalen inte verkställdes.

Utvecklingskontorets verksamheter visade både positiva och negativa avvikelser men redovisar totalt ett överskott på 0,8 mkr. Näringsliv och internationell verksamhet visade ett överskott medan verksamheten för kommunikation visade ett underskott. Kostnader för hyra och städ har varit högre än budget.

Vänerparkens hyreskostnader, bidrag till Wargöns innovation samt borgensåtagande m.m. visar sammanlagt ett överskott på 1,1 mkr

Gymnasiet/Komvux

Gymnasieverksamheten visar ett överskott mot budget på 2,5 mkr. Överskottet beror till största delen på mer statsbidrag än budgeterat. Vuxenutbildningen redovisade ett överskott på 0,6 mkr, då antalet platser för yrkesvuxenutbildningar blev något lägre än prognostiserat.

Räddningstjänst och försäkringar

Räddningstjänsten ingår i norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF). Kommunens kostnader för räddningstjänst består av förbundsbidrag och pensionskostnader. Verksamheten redovisade ett överskott på 0,4 mkr, beroende på lägre pensionskostnader än budgeterat.

Personal

	2018	2017	2016
Antal anställda	115	113	105

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget-diff
Kommunstyrelsen	0	0	0
Kommunledning	5,9	4,6	1,3
Räddningstjänst/ försäkring	0	0	0
Netto	5,9	4,6	1,3

Av årets investeringsbudget på 5,9 mkr förbrukades 4,6 mkr. Av anslaget för kommunledningskontoren på 0,6 mkr förbrukades 0,1 mkr. IT-kontorets investering uppgick till 4,0 mkr i nivå med budget. Investeringskostnader för införande av E-handelssystem blev 0,5 mkr jämfört med anslaget på 0,8 mkr



Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Marika Isetorp (MP)

Vice ordförande: Henrik Josten (M)

Förvaltningschef: Håkan Alfredsson

Årets verksamhet

Verksamheten omfattar arena- och fritidsverksamhet, bibliotek, evenemang och evenemangsutveckling, fornvård, föreningsbidrag, konsthall, kultur-, musik- och ungdomsverksamhet. Nämnden har också huvudmannaskap för Vänersborgs museum.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Antalet flickor som deltar inom idrott och öppen fritidsverksamhet ska öka med 2 % jämfört med 2017.

◆ Uppnås delvis

Antalet och andelen flickor som deltar i den öppna fritidsverksamheten har totalt sett ökat, från 33 % till 34 % jämfört med 2017. Det finns variationer mellan enheterna och Hjälpande händer och Timjan har i princip en jämn fördelning medan Centrumgården och Torpagården har sämre resultat, 22 % respektive 18 %. Båda enheterna har dock ökat andelen tjejer jämfört med 2017, Centrumgården med fem procentenheter och Torpagården med tre procentenheter. Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar per invånare för tjejer 7-20 år har ökat från 24 tillfällen 2016 till 25 tillfällen 2017 och ligger också på samma nivå som riket. Idrottsaktiviteterna på fredagar som startade under benämningen *Happy sports hours* har aktiverat totalt 1 456 barn och ungdomar, varav 9 % är tjejer. Andelen tjejer har successivt ökat, från 6 % i september till 12 % i december.

Antal besökare till evenemang ska öka med 5 % per verksamhet jämfört med 2017.

● Uppnås

Antal besökare till Schools out ökade med 22 %, publikantalet till Polstjärnepriset och Aurora music ökade med 14 % respektive 7 % jämfört med 2017. Vid de evenemang på biblioteken där det varit möjligt att mäta har besöksantalet ökat med 24 % jämfört med 2017. Antalet besökare till musikskolans evenemang har minskat med 10 % jämfört med 2017, men jämfört med 2016 har det skett en ökning med 50 %. De föreningar som medverkade under Kulturveckan har redovisat totalt 2 477 besökare, inklusive invigningen på biblioteket. Någon redovisning från 2017 finns dock inte att jämföra med. I början av 2018 öppnades fritidsbanken och verksamheten har under året lånat ut cirka 1 500 artiklar vilket bidragit till fler besökare på Sportcentrum. Hallevibadet öppnade i kommunal regi efter sommaren

och har haft uppskattningsvis 3 000 besökare per månad.

Antal deltagare i Musikskolans verksamhet ska öka med 5 % jämfört med 2017.

● Uppnås

Antal elever i musikskolans verksamhet som helhet har ökat med 7 % jämfört med föregående år.

Antal invånare som är nöjda med verksamheten ska öka jämfört med 2017.

● Uppnås

Resultatet av den brukarenkät som musikskolan genomförde 2018 visar en hög grad av nöjdhet. På frågan om man var nöjd med verksamheten svarade 77 % att det stämmer mycket bra och 20 % att det stämmer ganska bra. Motsvarande siffror för 2017 är 71 % respektive 28 %. I föreningsenkäten riktad till idrottsföreningar som genomfördes under hösten uppger 72 % av de svarande att de får ett trevligt bemötande från verksamheten och personalen. Dock uppger endast 27 % att Vänersborgs kommun är bra på att lyssna till synpunkter och idéer från föreningslivet. Någon liknande enkät har ej genomförts tidigare och en jämförelse kan därför inte göras.

Genom förebyggande insatser på Sportcentrum med *Happy sports hours*, sportcentrumvärdar och utökade öppettider på Torpagården har nyttjandet av bevakningstjänster kunnat minskas. Insatserna har resulterat i att antalet brott minskat markant jämfört med 2017 och att fler ungdomar besöker verksamheterna. Både föreningsliv och kommunala verksamheter upplever att situationen på området blivit lugnare.

Antal invånare som är nöjda med utbudet ska öka jämfört med 2017.

● Uppnås

De nya kurserna för yngre barn (Kulturväxten) har väckt ett stort intresse och fyller ett behov som musikskolan tidigare inte kunnat tillgodose. Resultatet av den brukarenkät som musikskolan genomförde 2018 visar en hög grad av nöjdhet. På frågan om man var nöjd med utbudet svarade 58 % att det stämmer mycket bra och 39 % att det stämmer ganska bra. Motsvarande siffror för 2017 är 60 % respektive 39 %.

Danspoolen har också en stadig ökning av antalet grupper och utökad efterfrågan från Fyrbodalskommunerna. Timjan har fått fler förfrågningar om studiebesök och samarbeten jämfört med tidigare. Utbudet som levererades under *Aktivt lov* utgår från ungdomarnas egna önskemål om aktiviteter.

Konsthallen har haft ett varierat utbud av mycket välbesökta utställningar under året. Mest välbesökt var Håkan Ludwigssons *Connecting the Dots* som också

bjöd på en välbesökt avslutningsföreläsning. Uppskattningen från besökarna syns bland annat i besöksstatistiken där besöksantalet på konsthallen ökat med 46 % jämfört med 2017.

Fler invånare ska kunna involveras i nämndens berednings- och beslutsprocesser.

● Uppnås

Vid beslut om utdelning av idrottsledarstipendiet har invånarna haft möjlighet att nominera potentiella kandidater. 21 stycken nomineringar inkom vilket är en ökning jämfört med förra året då nio stycken nomineringar inkom.

Samhällsutveckling

Nämndens verksamheter, utbud och evenemang ska i ökad grad synliggöras.

● Uppnås

Verksamheten synliggörs löpande på kommunens hemsida, sociala medier, nyhetsbrev och annonser, och uppmärksammas även i både press och radio. Verksamheterna får också mycket positiv feedback och spridning på sociala medier.

Nämnden ska under mandatperioden aktivt verka för att kommunen etablerar en stor, bred och centralt belägen mötesplats för kultur.

◆ Uppnås delvis

Kommunfullmäktige biföll 2018-03-28 motion om att vidga uppdraget för Kvarteret Läroverket. I motionen anfördes bl.a. att det till utredningen bör läggas ett alternativ med en modern sessionssal som även ger möjlighet till exempelvis konserter, teater och utövande av kulturverksamhet i övrigt. Kultur- och fritidsnämnden har i dagsläget inget utredningsuppdrag i frågan.

Ekonomi

Arena Fritids intäkter ska öka med 2 % jämfört med 2017.

● Uppnås

Intäkterna har ökat med 8,7 % (754 tkr) jämfört med 2017.

Verksamhetsutveckling

Fler anställda ska ta del av nämndens arbete och känna trygghet med fattade beslut.

◆ Uppnås delvis

Andelen anställda som tar del av nämndens beslut har ökat från 63 % 2015 till 76 % 2018. Däremot har andelen som helt eller delvis upplever en trygghet med fattade beslut minskat från 91 % 2015 till 80 % 2018.

Verksamheten ska vara tillgänglig och bedrivas så att alla invånare oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder ges möjlighet att delta.

● Uppnås

Sommarscen och Kulturveckan levererade ett brett utbud med olika kulturuttryck, för olika målgrupper och på olika spelplatser runtom i Vänersborg. Verksamheten har haft en medvetenhet kring representation vid bokningar av artister och den visuella marknadsföringen. Personal inom musikskolan och ungdomsverksamheten har genomfört kompetensutveckling under rubriken *På lika villkor* där tyngdpunkten ligger på genusperspektiv och jämlikhet. På fritidsgårdarna har den fysiska miljön setts över och lokalerna har renoverats. I kombination med att personalen också erhållit kompetensutveckling har miljön blivit mer välkomnande och tryggare för besökarna.

Medarbetare

Antalet anställda som upplever att de har ork och energi kvar efter arbetsdagen ska öka under mandatperioden.

◆ Uppnås delvis

I den kommungemensamma personalenkäten visar kultur- och fritidsförvaltningens totala resultat att andelen anställda som upplever att de har ork och energi kvar efter arbetsdagen har minskat från 59 på en hundra gradig skala år 2015 till 43 år 2017. Det är också lägre än Vänersborgs kommun som helhet som 2017 har ett resultat på 54. Förvaltningen genomförde ytterligare en mätning i december 2018 och resultatet hade då ökat något jämfört med föregående år till 48 på en hundra gradig skala.

Nyckeltal/jämförelsetal

Nyckeltal/jämförelsetal	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Utveckl. 17/18
Bibliotek			
Antal utlånade media totalt	175 064	181 316	-3 %
Antal timmar öppet per vecka	88	88	0 %
Huvudbibliotek antal besökare	174 587	161 936	8 %
Fritidsverksamhet			
Antal bidragsberättigade föreningar	27	49	-45 %
Antal medlemmar 7-25 år	3 849	5 780	-33 %
Antal deltagartillfällen	17 910	18 717	-4 %
Totalt antal deltagare i aktivitet	178 328	190 219	-6 %
Kultur			
Konsthallen antal besökare	9 296	6 344	46 %
Vänersborgs museum antal besökare*	15 385	15 812	-3 %
Musikskola			
Totalt antal elever	2 399	2 233	7 %
varav grundskola	757	761	-1 %
varav frivilliga	1 561	1 416	10 %
varav Kunskapsförbundet	81	56	45 %
Centrumgården**			
Öppet antal kvällar / år	161	191	-16 %
Besökande i snitt / kväll	34	60	-44 %
varav flickor i %	22	17	29 %
varav pojkar i %	78	83	-6 %

* Även Kulturlagrets besöksiffror ingår i utfallet.

** Före detta Ungdomshuset. Från 1/1 till 31/8 pågick en process med renovering och omflyttning både lokal- och personalmässigt. Centrumgården var helt stängt för renovering 16/4-3/6 vilket påverkar besöksstatistiken markant. Från 4/6-31/8 genomfördes andra punktsatser (sommarslovsaktiviteter (7 000 deltagare), schools out (550 besökare), schools in mm) som inte redovisas i denna tabell. Under hösten förlades även fler öppettidgar på Torpagården som också ökat antal besökare markant.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Statsbidrag	-9,9	-8,5	-6,2
Övriga intäkter	-18,5	-17,4	-17,7
Summa intäkter	-28,4	-25,9	-23,9
Personal	45,7	41,4	38,1
Omkostnader	94,7	92,4	92,4
Avskrivningar och internränta	1,2	1,2	1,4
Summa kostnader	141,6	135,0	131,9
Nettokostnad	113,2	109,1	108,0
Nettobudget	111,0	108,3	105,7
Resultat	-2,2	-0,8	-2,3

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett underskott på 2,2 mkr, vilket motsvarar 1,98 % av nettobudget. Jämfört med senast lämnad prognos på -1,6 mkr är det en

försämring med 0,6 mkr, vilket beror på oförutsedda kostnader under december, samt ökning av semesterlöneskuden. Jämfört med 2017 är det en försämring med 1,4 mkr, dock mottog nämnden tillfälligt budgettillskott om 1,0 mkr under slutet av 2017. Orsak till 2018 års underskott är främst höga kostnader för drift och underhåll av idrotts- och fritidsanläggningar.

Anslagsbindningsnivå, Mkr

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd, bibliotek och kultur	10,2	51,9	41,7	0,3
Fritid	12,0	67,2	55,2	-2,2
Musik	6,2	22,5	16,3	-0,3
Netto	28,4	141,6	113,2	-2,2

Följande verksamheter återfinns under kultur- och fritidsnämndens anslagsbindningsnivå:

- Nämnd, bibliotek och kultur omfattar även administration, allmäncultur, evenemang, Timjan, Konsthallen, Danspoolen och Musikakademin.
- Fritid omfattar arena och fritid med bland annat sportfiske Hallsjön och fornvård. Idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar.
- Musik avser musikskola och Hjälpande händer.

Nämnd, bibliotek och kultur

Nämnd, bibliotek och kultur redovisar totalt ett positivt resultat på 0,3 mkr. Nämnd, administration, kultur och allmäncultur redovisar överskott medan Evenemang redovisar ett underskott på 0,1 mkr, vilket beror på ökade kostnader för säkerhet främst i samband med sommarens evenemang samt oförutsedd kostnad för Idolkonsert i december.

Biblioteket redovisar ett underskott på 0,3 mkr, vilket bland annat beror på ökade kostnader för vakthållning och arkitekter samt deltagande i Mer-för-fler projektet.

Danspoolen redovisar ett överskott på strax under 0,1 mkr. Verksamheten ökar i omfattning och har en stadig efterfrågan från fyrbodalskommunerna.

Under året har bidrag för lovaktiviteter på nära 2,2 mkr tillfallit nämndens verksamheter, vilket gett mycket goda möjligheter inom kultur, bibliotek, dans, musik och fritidsgårdsverksamhet att öka tillgängligheten och erbjuda ett brett utbud av aktiviteter för barn och ungdomar.

Musikakademin redovisar ett underskott på 0,1 mkr vilket beror på ökade kostnader för konsulttjänster. Inför kommande år har istället egen projektledare anställts, tjänsten kommer även nyttjas inom andra delar inom förvaltningen.

Fritid

Fritid redovisar ett totalt underskott på 2,2 mkr. Inom arena och fritid finns bl. a sportfiske och fornvård vilka sammantaget redovisar ett överskott på 0,1 mkr.

Fritidsgårdarna redovisar ett positivt resultat strax över budget. Verksamheten har under året fått tillfälliga bidrag vilka möjliggjort viktiga satsningar i det förebyggande arbetet, främst på Torpaområdet. Detta har fått mycket positiv effekt som redovisas under resultatavstämning.

För idrotts- och fritidsanläggningar redovisas ett underskott på 2,4 mkr. Underskottet avser främst kostnader för drift och underhåll av kommunens anläggningar. Under året har nämnden övertagit driften av Hallevibadet vilket ger ett underskott på 0,1 mkr. Reparationer och underhållsåtgärder har utförts på flera anläggningar, bland annat Brålandabadet och Brätte ridskola.

Musikskolan

Musikskolan uppvisar ett underskott på -0,3 mkr. En del av verksamheten finansieras via bidrag och försäljning av tjänster. Verksamheten har ett ökat antal elever och redovisade intäkter överstiger budgeterad nivå, dock överstiger även kostnaderna för personal och material/tjänster budget och en översyn och anpassning har påbörjats. Hjälpande händer redovisar ett resultat i nivå med budget.

Personal

	2018	2017	2016
Antal anställda*	98	89	91

*Nyckeltalen avser en ögonblicksbild 1 november respektive år. I siffrorna ingår tillsvidareanställda (även tjänstlediga) och visstidsanställda.

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget-diff
Nämnd, Bibliotek & Kultur samt Musik	0,6	0,4	0,2
Fritid	0,5	0,6	-0,1
Netto	1,1	1,0	0,1

Årets investeringar avser möbler till biblioteken, musikstudio till musikskolan samt utrustning till Vänersborgs teater. Investeringar inom Fritid avser inventarier Hallevibadet, avbytarbås och mål med mera till Hallevi konstgräsplan samt ny sarg till arenan. Genomförda investeringar täcks inom budgetram.



Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Per Sjödahl (MP)

Vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Tf Miljö- och hälsoskyddschef: David Tengberg

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden styr sin verksamhet genom tillsynsplaner samlade i en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen är utformad efter kommunens gemensamma inriktningsmål med beaktande av kommunens fastställda miljömål. I verksamhetens grunduppdrag sker lagstadgad tillsyn främst utifrån miljöbalken, livsmedelslagen, strålskyddslagen och tobakslagen. Nedanstående redovisning avser verksamhetsåret 2018.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Antalet invånare som exponeras för skadligt UV-ljus och radon minskar

● Uppnås

Tillsyn har genomförts enligt plan och det har även genomförts informationsmöte för att nå högre resultatuppfyllelse.

Ökad tillgänglighet till natur för invånare och besökare

● Uppnås

Aktiviteter har framgångsrikt genomförts för att öka tillgängligheten och friluftslivet i bland annat Dalbobergen naturreservat.

Fler privatpersoner är nöjda med den service de får av förvaltningen

◆ Uppnås delvis

Utfallet kan inte visas då det inte gjorts någon undersökning av nöjdhet av service hos privatpersoner.

Samhällsutveckling

Nöjdheten av service bland företagare ska uppgå till minst 75 procent

◆ Uppnås delvis

I verksamhetens område livsmedelskontroll överstiger det förväntade resultatets målnivå på Nöjd Kund Index (NKI), inom verksamhetens övriga områden uppnås inte det förväntade resultatet.

Åtgärder har vidtagits för att nå en högre svarsfrekvens i undersökning av NKI.

Ekonomi

Genomloppstiden för ärenden förkortas genom effektiva interna samverkansprocesser

◆ Uppnås delvis

Det har inte genomförts några faktiska mätningar av genomloppstid på några ärenden varvid resultatet är svårdefinierat. Organisationsförändringen som genomförts borgar för förbättrade interna kontakter och förbättrade interna processer.

Taxor för externfinansierad verksamhet är i balans och åtgärder vidtas för att nå ökad kostnadseffektivitet

● Uppnås

Taxorna har legat i balans och indexjustering genomförs för 2019.

Verksamhetsutveckling

Personalens kompetens ska öka utifrån behov

● Uppnås

Personal har aktivt deltagit i kurser, konferenser och andra nätverk för att höja kompetensen och hålla kunskapsnivåer i fas med krav från vägledande myndigheter.

Medarbetare

Förvaltningens personalomsättning är låg och nya tjänster är eftertraktade

◆ Uppnås delvis

Personalomsättningen kan inte bedömas som låg men tjänsterna är bedömda eftertraktade och urvalet är bra för att anställa kompetent och erfaren personal.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	3,1	2,5	2,4
Personal	8,5	7,6	7,1
Omkostnader	1,5	1,5	1,7
Kostnader	10,0	9,1	8,8
Nettokostnad	6,9	6,6	6,4
Nettobudget	7,1	6,7	6,5
Resultat	0,2	0,1	0,1

Miljö och hälsoskyddsnämnden visar ett resultat som ligger 0,2 mkr över 2018 års budget.

Personalkostnaderna har under året prognostiserats till att ligga lägre än budget eftersom tillsättningar inte skett i den takt som beräknades i budget. Utfallet är lägre än budget men inte lika mycket som beräknats då det i samband med den nya förvaltnings-organisationen, som trädde i kraft under hösten 2018, tillkommit en ökad personalkostnad i form av den nya förvaltningschefens lön.

Intäkterna under året följer budget vilket var bättre än prognostiserat då det anställts många nya inspektörer under året.

Förändringarna inom personalbemanningen under året har medfört att verksamheten inte kunnat utföra livsmedelskontrollen i tillräcklig omfattning. De årsavgifter som tagits ut har inte i tillräcklig omfattning följts av en motprestation. Detta har medfört att nämnden har en utgående kontrolltidsskuld till 2019 inom detta område vilket i årsavgifter kan uppskattas till c:a 0,5 mkr.

Vad gäller nämndens omkostnader ligger de högre än budgeterat, delvis till följd av den kostnad som uppstod vid rekrytering av ny förvaltningschef.



Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Benny Augustsson (S)

Vice ordförande: Bengt Wallin (L)

2:e vice ordförande: Anders Wiklund (MP)

Förvaltningschef: Andreas Knutsson

Årets verksamhet

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, intern service såsom lokalvård, vaktmästeri, telefoni, tryckeri och bilpool samt måltidsproduktion till skola och äldreomsorg. Nämnden ansvarar därtill för balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverket.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Fler områden ska upplevas trygga genom belysning, öppna ytor och att det är rent och välvårdat.

● Uppnås

Trygghetsbelysning har installerats på utsatta områden/stigar. Gatuenheten har satt upp belysning runtom idrottscentrum för att öka tryggheten och Fastighetsenheten har satt upp nytt elljusspår. Vidare har Fastighetsenheten renoverat betongpiren och trädäcket vid Nordkrokens badstrand samt trygghetsröjt vid bland annat Sanden och Karls grav. Gatu- och Parkenheten håller kontinuerligt snyggt på allmänna ytor så som parker och badstränder.

Av den totala andelen livsmedelsinköp ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka

◆ Uppnås delvis

Andelen livsmedel har ökat från 29,2 % till 31 %. Dock var nämndens målsättning 33 %. Den personal som gör inköp av livsmedel på Kostenheten har en köpstödlista för ekologiska livsmedel till hjälp. I det nya e-handelsverktyget kan beställarna själva se andelen ekologiska inköp per order.

Kommunens naturmiljöer ska vara tillgängliga för alla och invånarna ska enkelt och tryggt kunna ta sig till fritidsaktiviteter, strand- och grönområden.

● Uppnås

Utbyggnad av gång- och cykelvägar enligt investeringsplan uppnås. Tekniska har projekterat och tillgänglighetsanpassat två busshållplatser samt byggt 800 meter gång- och cykelväg utmed Stationsvägen. Arbetet med att uppföra offentliga toaletter vid Sikhalls

och Nordkrokens badplatser har påbörjats. Trygghetsröjning har bland annat skett runt Bandygrytan och längs cykelvägen söder om Öxnereds skola.

Vägskyltning och information till invånare ska vara tydlig och enkel och kontinuerligt ses över.

● Uppnås

Gatuenheten har köpt in tre stycken digitala skyltar. Extra satsning har lagts på vägs skyltningen i centrum tidigare i år.

Konsekvensanalys ska genomföras vid större förändringar som kan tänkas påverka invånarna. Såsom exempelvis nedsläckning av kommunal belysning där kommunen inte har väghållaransvaret.

◆ Uppnås delvis

Gatuenheten och Trafikverket har ännu inte kommit till en lösning vad gäller nedsläckning av gatubelysning där kommunen inte har väghållaransvaret. Vid införande av nya verksamhetsområden för VA finns däremot ekonomiska skyddsmekanismer upprättade av lagstiftaren.

Åtgärder avseende gång och cykelvägar, samt kollektivtrafik ska ske enligt Mål- och Resursplanen

● Uppnås

Utbyggnad enligt Mål- och resursplanen uppnås. Nya tillgänglighetsanpassade busshållplatser på Restadvägen, Groppbroleden och Stationsvägen i Vargön.

Förvaltningen ska möjliggöra och underlätta förutsättningarna för evenemang i kommunen.

● Uppnås

Förvaltningen har varit delaktig vid bland annat Aqua Blå och Oktobermarknaden. Hjälpt till med skyltning, omdirigering av trafik, städning osv. Även varit delaktig i uppbyggnaden av VM-byn i plantaget i samband med fotbolls-VM. Förvaltningen efterfrågar att få delta i planeringsmöten för att ha möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster. Vidare kan den konstgräsplan förvaltningen anlagt tidigare i år på Hallevi ses som en möjliggörare för ytterligare evenemang i kommunen.

Förbättra samarbetet med andra förvaltningar med målsättning att öppna upp offentliga lokaler för mer frekvent användning.

● Uppnås

I dialog med Barn- och utbildningsförvaltningen och Kultur- och Fritidsförvaltningen utreds möjligheten till

att nyttja kommunens lokaler över längre tid under dygnet/veckan. Samtal/utveckling pågår. Vidare har delar av Samhällsbyggnadsförvaltningen medverkat på ett seminarium kring bemötande och kommunikation som en del i arbetet med förbättrat samarbetsklimat.

Förvaltningen ska bidra till utbudet av fler bra, ändamålsenliga lokaler avsedda för fritidsaktiviteter.

● Uppnås

I samarbete med Kultur- och Fritidsförvaltningen utformas/utvecklas flera arenor för fritidsändamål. Till exempel har vi lagt konstgräs på Hallevi idrottsplats, renoverat Hallevidbadet, satt upp nytt elljusspår samt planerar en ny idrottshall med fullstora mått (40 x 20 meter) vid Sportcentrum.

Förvaltningens kunder ska uppleva ökad tillgänglighet, bra bemötande och ett snabbt, tydligt och kompetent agerande i kontakter och ärenden med förvaltningens representanter.

● Uppnås

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla ett bra, snabbt och kompetent bemötande. Till exempel har vår felanmälan (Infracontrol) utvecklats under året, Kretslopp & Vatten har infört digitala brevådor kopplat till Kivra och Mina meddelanden. Vidare hanteras myndighetsbrevlådan i linje med kommunens rutiner. Mejl som inte kan besvaras av registrator vidarebefordras till rätt person/enhet omgående. Person som kontaktat oss får också en bekräftelse om att så skett. Förvaltningen har även ett flertal företagslotsar.

Utveckla möjligheterna att erbjuda invånarna fler e-tjänster för att få kontakt med förvaltningens verksamheter och tjänstemän.

◆ Uppnås delvis

Kretslopp & Vatten har fortsatt utveckla fler e-tjänster. Fastighetsenheten har ännu inte påbörjat arbetet med att konvertera alla sina blanketter till e-tjänster. Kostnheten har fått uppdraget att vidareutveckla en producentkarta i syfte att definiera vad som är närproducerat. Sammanlagt har förvaltningen 18 stycken externa e-tjänster.

Förvaltningen ska bidra till att minska koldioxidutsläppen från kommunens fordonspark

● Uppnås

HVO, det fossilfria bränslet av 100 % förnyelsebart material, används i kommunens samtliga dieseldrivna fordon. Gatuenheten har en tank där även andra verksamheter med tunga fordon kan tanka sina fordon, som Renhållningen. Nya fordon som skaffas till personbilspoolen drivs antingen med el eller fordonsgas. Vidare använder PEAB asfalt en fossilfri uppvärmning vid tillverkning av den asfalt som kommunen använder sig av.

Fler av förvaltningens och nämndens representanter ska delta i kommunala evenemang.

● Uppnås

Förvaltningen har varit delaktig i flertalet evenemang under året, till exempel Earth hour, Aqua Blå, kommunens födelsedag, invigning av Wargön Innovation och Bomässan. Förvaltningens verksamheter har alla varit behjälpliga med flertalet olika uppgifter. Till exempel höll Kostenheten en kort presentation om miljöarbetet som pågår inom enheten under Miljöforum, samt presenterade kommunen vid en presentation för Regionerna och Tillväxtverket.

Samhällsutveckling

Förbättringar, med början i stadskärnan, ska bidra till att kommunens attraktionskraft ökar

◆ Uppnås delvis

Gågatan har fräschats upp och blivit mer öppen. Ny julbelysning för året. Planteringarna har klätts in i trä och fått belysning. Dialog om skötsel och underhåll längst gågatan i Vänersborg sker med fastighetsägare. Förslag har lämnats från Gatuenheten. Förhoppningen är att vi får helhetsskötsel av gatorna i stora delar av centrala Vänersborg. Det pågår regelbundna träffar mellan Gatuenheten, Plan- och bygglovsenheten, fastighetsägare och näringsliv om utveckling av stadskärnan. Vidare har ett samarbete startat med Kultur- och Fritidsförvaltningen om översynen av den offentliga konsten.

Genom utökat markinnehav möjliggöra att kommunen är attraktiv för näringslivets etableringar

◆ Uppnås delvis

Under året har kommunens markinnehav inte ökat, men Fastighetsenheten har kontinuerlig kontakt med näringslivskontoret gällande strategiska markköp.

Förvaltningen ska möjliggöra och underlätta så att fler bryggor och uteserveringar tillkommer i syfte att öka kommunens attraktionskraft.

● Uppnås

Bryggorna vid Sanden har rustats upp. Renovering har även skett av den betongpir samt trädäck som finns vid Nordkrokens badstrand. Det är ett kontinuerligt arbete med upprustning av bryggor, och vad gäller uteserveringar har kommunen en bra dialog med krögare.

Förvaltningen ska arbeta för förbättrade pendlingsmöjligheter bland annat genom arbete för möjliggörande av tågstopp i Brålanda.

● Uppnås

Cykelgarage har byggts vid tågstationerna i centrum och Öxnered. Detta för att locka pendlare att cykla till tåget.

Fler attraktiva och energieffektiva boenden ska byggas

● Uppnås

Nytt LSS boende vid Tegelbruksvägen. Utöver detta säljer Förvaltningen mark till exploatörer för byggnation av attraktiva boenden.

Förvaltningen ska bidra till att utbudet av fler offentliga mötesplatser ökar såsom exempelvis grillplatser, ute gym, multiarenor, parker och lekplatser.

● Uppnås

Mötesplatser i den offentliga utemiljön byggs enligt tilldelade medel i Mål- och resursplan. Ett utegym har uppförts vid Sjövallen. Där har förvaltningen även flyttat och förbättrat området kring boulevanan.

Lekplatsen på Åbon (Onsjö) har rustats upp och en kickbikebana vid Marierovägen har kommit till. Under sommaren har förvaltningen hjälp till med VM-byn i plantaget vid fotbolls-VM.

Förvaltningen ska bidra till att förbättra kommunens placering i rankingen enligt Svenskt näringsliv.

● Uppnås

Placering 194 (2017: 218) Förvaltningen arbetar aktivt med att delge information angående de projekt som är igång. Bland annat genom hemsida och Facebook. Man har också utbildade företagslotsar. Utbyggnaden av e-tjänster sker kontinuerligt. Gatuenheten har startat ett samarbete med näringslivsutvecklarna där man håller öppet några timmar varannan vecka för företagare som får komma och ställa frågor till kommunen.

Ekonomi

Förvaltningen ska arbeta för att minska matsvinnet.

● Uppnås

Mätningar för att följa upp matsvinnet görs på samtliga skolor vid två tillfällen per år under 4 veckor vid varje tillfälle. I skolrestaurangerna på Blåsutskolan och Rånnums skolan prövar man att mäta matsvinnet kontinuerligt och kommunicera det till eleverna för att se om det kan få effekt. Planscher som berör och ska motivera till minskat svinn är uppsatta i skolrestaurangerna i kommunen.

Arbetsätt och arbetsformer ska utvecklas för att bidra till effektivare verksamhet.

● Uppnås

Serviceenheten har till stora delar omorganiserats under året, med målsättningen att bli ännu mer kostnads-effektiva. Hälften av vaktmästarna övergår i årsskiftet till Kultur- och Fritidsförvaltningen.

Kostenheten fortsätter utveckla kostplaneringssystemet Mashie, bland annat har ett arbete påbörjats vad gäller att skolorna ska kunna beställa måltider i kostplaneringssystemet istället för manuellt. Fastigheten ser över sin organisation för att möta nya krav från de andra förvaltningarna. Ny tjänst som ska arbeta med

lokalfrågor är tillsatt.

En ny förvaltningscentral administrativ grupp har bildats med personal från alla verksamheter som arbetar med administrativa frågor. Gruppen syftar till att öka samarbetet inom förvaltningen samt ta hjälp av varandra i sådana frågor som berör alla.

Förvaltningen ska verka för alternativa och effektiva framtida återvinningsstationer.

● Uppnås

På grund av att Riksdagen fattat beslut om att insamlingsansvaret skall ligga på FTI (förpacknings och tidningsinsamlingen) är frågan ej längre aktuell för kommunen. FTI har numer allt ansvar för återvinningsstationerna. Kretslopp & Vatten har anpassat sina fordon till att kunna tömma underjordbehållare, vilka kan placeras vid fastigheter eller rastplatser.

Fastigheter, gator och ledningsnät och andra inom förvaltningen berörda tillgångar ska förvaltas på ett långsiktigt ekonomiskt optimalt sätt.

◆ Uppnås delvis

Gatuenheten har i samarbete med Tekniska tagit fram gatusektioner som ska vara hållbara och ekonomiskt fördelaktiga ur driftsynpunkt. Fastighetsenheten har påbörjat arbetet med att ta fram tydliga drift- och underhållsplaner, vilka säkerställer och tydliggör det ekonomiska behovet över tid. Tekniska, som ansvarar för VA-driften, har kontinuerliga möten med Kretslopp & Vatten för att få största möjliga värde för driftpengarna. Beslut är fattat att anslagen för sanering ska fördubblas. Serviceenhetens mål om totalt 30 % golvvård uppnås inte i år. En av anledningarna är att städytan på Mötesplats Vänersborg minskat.

Samverkan mellan förvaltningar och nämnder ska effektiviseras och öka i förvaltnings- och nämndövergripande processer.

● Uppnås

Samarbetet mellan Serviceenheten och övriga förvaltningarna har förbättrats genom dialogmöten gällande avtal och uppdrag. Kostenheten har under första kvartalet haft flertal dialogmöten med Barn- och Utbildningsförvaltningen i syfte att verka för effektivisering och bättre dialog. Avstämningmöte med Socialförvaltningen har också genomförts i början av april och augusti och december.

Nämnden ska ha full kostnadstäckning för avgiftsfinansierad verksamhet och samverkan över nämndgränser och förvaltningar ska ske för att på bästa sätt uppnå Kommunfullmäktiges mål

■ Uppnås inte

Serviceenhetens avtal med Barn- och utbildningsförvaltningen är justerade från och med terminsstart höst-

ten 2018 utifrån neddragning. Verksamheten är in-täktsfinansierad och kostnadstäckning för 2018 är uppnått. Målet för Kostenheten uppnås ej. Barn- och Utbildningsförvaltningen är inte överens med Samhällsbyggnadsförvaltningen om värdet för Kostenhetens tjänster. Avtalen är inte undertecknade och beloppet på tjänsterna som Barn- och Utbildningsförvaltningen betalar motsvarar inte det belopp som är kommunicerat till kund. Det skiljer 1,9 Mkr för helår. Även Renhållningen och Va-verket redovisar underskott.

Verksamhetsutveckling

Förvaltningen ska utveckla samverkansarbetet i syfte att öka, stödja och utveckla medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens.

● Uppnås

Interna utbildningar anordnas för att komma varandra närmare och skapa förutsättningar för mer engagemang och delaktighet. Personal är också delaktig i investeringsprojekt och inköp.

Förvaltningen ska i sina olika uppdrag öka möjligheten för alla invånare till inflytande för att på olika sätt inkluderas i samhället

● Uppnås

Tekniska har fört dialog/informationsmöten med invånarna på Skaven/Öxnered och invånarna i Nordkroken i syfte att ge invånarna bra, tydlig information samt inflytande. Vidare skapar vår felanmälan (Infracontrol) möjlighet för invånarna att lättvindigt och snabbt få kontakt med delar av kommunen digitalt.

Medarbetare

Förvaltningen ska erbjuda medarbetarna ett hållbart arbetsliv där ohälsan minskar.

■ Uppnås inte

Förvaltningen har haft fokus på friskvård och hälsa under 2018 med målet att öka frisknärvaron. Det har jobbat mycket förebyggande insatser. föreläsningar, möten och övningar om och kring ork och energi. Yoga har erbjudits medarbetarna under våren. Vi har dock en hög sjukfrånvaro. På förvaltningen står kostenheten för den högsta sjukfrånvaron där förvaltningen totalt har en sjukfrånvaro på 5 % exklusive kostenheten, och 7 % inklusive kostenheten (kostenheten utgör 40 % av förvaltningen). Vad som utmärker sig mest på enheten är långtidssjukskrivningarna. 74 % av dessa ligger på kostenheten vilket kan ge en signal om att de frånvarorsaker som uppstår är svåra att rehabilitera. Vi har till yttermera svårt som förvaltning att hitta nya arbetsplatser till medarbetare som drabbats av långvariga åkommor som omöjliggör fortsatt arbete i kök. Deras utbildning är som regel specifik för branschen och kan inte översättas till mindre fysiskt krävande arbete samtidigt som vana vid vanligt förekommande kontorsuppgifter är mindre utvecklade. Det uppstår en inlåsning och för-

längd process för att återkomma i arbete eller omplaceras vilket påverkar ohälsotalen markant.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Utveckl. 17/18
Fastigheter förvaltade lokaler			
Skolor och förskolor, yta kvm	102 603	101 022	-1,5%
Omsorgsfastigheter, yta kvm	16 239	14 226	-12,3%
Kontorsfastigheter, yta kvm	34 694	31 911	-8,0%
Fritidsfastigheter, yta kvm	53 527	49 810	-6,9%
Fastighetsunderhåll kr/kvm	195	198	+1,5%
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 419	1 440	+1,5%
Städyta kvm per dag	99 000	99 000	-
Vatten			
Debiterad kvantitet renvattnen, 1000-tal kbm	2 325	2 348	+1,0%
Avfall			
Hushållsavfall, antal ton	7246	7199	-0,6%

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Statsbidrag	6,1	4,7	5,0
Övriga intäkter	339,1	340,3	308,7
Summa intäkter	345,2	345,0	313,7
Personal	141,3	134,3	118,5
Omkostnader	197,6	211,3	198,2
Avskrivningar/ränta	86,8	84,8	85,0
Kostnader	425,7	430,4	401,7
Nettokostnad	80,5	85,4	88,0
Nettobudget	76,8	86,4	84,9
Resultat	-3,7	1,0	-3,1

Anslagsbindningsnivå - Skattefinansierad del, Mkr

Mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Nämnd/Adm	0,5	6,5	6,0	+0,4
Gatuenhet/ Tekniska	46,5	109,0	62,5	+0,7
Fastighetsenhet	182,3	190,0	7,6	-2,5
Service/kostenhet	121,3	125,7	4,4	-2,4
VA-verksamhet	55,5	60,6	5,1	-5,1
Renhållning	28,1	28,8	0,7	-0,7
Netto	428,8	515,1	86,3	-9,6

Den skattefinansierade delen inom samhällsbyggnad redovisar ett överskridande 3,7 mkr. Underskottet är hänförligt till kostenheten och fastighetsenheten som vardera uppvisar underskott i storleksordningen

2,5 mkr. Övriga delar av den skattefinansierade verksamheten uppvisar sammantaget ett överskott mot budget på 1,3 mkr. Underskottet inom kostenheten var väntat med tanke på den oenighet som råder avseende priser mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och barn- och ungdomsförvaltningen. Avseende fastighetsenheten kan noteras att budgeten reducerades med 5,0 mkr under hösten samt att enheten har den klart största bruttoomslutningen inom samhällsbyggnad, ca 198 mkr.

Balansräkningsenheterna redovisar negativa resultat. Renhållningsverket 0,7 mkr samt va-verket 5,1 mkr.

Nämnd/Administration

Anslagbindningsnivån innefattar nämnd/administration samt förvaltningsövergripande kostnader. Oförutsedda kostnader var relativt låga under året samt att sjukdom påverkade utfallet, överskottet mot budget blev 0,4 mkr.

Gatuenheten/Tekniska

Tekniska svarar för projektering och utförande av anläggningsarbeten främst inom gatuenhetens och va-verkets verksamhetsområden. Tekniska/Gatuenheten redovisar ett utfall som är 0,7 mkr under budgeterat värde. Vinterväghållningen redovisar ett överskott mot budget på 1,0 mkr, parkskötselns överskott var i samma storleksordning, vilket gjorde att viss ökning av beläggningsunderhållet kunde ske.

Fastighetsenheten

Enheten uppvisar ett underskott mot budget, 2,5 mkr vilket utgör ca 1,3 % av bruttobudgeten. Rivningen av sessionssalen har haft kostnader på 0,5 mkr utöver anbudet då vissa tilläggsarbeten som inte kunde förutspås blev nödvändiga. Fastighetsskatten blev 0,4 mkr utöver budget. Det kan konstateras att investeringarna i Mulltorps skola/förskola också har givit kostnader i "driften" motsvarande 2,1 mkr, tämligen jämnt fördelat mellan fysiskt rivning av en byggnad, utrantering av densamma samt hyra av paviljong åt eleverna under byggtiden. Tomt/markförsäljning hade utfall 8,7 mkr utöver budget, dock lägre än vad som tidigare prognostiserats under året. Som ovan nämns minskade enhetens budget med 5,0 mkr under hösten till förmån för socialförvaltningen. Det har även varit många nya medarbetare som skall ha "skolats" in i sina roller, personalomsättningen har varit hög. Sedan slutet av 2017 till slutet av 2018 har 6-7 nya medarbetare anställts. Årets kostnad för köp av konsulttjänster blev 6,5 mkr vilket är 1,9 mkr högre än föregående år. Utav dessa 6,5 mkr bokfördes 2,1 mkr under december. Underhållskostnaderna har varierat mellan 1,4 mkr till 7,6 mkr per månad. Mest underhåll skedde nov.-dec.

Service-och kostenheterna

Anslagsbindningsnivån uppvisar ett överskridande i storleksordningen 2,4 mkr. Kostenhetens underskott blev 2,5 mkr. Enheten har haft en hög sjukfrånvaro under året samt ökade livsmedelskostnader vilket inte

kan kompenseras fullt ut i de interna avtalen. Ca 1,9 mkr av underskottet beror på uteblivna intäkter från barn- och utbildningsförvaltningen som det råder oenighet om. Oenighet har rått under lång tid vilket gjort att årets underskott var helt väntat. Serviceenheten redovisar ett överskott 0,1 mkr. Ett mycket ringa överskott i förhållande till omslutningen.

Personal

	2016	2017	2018
Antal anställda	322	318	315

Investeringar

Mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget-diff
Nämnd/adm	0	0	0
Gatuenhet/teknisk	20,7	10,9	9,8
Fastighetsenhet	321,1	154	167,1
Service/kostenhet.	1,4	0,7	0,7
VA-verksamhet	78,1	42,2	35,9
Renhållning	17,3	10,2	7,1
Exploatering	82,8	15,2	67,6
Netto	521,4	233,2	288,2

Utfall investeringar 2018-12-31

Inom gatuenheten har anläggande av busshållplatser och gc-vägar i Vargön utförts till ett belopp av 1,6 mkr. Lekplatser 0,9 mkr. Färdigställande av aktivitetspark på Sjövallen, årets kostnad, 0,2 mkr. Belysningsprojekt/trygghetsbelysning 0,8 mkr. Bryggor har anlagts till ett värde av 1,2 mkr. Cykelgarage vid jvg.station i Vänersborg 0,6 mkr.

Inom fastighetsenheten har byggnation av ett antal större projekt utförts under året, främst åt barn- och utbildningsnämnden. Ny förskola Belfragegatan, 28,6 mkr, Om- och tillbyggnad Mulltorp skola/förskola, 19,8 mkr, Fridhems förskola, 16,0 mkr, Idrottsgatan 7, 19,8 mkr, (f d vårdgymnasiet) Öxnered skola 6,1 mkr. Samtliga dessa projekt kommer att fortsätta under år 2019. Tegelbruksvägen gruppboende 14,7 mkr samt färdigställande boende på Rapsvägen i Brålanda, 1,1 mkr. Idrottsanläggningar 12,6 mkr, största projektet har varit konstgräs på Hallevi fotbollsplan, 6,0 mkr. Cykelgarage vid jvg. stationen i Öxnered 0,5 mkr

Inom va-verksamheten har det investerats i va längs vänerkusten motsvarande 13,0 mkr. Va i Nordkroken 10,8 mkr, Va-sanering enligt blåplan, 9,4 mkr, Skaven blåplan, 4,3 mkr, ombyggnation i verken 3,1 mkr.

Renhållningsverkets investeringar avser 7,9 Mkr, kretsloppspark, i övrigt fordon/maskiner. Exploateringen avser främst bostadsområde i Öxnered, 12,6 mkr.

Den diskrepans som uppstår mellan budget och utfall är i många fall svår att förutse eller var den uppkommer. Legala processer som detaljplan och bygglov kan överklagas och kan ibland fördröja projekten under mycket lång tid. Miljömässiga hinder kan uppstå. Ett exempel är bostäder på Onsjö som var budgeterade till

37,5 mkr under året, då man hittade förorening i marken bokfördes ingenting under året. Även verksamhetsmässiga önskemål om förändringar kan uppstå. En stor del av skillnaden mellan budget och utfall finns i pågående projekt som inte blir klara under året utan fortsätter in i år 2019.

Balansräkningsenhet Renhållningsverket

Renhållningsverket ansvarar för insamling av hushållsavfall. För insamling av återvinningsbart material enligt producentansvaret finns 26 återvinningsstationer utplacerade inom kommunen. Miljöstationer finns i Brålanda, Vänersborg och Vargön. Återvinningscentralen vid Nygatan är högt frekventerad.

Renhållningsverket skall följa de nationella och övergripande mål, som beslutats av riksdagen, samt de regionala och lokala mål, som är upptagna i länsstyrelsens skrift "Miljöstrategi inför 2000-talet" och i kommunens avfallsplan.

I kommunens avfallsplan framgår bland annat att avfallsmängden till deponi kontinuerligt skall minska, att avfallets innehåll av miljöförstörande ämnen skall minska samt hur ett slutligt omhändertagande av allt avfall skall göras. Det konstateras att det miljöfarliga avfallet i hushållsavfallet nästan är obefintligt.

Kretsloppsparken har börjat byggas och det utförs i egen regi, byggnaderna kommer dock gå ut på entreprenad. En ny sopbil som ska tömma återvinning har köpts in. Entreprenadavtalet för tömning av återvinningsstationer har sagts upp av beställaren från 1 maj. Från detta datum körs endast återvinning med en bil istället för som tidigare två.

Arbetet med avfallsplanen börjar gå mot sitt slut på tjänstemannaplanet.

Insamlade mängder hushållsavfall har för andra året i rad minskat till 7199 ton 2018.

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	28,1	29,0	27,4
Verksamhetens kostnader	26,7	27,4	25,4
Avskrivningar	2,1	2,0	1,6
Kostnader	28,8	29,4	27,0
Ränta	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-0,7	-0,4	0,4
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetavvikelse	-0,7	-0,4	+0,4

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Anläggningstillgångar	11,5	10,2	10,2
Omsättningstillgångar	1,1	1,5	0,7
Summa tillgångar	12,6	11,7	10,9
Skuld RH-kollektiv	1,9	2,1	2,9
Långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	10,7	9,6	8,0
Summa skulder och eget kapital	12,6	11,7	10,9

Balansräkningsenhet VA-verksamhet

Målet är att tillhandahålla vatten med jämn och hög kvalitet enligt Livsmedelsverkets normer samt att uppfylla krav från miljövårdande myndigheter. Målen uppnås vid ordinarie drift. Kretslopp och vattens laboratorium har fått fortsatt ackreditering som kontrollorgan.

Intäkterna från vatten och avloppsförsäljning ökade under 2018. Detta till följd av att antalet personer i kommunens tätort ökat samt att fler abonnenter anslutits i och med projekt Vänerkusten. Under året fakturerades nyanslutningsavgifter ut till 97 st fastigheter.

Under 2018 ökade räntekostnaderna med 0,7 mkr och avskrivningskostnaderna ökade med 1,5 Mkr i förhållande till 2017.

Under året har kostnader ökat för el på grund höjda elnätsavgifter samt tillkommande pumpstationer. Kemikaliekostnaderna för både avloppsverk och vattenverk har varit högre än beräknat till följd av utvidgningen av den allmänna anläggningen. Kostnader för byte av ställverk på vattenverket samt renovering av filterbotten belastade driftbudgeten med 1 Mkr. Driftkostnader orsakade av akuta vattenläckor har under året varit mycket större än normalt. Ny avancerad läcksökningsutrustning har köpts in och resulterat i att fler läckor identifierats och åtgärdats. Oförutsedda utgifter i form av en ny kedjeskrapa till avloppsverket samt en membranläggning till Rörviks vattenverk har i slutet på året belastat driftbudgeten.

Projekt Brålanda avloppsverk avseende ombyggnad av personalbyggnad, påbörjades under våren 2018 och färdigställdes före sommaren. Projektet slutfördes inom budgeterad ram. Efter färdigställandet drabbades byggnaden av en vattenskada orsakad av rörmokaren. Detta har medfört merkostnad i driftbudgeten och en utredning med försäkringsbolag är inledd.

Projekt Rörviks vattenverk, utredning/projektering för framtida utbyggnad med dokument för upphandling färdigställdes. I augusti hävdades påbörjad upphandling med anledning av att garantier inte kunde erhållas för föreslagen process. I slutet av 2018 beslutades att en membranläggning skulle installeras för att testa alternativ reningsmetod och säkerställa barriärverkan.

Projekt Vänerkusten.

Under 2018 färdigställdes projekt Vänerkusten inom budgeterad ram. Hittills har 542 st fastigheter av 630 anslutits till den kommunala VA-anläggningen utefter Dalslandskusten. Därtill kommer ett nytt verksamhetsområde för 20 fastigheter i anslutning till Timmervik Norra, som beslutades av kommunfullmäktige. Områ-

det har projekterats under hösten 2018. Tekniska enheten har för avsikt att gå ut med upphandling av entreprenaden i början av 2019

Projekt Nordkroken

VA-utbyggnaden i Nordkroken avseende vatten och spillvatten driftsattes under sommaren 2018. Projektet slutfördes inom budgeterad ram. 50 st fastigheter har under året anslutits till kommunalt VA i Nordkroken.

Årets resultat visade ett underskott på 5,1 Mkr. Det kan också konstateras att eget kapital är förbrukat.

Räntan för 2018 blev 1,75 %.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	55,5	53,0	52,1
Verksamhetens kostnader	43,3	40,0	39,3
Avskrivningar	12,3	10,7	10,2
Kostnader	55,6	50,7	49,5
Ränta	5,0	4,2	3,5
Årets resultat	-5,1	-1,9	-0,9
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetavvikelse	-5,1	-1,9	-0,9

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Anläggningstillgångar	508,5	374,9	340,6
Omsättningstillgångar	7,6	39,2	2,0
Summa tillgångar	516,1	414,1	342,6
Skuld till VA-kollektivet	-0,3	4,9	6,8
Långfristiga skulder	378,9	348,6	186,1
Kortfristiga skulder	137,5	60,6	149,7
Summa skulder och eget kapital	516,1	414,1	342,6

Socialnämnden

Ordförande: Tf. Ann-Britth Fröjd (C) och Dan Nyberg (S)

Vice ordförande: Marie-Louise Bäckman (KD)

2:e vice ordförande: Ann-Britth Fröjd (C)

Förvaltningschef: Karin Hallberg

Årets verksamhet

Socialförvaltningen är indelad i sex verksamhets-inriktningar och leds av en förvaltningschef samt sex verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och har att förhålla sig till flertalet lagrum, t.ex. socialtjänstlagen (SoL), lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vård och omsorg (VoO) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg, en god omvårdnad och hälso- och sjukvård. Varje människa ska få möjlighet att leva och verka i sin invanda miljö under så normala levnadsomständigheter som möjligt. Insatser är individuellt utformade och ges i den enskildes hem genom hemtjänst samt i särskilt boende.

Vård- stöd och utredning (VSU) ansvarar för förebyggande verksamhet, anhörigstöd, dagverksamhet, korttidsverksamhet för äldre, biståndsbedömningar avseende LSS och SoL, riktat mot äldre, personer med funktionsnedsättning och personer med socialpsykiatrisk problematik, hemsjukvård, larmmottagning, nattpatrull samt bemanningsenhet.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar både för förebyggande verksamhet, individuellt inriktat utrednings- och behandlingsarbete, boende för ensamkommande barn samt akut- och träningsboende för personer med missbruksproblematik, Till verksamheten hör även familjerättsliga uppgifter.

Omsorg om funktionshindrade (OoF) ansvarar för insatser enligt (LSS). Insatser ges utifrån individuella behov, där brukaren har ett stort inflytande över insatsens utformning. Verksamheten ansvarar även för stöd enligt (SoL) till personer med socialpsykiatrisk problematik.

Arbete, sysselsättning och integration (ASI) insatser syftar till att erbjuda stöd till personer med en svag ställning på arbetsmarknaden som långvarigt arbetslösa, personer med funktionsnedsättning alternativt arbetshinder och personer med behov av skyddade anställningar, genom arbetsmarknads-enheten och daglig verksamhet enligt LSS. Verksamheten organiserar också integrationsarbete och boende för ensamkommande barn.

Administrativa avdelningens uppdrag är att stödja förvaltningsledning och verksamheter med ekonom, personalspecialist, utredare, systemförvaltare och nämndskansli. Alkoholhandläggning ingår som en del i kanslifunktionen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Kvaliteten på nämndens verksamhet ska vara minst riksnivå i nationella jämförelser

● Uppnås

Förvaltningen har goda och mycket goda resultat i brukarundersökningar och öppna jämförelser som genomförts under 2018. Arbete pågår kontinuerligt inom förvaltningens olika verksamhetsinriktningar för att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet. Lex Sarah respektive Lex Maria-utredningar genomförs då missförhållanden uppmärksammas, samt att rutin gällande synpunkter och klagomål följs. När det gäller kvalitén i våra äldreboende, hemtjänst respektive hemsjukvård ligger vi över genomsnittet i flera delar. Utifrån analyser av resultatet kommer förvaltningen, i dessa delar, under 2019 fokusera på smärta, fallprevention och dokumentation. Inom IFO visar brukarundersökningar goda resultat i förhållande till andra kommuner i Sverige. Feedback-stativ har införts där personer som besökt IFO kan ge direkt feedback på hur upplevelsen av besöket varit. De brukarundersökningar som genomförts inom OoF visar också mycket goda resultat.

Andel som når egen försörjning ökar

■ Uppnås inte

Antal hushåll har under året ökat. Det glädjande är att antalet hushåll med långvarigt försörjningsstöd (10 månader eller längre) har minskat från 293 st 2017 till 281 st 2018. Verksamheten har under 2018, genom metodiskt arbete, avslutat 11 personer, varav åtta har gått till egen försörjning efter sammanlagt 80 år på försörjningsstöd. Dessa personer har kostat c:a 9 tkr/hushåll/månad vilket ger en besparing på cirka 840 tkr/år. Antalet unga hushåll som uppbär försörjningsstöd ligger på ungefär samma låga nivå som under 2017. Intern och extern samverkan sker med Arbetsförmedlingen (AF), Försäkringskassan (FK), AME, försörjningsstöd och sjukvården kontinuerligt, bl.a. via

samordningsförbundet, Delegationen för unga & nyanlända till arbete (DUA). Via samordningsförbundet har på IFO:s initiativ bildats en arbetsgrupp i syfte att skapa en arbetsmodell i samverkan kring gruppen sjukskrivna utan rätt till sjukpenning. FK har dock meddelat att de inte kan medverka i arbetet p.g.a hög arbetsbelastning. Försörjningsstöd bevakar kontinuerligt omvärlden och arbetat metodiskt med "ständiga förbättringar". Man följer den nationella utvecklingen och statistik på olika sätt. Arbete pågår för införande av medborgartjänster. Första steget blir att införa vissa tjänster där brukare via e-legitimation kan logga in på "Min sida" och följa sitt ärende. Nästa steg blir därefter införande av e-ansökningar. IFO kommer också att ha fokus på barnrättsperspektiv och våld i nära relation kommande år.

Under året har samarbete mellan försörjningsstöd och AME intensifierats där personer som söker försörjningsstöd omgående möter konsulent i vägledningsteamet för kartläggning och bedömning av lämplig aktivitet/insats med syfte att hitta snabbaste vägen till självförsörjning. Verksamheterna har tillsammans formulerat mål, rutiner och former för arbetet. Utan det metodiska arbetet inom IFO och ASI som skett under året hade hushållen varit än fler.

Samhällsutveckling

Boendebehov för särskilt boende ska tillgodoses inom skälig tid, 30 dagar för äldreboende och 180 dagar inom omsorgen för LSS-boende

● Uppnås

Ett omfattande arbete har skett inom förvaltningen för att tillgodose boendeplatser på särskilt boende. Behov av plats tillgodoses inom 30 dagar. Snittet för perioden jan-nov är 25 dagar och 18 dagar gällande platser för personer med demenssjukdom. Inom omsorg om funktionshindrade (OoF) har ett boende öppnats upp inom socialpsykiatri och två boenden inom LSS under 2018. Det är en förhållandevis hög åldersstruktur på några av boendena inom LSS. I den differentierade målgrupp som OoF möter ser förvaltningen att yngre personer med neuropsykiatriska funktionshinder och med missbruksproblematik ökar, vilket medför planering för kompetensutveckling av vår personal. Utifrån förändringarna i boendepåsen gällande särskilt boendeplatser för målgrupperna ser förvaltningen nu att målet tillgodoses.

Ekonomi

God ekonomisk hushållning inom givna resurser genom effektivare och tätare uppföljningar av verksamhet, budget och personal

■ Uppnås inte

Förvaltningen når för 2018 inte en budget i balans. God ekonomisk hushållning genomsyrar allt arbete inom förvaltningen och vi arbetar inom alla led med att genomföra insatser, så långt det är möjligt, på hemmaplan. Varje chef har regelbundna uppföljningar med

ekonom varje månad. Vi implementerar en ny budgetprognosmetod (JOTIB) i syfte att stärka chefer i deras månadsvisa prognos och analysarbete. Ett stort fokus i förvaltningen är att sänka sjukfrånvaro och öka hälsan på arbetsplatsen. Vi förbereder och arbetar för att fullt ut införa hel/del - heltid som norm, och ta hand om övertaligheten som uppstår inom ram. På grund av ökade volymer i form av ärenden och nivåer på behov som inte ryms inom budgetram, men har lagstöd för insatsen, gör förvaltningen ett underskott för 2018 när det gäller placeringar av barn och unga inom IFO, försörjningsstöd, externa placeringar vuxna och barn/unga inom LSS samt vuxna inom socialpsykiatri, hemtjänst och personlig assistans. Antalet inledda barnavårdsutredning har ökat med 18 procent fram till november jämfört med 2017. Antalet familjehem har ökat med 23 procent jämfört med 2017. Antalet brukare inom hemtjänsten har ökat med 11 procent. Förvaltningen har genomfört flertalet åtgärder för att minska underskottet.

Medarbetare

Sänka sjukfrånvaron till max 8,0 procent per år och avdelning

■ Uppnås inte

Förvaltningen som helhet når inte måluppfyllelse då sjukfrånvaron jan-nov uppgår till 9.73 procent. Av detta är 2,79 procent korttidsfrånvaro (1-14 dgr) och 6,94 procent frånvaro överstigande 15 dagar. Förutsättningarna för de olika verksamhetsinriktningarna ser olika ut då administration, VSU och ASI har en lägre sjukfrånvaro än OoF, VoO och IFO. Förvaltningen arbetar intensivt med frågan om att stärka hälsan på arbetsplatserna, möjliggöra för medarbetare att återgå till arbete, följa de reviderade sjukskrivningsrutinerna och arbeta aktivt med årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Projekt att minska korttidsfrånvaron inleddes aktivt under sommaren då personalspecialisterna blev fulltalliga. Projektet är en del i ett effektiviseringspaket som socialnämnden beslutat om. Målet är att under 2019 minska korttidsfrånvaron med 1,0 procentenhet. Enhetscheferna följer upp sjukfrånvaron bland personal, tar fram aktiviteter och arbetar med de rehabärenden som finns i nära samarbete med personalspecialist. För perioden januari-november var sjukfrånvaron i snitt

Sjukfrånvaro per avdelning	Snitt %	Kort	Lång
VSU	6,19	2,12	4,07
VoO	12,54	3,46	9,08
OoF	10,14	2,58	7,56
IFO	9,05	2,31	6,74
ASI	7,11	2,78	4,33

Fler medarbetare upplever ett hållbart arbetsliv

● Uppnås

Flertalet aktiviteter pågår inom de olika verksamhetsinriktningarna inom förvaltningen i syfte att stärka det hållbara arbetslivet, exempelvis översyn gällande schemaförläggning, samtal vid APT-möten om hälsa och medarbetarskap på arbetsplatsen, olika metoder för att skatta arbetsbelastning och mående. Översyn

har genomförts gällande antal medarbetare/ chef och förstärkning av antalet chefer har skett inom alla verksamhetsinriktningar. Varje verksamhet har tagit fram handlingsplaner utifrån den personalenkät som genomfördes under hösten 2017. Personalenkäten för förvaltningen visar att medarbetare överlag inom förvaltningen upplever sig ha en god arbetsmiljö. De olika uppföljande enkäter som genomförts inom verksamhetsinriktningar visar på en positiv utveckling. 2018 var ett förändringsår inom förvaltningen genom att flertalet organisatoriska förändringar genomförts.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Utveckl. 17/18
Äldreomsorg			
Äldreboende platser	371	422	-12 %
Korttidsplats (3,5 pl disp Thn)	36	36	+0
Hemtjänst timmar (utförda tim)	228 627	218 928	+4 %
Antal besök dagverksamhet	9 369	8 949	+5 %
Medicinskt färdigbehandlade	1 568	1 234	+27 %
Antal vård dagar med betalningsansvar	487	671	-27 %
Hem för vård och boende (HVB)			
Antal vård dagar, barn 0-21 år	6 938	7 321	-5 %
Antal vård dagar, vuxna	685	2 276	-70 %
Antal vård dagar, familjehem	24 153	33 216	-27 %
Omsorg om funktionshindrade			
Antal boendebeslut enl. LSS	159	158	+1 %
Antal boendebeslut enl. SoL	41	38	+8 %
Antal boendestödsbeslut SoL	95	88	+8 %
Antal tillgängliga bostäder egen regi (LSS och SoL)	192	169	+14 %
Köpta externa platser	17	19	-11 %
Personer med pers.ass. SFB	49	52	-6 %
Personer med pers assistans, LSS	20	20	+/-0 %
Antal beslut daglig verksamhet, LSS	145	145	+/-0 %
Försörjningsstöd			
Antal bidragshushåll	747	730	2,3 %
Försörjningsstöd, mkr netto	36	32	+12 %
Flyktingverksamhet			
Antal mottagna flyktingar (kommunplacerade)	199	244	-18 %
Antal mottagna EKB (enl Ersättningsförordningen)	41	27	+52 %
Arbetsmarknad			
Antal anvisade personer	1 385	1 641	-16 %

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Statsbidrag	140,2	179,1	203,2
Övriga Intäkter	100,0	99,8	103,3
Summa intäkter	240,2	278,9	306,5
Personal	862,5	840,4	776,7
Omkostnader	388,3	368,6	400,2
Avskrivningar/interränta	4,9	4,2	3,9
Summa kostnader	1 255,7	1 213,2	1 180,8
Nettokostnad	1 015,5	934,3	874,3
Nettobudget	990,3	920,0	873,5
Resultat	-25,2	-14,3	-0,8

Årets resultat visade underskott med 25,2 mkr. Detta motsvarar 2,5 procent av nettobudgeten. Intäkterna minskade med 13,9 procent vilket berodde på minskade ersättningar från migrationsverket.

Personalkostnaderna ökade med 2,6 procent, denna ökning motsvarar 2018 års lönerrevision. Omkostnaderna ökade med 5,3 procent, detta förklaras av hyror då nya boenden tagits i drift samt ökade kostnader för köpta platser inom individ och familjeomsorgen samt omsorg om funktionshindrade. Nettokostnadsökningen var 8,7 procent.

Anslagsbindning, mkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/Adm	2,2	36,2	34,0	2,2
Äldreomsorg	90,6	608,9	518,3	-13,7
Individ och familjeomsorg	18,4	183,5	165,1	-2,1
Omsorg om funktionshindrade	46,0	283,8	237,8	-12,5
Arbete, sysselsättning och integration	83,0	143,3	60,3	0,9
Netto	240,2	1 255,7	1 015,5	-25,2

Nämnd och administration

Anslagsbindningsnivån redovisade överskott på 2,2 mkr.

Överskott redovisas för förfogandemedel 1,0 mkr, personalkostnader 0,5 mkr samt rehab 1,1 mkr. Underskott redovisas för IT 0,4 mkr samt färdtjänst 0,4 mkr.

Äldreomsorg

Anslagsbindningsnivå äldreomsorg redovisade totalt ett underskott på 13,7 mkr.

Vård och omsorg

Avdelningen redovisade ett underskott på 1,1 mkr. Hemtjänsten redovisade ett underskott på 23,9 mkr, vilket huvudsakligen är ett resultat av ökat antal vårdtagare, plus 11 procent i snitt under 2018 jämfört med 2017.

Särskilda boenden redovisade ett överskott på 22,7 mkr. Gemensamt särskilt boende visar ett överskott på 18,2 mkr p.g.a. vilande budget för nedlagda servicehus under 2017. Servicehusen bidrog med ett överskott på 9,6 mkr vilket huvudsakligen härrörde från de under året avvecklade servicehusen Pionen och Ringhem. Övriga boenden visade ett underskott på 5,1 mkr främst beroende på ett vårdärende med avancerade vårdinsatser.

Vård, stöd och utredning

Avdelningen redovisade ett underskott på 12,6 mkr. Största avvikelser återfinns inom bemanningsenheten, som redovisade underskott på 3,8 mkr. Under hösten har ett nytt administrativt arbetssätt införts vilket innebär att användande enheter debiteras direkt via lönesystemet. Sommarens semesterkostnader har därmed inte kunnat inhämtas på det sätt som skett tidigare år.

Hemsjukvården överskred budget med 3,3 mkr beroende på ett antal ärenden med avancerade vårdinsatser. Gemensam verksamhet redovisade ett underskott på 2,0 mkr bl.a. beroende på utbetalt avgångsvederlag samt en ofinansierad tjänst inom avgiftshandläggningen. Nattpatrullerna redovisade också ett underskott på 2,0 mkr vilket är en följd av ökade vårdbehov. Svårighet att rekrytera personal har också lett till köp från bemanningsföretag.

Budget för utskrivningsklara har överskridits med 1,2 mkr, vilket till stor del kan härledas till december. Orsaken är ökat antal personer med komplexa vårdbehov som behöver korttidsvård eller plats på särskilt boende. Utskrivningsklara som går från sjukhus till sin ordinarie bostad, klarar verksamheten att ta hem utan betaldagar.

Korttidsverksamheten redovisade underskott på 0,5 mkr vilket är en följd av ökade vårdbehov. Öppen dagverksamhet visade också underskott på 0,5 mkr med anledning av ett ökat antal personer med behov av dagverksamhet.

Kommunrehab redovisade överskott på 1,0 mkr vilket beror på vakanta tjänster.

Individ och familjeomsorg

Avdelningen redovisade underskott på 2,1 mkr.

Barn och familjestöd redovisade underskott på 35,9 mkr där största delen av underskottet berodde placeringar av barn och ungdomar både inom HVB och familjehem. På barn och familjestöd har det under året varit fortsatt hög personalomsättning och har i perioder varit beroende av konsulter. Under året har det inletts 18 procent fler utredningar än 2017. HVB redovisade underskott på 17,7 mkr och familjehem underskott på 13,9 mkr. Särskilt förordnad vårdnadshavare redovisade underskott på 2,6 mkr. Vuxenvården redovisade ett överskott på 2,4 mkr vilket härrör sig till färre placeringar. Utökade platser på Strandviken gör att man kan verkställa vård på hemmaplan i större utsträckning.

Försörjningsstöd gjorde överskott på 1,0 mkr kopplat till personalkostnader. Utbetalt försörjningsstöd redovisade underskott med 4,5 mkr, detta underskott reglerades med tidigare års uppbokade schablonersättningar från Migrationsverket. Antalet nya hushåll under 25 år ligger på samma låga nivå som 2017. Hushållen med långvarigt försörjningsstöd (mer än 10 mån) minskade något under året.

IFO gemensamt redovisade överskott på 30,2 mkr, detta till största del på grund av tillfälligt budgettillskott på 27,0 mkr.

Omsorg om funktionshindrade

Avdelningen redovisade underskott med 12,5 mkr. Underskott redovisades för köpta platser med 14,1 mkr, fördelat på barn/unga 8,4 mkr, boende LSS 3,4 mkr samt boende SoL 2,3 mkr. Orsaker till platsköp var att boendelösningar för vissa målgrupper saknades i Vänersborg. Ungdomar med funktionsnedsättning som gick i skola på annan ort ökade under 2018. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att erbjuda lämpliga boendelösningar inom kommunen för att minska detta underskott. Personlig assistans enligt LSS redovisade underskott med 4,8 mkr, underskottet ligger på privata utförare av personlig assistans.

Boende LSS redovisade överskott på 5,8 mkr som förklaras av budget för helårsdrift till nya Tegelbruksvägen som startade under hösten samt halvårsbudget för Idrottsgatan som också startade under hösten. Boende SoL redovisade underskott på 3,8 mkr vilket förklaras av uppstarten av Storegårdsvägen i januari som saknade budget. Boendestöd inom socialpsykiatri redovisade överskott på 0,8 mkr.

Personlig assistans SFB redovisade överskott på 1,5 mkr, detta förklaras av minskat antal beslut.

Överskott på 1,8 mkr redovisades för korttidsvistelse/tillsyn.

Arbete, sysselsättning och integration

Avdelningen redovisade överskott på 0,9 mkr.

Arbetsmarknadsenheten redovisade överskott på 2,2 mkr, vilket är en följd av vakanta tjänster och högre intäkter inom etableringsersättning än budgeterat med 0,6 mkr. Budget för vissa åtgärdsanställningar har inte nyttjats fullt ut vilket medverkat till överskottet.

Daglig verksamhet redovisade ett underskott på 1,2 mkr, vilket huvudsakligen beror på att hyrorna överskred budget med 0,8 mkr. Problem har uppstått med vissa lokaler vilket krävt evakuering med ökade kostnader som följd.

Personal

	2018	2017	2016
Antal anställda	1 800	1 797	1 702

Antalet anställda var 1 800 personer (visstids- och tillsvidareanställda den 1 nov). Av dessa var 1 514 kvinnor och 286 män (1 526 kvinnor och 271 män 2017). Under 2018 (jan-nov) var sjukfrånvaron 9,7 procent, (8,9 procent 2017).

Den 1 november 2018 hade 84,2 procent av de tillsvidareanställda kvinnorna heltidstjänster (79,6 procent 2017) Motsvarande andel heltidstjänster för män var 88,7 procent (87,7 procent 2017). Ökningen beror framförallt på att verksamheterna i Brälanda nu kommit med i hel/del.

Investeringar

mkr	Investeringsplan	Utfall	Budget-diff
Nämnd/adm	0,5	0,0	+0,5
Äldreomsorg	4,5	3,0	+1,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,3	+0,2
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,9	-0,4
Arbete, sysselsättning och integration	0,3	0,1	+0,2
Netto	6,3	4,3	+2,0

Budgetöverskridande inom omsorg om funktionshindrade beror på de nyöppnade boendena Storegårdsvägen, Tegelbruksvägen och Idrottsgatan.



Överförmyndarnämnden

Ordförande: Madelaine Karlsson (S)

Vice ordförande: Kerstin Andersson (L)

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Invånare

Rättssäkerheten och effektiviteten i tillsynsverksamheten skall öka

● Uppnås

Arbetet med att effektivisera verksamhetssystemet är pågående. Nya mallar läggs kontinuerligt in. Detta innebär att effektiviteten ökar samt att felkällorna minskar.

Information till och kommunikation med gode män/förvaltare skall förbättras.

● Uppnås

Verksamheten har standardiserat sina utskick för att öka förtroendet och igenkänningen i myndighetens kommunikation.

Utbildning för nya ställföreträdare sker regelbundet flera gånger per år. Under 2018 har utbildningar hållits cirka var tredje månad.

Ett förbättringsområde för 2019 är myndighetens hemsida, I nuläget är det svårt att hitta rätt information.

Verksamhetsutveckling

Sårbarheten i verksamheten ska minska.

◆ Uppnås delvis

I möjligaste mån har samtliga handläggare handlagt alla ärendetyper, vilket minskar sårbarheten vid vakanser. Verksamheten har dock under året inte varit fullt ut vilken innebär att målet inte uppnåtts fullt ut. Arbetet kommer att fortsätta under våren för att minska sårbarheten.

Arbetet kommer att fortsätta under våren för att minska sårbarheten.

Ekonomisk analys

Resultaträkning, mkr	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Intäkter	0	3,3	5
Personal	4,8	7,4	10,2
Omkostnader	0,7	0,7	0,8
Kostnader	5,5	8,1	11
Nettokostnad	5,5	4,8	6
Nettobudget	6,3	4,6	5,1
Resultat	0,8	-0,2	-0,9

Överförmyndarnämnden visar i 2018 års bokslut ett överskott med 0,8 mkr mot budget.

Mot budget är det framför allt personalkostnaderna som varit lägre inom samtliga verksamheter. Överförmyndarpersonalen har inte varit fullt bemannade under 2018 vilket totalt lett till ett överskott på 0,5 mkr. Arvodet till ställföreträdare har också varit lägre än budgeterat, 0,2 mkr.

Även omkostnaderna har hållits nere för hela nämnden och där är en lägre hyra än budgeterar en av anledningarna.

Vad gäller intäkter har ersättning inkommit från migrationsverket för de ensamkommande barn som hantearats av nämnden men eftersom ersättningen för hantearingen av ensamkommande barn under 2017 blev lägre än beräknat har detta påverkat utfallet 2018 så att det totalt hamnar under budget.

I augustis prognos beräknades ställföreträdarnas arvode överstiga budget men utfallet blev istället understigande budget vilket förklarar differensen mellan prognos och utfall. Att arvodet under 2018 totalt varit lägre än beräknat beror på att antalet ärenden för ensamkommande barn minskat och det kan även bero på att fler som har behov av en förmyndare själva kan betala för tjänsten.

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Jörgen Hellman (s)

Vice ordförande: Dan Åberg (m)

VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	262,3	250,1
Kostnader	-213,1	-189,7
-varav avskrivningar	-44,1	-35,5
Rörelseresultat	49,2	60,4
Finansnetto	-40,0	-49,0
Resultat efter finansnetto	9,2	11,4
Bokslutsdispositioner och skatt	-0,7	-2,6
Årets resultat	8,5	8,8

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	1 773,3	1 546,5
Skulder	1 568,8	1 351,3
Obeskattade reserver	21,1	20,3
Eget kapital	183,4	174,9
Skulder och eget kapital	1 773,3	1 546,5

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder (ABVB) startade sin operativa verksamhet 1995, från att tidigare bedrivits i stiftelseform sedan 1947. Bolaget, helägt av Vänersborgs kommun har till uppgift att främja kommunens försörjning med bostäder och kommersiella lokaler. Förutom att förvalta bostadsbeståndet har bolaget uppdraget att samordna förvaltningen av kommunägda verksamhets- och förvaltningsbyggnader. Fastighetsbeståndet består av 3 255 lägenheter och ca 120 lokaler.

I bolagets vision är trivsel och trygghet viktiga ledord. Strävan är att ge större möjligheter för hyresgästerna att själva påverka och utforma sitt boende samtidigt som bolaget skall ha en god ekonomi.

Marknadsutvecklingen

AB Vänersborgsbostäders lägenheter hyrs ut via bolagets egen bostadskö. Den som önskar söka en ledig bostad måste vara registrerad som bostadssökande. Vid årets slut var drygt 9 800 (9 300) personer registrerade i bostadskön. Från den dagen man fyller 16 år kan man registrera sig och samlar då en köpoäng per

dag. För att vara kvar i kön krävs att man loggar in på Mina sidor via vanersborgsbostader.se minst en gång var tolfte månad. Det har varit en fortsatt hög efterfrågan under året med många intressenter på varje ledigt objekt. Genomsnittlig kötid för bostadskontrakt tecknade under 2018 var drygt 3 år (2,5 år). Per den 31 december 2018 saknade vi intäkter på 20 lägenheter. Vakanserna beror till största delen på renovering mellan in- och avflyttande hyresgäst och lägenheter som ställs inför stambyte. Vi har under året haft en omflyttningsfrekvens på 10,8% (12,3). De främsta anledningarna till flytt var ändrade familjeförhållande och behov av en annan storlek på lägenheten. Även läget och att man ska studera eller arbeta på annan ort är vanligt förekommande anledningar.

Årets verksamhet

Under 2018 har bolaget arbetat vidare utefter de ägardirektiv som erhöles 2014. Bakgrunden var en ny lag om allmännyttiga kommunala bolag och dess styrning. Lagen slog fast att bolagen skall drivas efter affärs-mässiga principer och en av nyheterna i direktiven blev ett specificerat avkastningskrav. Förutom avkastningskravet finns en tydlig målsättning gällande vilken soliditet som bolaget förväntas uppnå. På grund av omfattande investeringar i bland annat nyproduktion utvecklas bolagets soliditet ej i den omfattning som är önskvärdt. Diskussion gällande detta kommer ske med den nya kommunledningen under 2019.

Under året har bolaget påbörjat första etappen av nyproduktionen på Holmängs Hage. Samtliga 52 lägenheter hyres ut under hösten 2018 och inflyttning är beräknad till oktober 2019. Etapp 2 med ytterligare 62 lägenheter har påbörjats. Bolaget genomför även under 2018 en ombyggnation av Niklasbergsvägen 1, vilket är den sista fastigheten i kvarteret. Inflyttning sker i april 2019. Samtliga lägenheter blockförhyrs av kommunen. Avvecklingen av servicehus innebär att bolaget från och med årsskiftet tar över Pionen 11. Omställning och ombyggnation pågick under 2018. Verksamhet i kommunal regi kommer finnas kvar i bottenvåningen. Lägenheterna kommer att hyras ut som vanliga lägenheter till målgruppen +60. Stambyten har genomförts i 17 lägenheter i Pionen 10.

I början av 2018 förvärvades 4 fastigheter i kv. Penséen i centrala Vänersborg. Bolagets plan för fastigheterna är att både riva och renovera vissa byggnader samt att möjliggöra ytterligare byggnation på fastigheterna. Renoveringsarbetet samt arbetet med att ändra detaljplanen har påbörjats.

ABVB har under 2018 underhållit fastigheter för 93,6 mkr (55,4 mkr), varav 47,9 mkr (18,1 mkr) redovisas som investering i enlighet med Bokföringsnämndens K3-regelverk.

Årets resultat

ABVB visar ett positivt resultat efter finansnetto på 9,2 mkr (11,4 mkr), vilket är i linje med det budgeterade resultatet på 9,6 mkr. Från och med 2014 redovisar bolaget enligt Bokföringsnämndens K3-regelverk vilket framförallt medför skillnader avseende underhåll, investeringar och avskrivningar.

Eget kapital och investeringar

Eget kapital uppgick vid årets slut till 183,4 mkr (174,9 mkr). Detta innebär en soliditet på 10,3 % (11,3 %). Årets investeringar i fastigheter uppgår till 231,6 mkr (112,1 mkr), varav fastighetsförvärv 25,9 mkr (1,8 mkr) och ny-, ombyggnad samt renoveringar 205,7 mkr (110,3 mkr).

Framtiden

Även under 2018 har bolaget märkt av den ökade invandringen och flyktingförläggningen på Restad Gård. Många ser Vänersborg som en attraktiv stad för fortsatt boende. Detta har inneburit att antalet sökanden i bostadskö har ökat, liksom kötiden för att få en lägenhet. Förbättrade kommunikationer till Göteborg leder till ökad efterfrågan i Vänersborg, vilket kommer att påverka kommunen och regionen som boendeort. Även 2018 var bolaget med på Boplats Göteborg för att visa upp vilka goda boendemiljöer Vänersborg kan erbjuda.

Ett stort stambytesprojekt med över 100 lägenheter i kv. Narcissen kommer påbörjas i början av 2019 och beräknas vara klart under 2020. n fortsatt byggnation är därför en av bolagets viktigaste uppgifter där Holmängs Hage beräknas pågå till våren 2020. Planen ligger därefter att byggstarta kv Haren i slutet av 2020. Detaljplanen för kv Haren är klar och möjliggör ca 50-75 lägenheter i centrala Vänersborg. Parallellt med detta pågår planarbetet i kv Penséen.

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Tor Wendel (M)

VD: Bengt-Åke Andersson

Kommunens andel: 100%

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	6,8	6,1
Kostnader	-5,2	-3,2
-varav avskrivningar	-2,2	-1,7
Rörelseresultat	1,6	2,9
Finansnetto	-0,2	-0,2
Resultat efter finansnetto	1,4	2,7
Bokslutsdispositioner och skatt	-1,0	-1,2
Årets resultat	0,5	1,5

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	64,7	68,0
Skulder	34,3	38,9
Obeskattade reserver	6,0	5,3
Eget kapital	24,3	23,8
Skulder och eget kapital	64,7	68,0

Verksamhetsbeskrivning

År 1963 förvärvade dåvarande Vänersborgs stad samtliga aktier i Vallmon 4 i Vänersborg AB. Bolaget, som 1987 ändrade namn till Fastighets AB Vänersborg, har som uppgift att uppföra byggnader, att förvalta fast och lös egendom samt därmed förenlig verksamhet. Ny reviderad bolagsordning och ägardirektiv antogs av Vänersborgs kommun 2014. Ägardirektiven

innebär att bolaget ska inta en tydligare och mer offensiv roll i utvecklingen av Vänersborgs kommuns näringsliv. Företaget har sitt säte i Vänersborg.

Årets verksamhet

Under året har i fastigheten Kordan 3 genomförts underhållsrenovering avseende toaletter, ett kontorsrum och delar av övriga lokaler samt att befintlig utvändigt belysning ersatts med mer energieffektiv LED-belysning. I fastigheten Hunneberg 7 har arbetena med ventilationsanläggningen slutförts och aktiverats med 200 tkr. I övrigt har normala reparations- och underhållsarbeten utförts i bolagets fastighetsbestånd.

Bolaget äger för närvarande fem fastigheter (fyra fastigheter föregående år). Den nya fastigheten, Bruket 7, togs i bruk i augusti. Totalt nedlagda kostnader i fastigheten uppgår till 24 032 tkr. I bolagets övriga fastigheter har omfattande investeringsarbeten utförts såsom ny värmeanläggning baserad på bergvärme i fastigheten Ingenjören 7 & 8 till en kostnad om 2 950 tkr. En av byggnaderna i denna fastighet har rivits under året. Föregående år aktiverades 706 tkr.

Under våren 2018 tillträdde en ny verkställande direktör efter den som slutade under hösten 2017.

Årets resultat

Bolaget redovisar ett resultat på 0,5 mkr.



Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Maud Bengtsson (S)
 Vice ordförande: Kenneth Borgmalm (S)
 2:e vice ordförande: Sofia Lindholm (C)
 Förbundsdirektör: Johan Olofson
 Kommunens andel: 39%

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	695,3	632,9
-varav uppdragsersättning		505,8
Kostnader	-692,0	-629,7
Rörelseresultat	3,3	3,3
Finansnetto	-0,4	-0,2
Resultat efter finansnetto	2,9	3,1
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	2,9	3,1

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	179,5	207,8
Skulder	166,4	197,6
Eget kapital	13,1	10,2
Skulder och eget kapital	179,5	207,8

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet ansvarar för Birger Sjöbergsgymnasiet, Magnus Åbergsgymnasiet, Nils Ericsonsgymnasiet samt vuxenutbildningen i Vänersborg och Trollhättan. Med 2 900 elever på gymnasiet och drygt 2 300 heltidsplatser inom vuxenutbildningen är vi en av Västsveriges största utbildningsproducenter. Cirka 700 personer är anställda i förbundet och ytterst ansvarig är en politisk direktion med 14 ledamöter och 14 ersättare från medlemskommunerna.

Gymnasieskolorna omfattar 16 nationella program och några program finns i både Trollhättan och Vänersborg. Gymnasiesärskolan finns på Magnus Åbergsgymnasiet.

Vuxenutbildningen finns i Vänerparken i Vänersborg och på Nils Ericsonsskolan i Trollhättan. Vuxenutbildningens skolformer:

- Grundläggande vuxenutbildning (Gruv)
- Gymnasial vuxenutbildning (Gy)
- Utbildning i svenska för invandrare (Sfi)
- Särskild utbildning för vuxna

Utöver detta bedriver vuxenutbildningen uppdragsutbildningar och utbildningar som beviljats statsbidrag, såsom yrkesutbildningar för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar (YH) och lärlingsutbildningar.

Från januari 2017 finns en rättighetslagstiftning även för gymnasialvuxenutbildning. Den innebär att personer har rätt att gå utbildningar inom kommunal vuxenutbildning (komvux) för att kunna bli behörig till högskola eller yrkeshögskola.

Årets verksamhet

Kunskapsförbundets vision är den övergripande ledstjärnan och anger färdriktningen och ambitionsnivån för hela organisationen. "En drömfabrik där alla växer och känner framtidslust." För att nå dit arbetar förbundet med tre mål:

1. Alla elever ska nå alla mål

Eleverna ska nå de nationella målen för utbildningen i större utsträckning och i högre grad. Skillnaderna i måluppfyllelse mellan Kunskapsförbundets utbildningar, skolhus och elevgrupper ska minska.

Kunskapsförbundet har under 2018 fortsatt att närma sig sina övergripande mål inom området kvalitet. Den stora merparten av eleverna anser att utbildningen är bra, trivsamt och trygg och de allra flesta når också kunskapsmässigt sett lägst godkända resultat.

Det är med glädje vi kan konstatera att Kunskapsförbundets elever sammantaget tycks lära allt mer och bättre och att flera mått indikerar att likvärdigheten ökar successivt. Allt sedan starten har Kunskapsförbundet tillsammans med sina elever lyckats samskapa en positiv, trygg och engagerande lärmiljö. Trygghet, studiero och goda demokratiska relationer är alla fundament i en gynnsam och motiverande lärandemiljö (Illeris, 2007, Lärande) och därför blir elevupplevelser av dessa viktiga mått i vårt kvalitetsarbete. Att vi fortsätter att lyckas med att skapa goda förutsättningar för varje elevs lärande och utveckling tror vi blir avgörande för fortsatt förbättring av det ämnesbundna kunskapsområdet också.

Samtidigt som vi gläds åt utvecklingen och de framgångar för elever som kommit med den är vi medvetna om att vi ännu inte nått målen som vi och staten satt

upp för våra elever. Alla elever når ännu inte alla sina utbildningsmål. Eleverna lyckas dessutom olika bra på olika utbildningar inom Kunskapsförbundet, trots att det är vår uppgift att kompensera för de olika och över tid skiftande förutsättningar eleverna har, så att alla oavsett utmaning, når utbildningens mål. På sina håll är kunskapsresultaten fortfarande för låga och kvaliteten för varierande både inom och mellan Kunskapsförbundets skolor. Allt mer och bättre lyckas vi dock ringa in utvecklingsområden och utan onödig tidsspillan sätta igång åtgärdande arbete. Kunskapsförbundet har en styrka i sina relativt korta och allt tightare beslutsvägar liksom i möjligheten till snabba omställningar.

Förutsättningarna för att vi ska lyckas med vårt planerade utvecklingsarbete, och i allt högre grad och omfattning nå de uppsatta målen för våra elever, bedöms som goda. Vi har relevant kompetens och kunskap i organisationen och goda och levande relationer med externa samverkansaktörer som vi beror av, som högskolor, myndigheter, våra medlemskommuner och andra skolhuvudmän. Vi har kommit långt i planeringen, ansvarsfördelningen och genomförandet av nödvändiga utvecklingsarbeten och det råder enighet, men med spänstiga ifrågasättanden emellanåt, om utvecklingsprocessernas angelägenhetsgrad och genomförandeplan. Det systematiska kvalitetsarbetet fungerar bättre och bättre på alla ansvarsnivåer och 2018 blev året som vi i mycket högre grad än tidigare genomförde konkreta och väl underbyggda "förbättringsaktioner" på alla ansvarsnivåer: i det politiska rummet såväl som i klassrummet.

Ett vetenskapliga förhållningssätt genomsyrar i allt högre grad våra utvecklingsarbeten och frågorna "hur vet du det?" och "varför ska vi göra så?" har kommit att bli naturliga och centrala när elevers resultat analyseras och beslut om förbättringsaktioner ska tas. Allt fler vågar och orkar ifrågasätta såväl sina egna som andras förgivettaganden om undervisningens och utbildningens utformning. Det är sundhetstecken i ett kvalitetsarbete. Elevbehovsstyrda utgångspunkter, koncentration på inre förändring och det vi själva kan påverka, framför sådant vi tycker andra ska göra, samt tillit och förståelse för att vi på olika systemnivåer i förbundet har olika roller och ansvarsområden i utvecklingsarbetet är andra. Vårt kvalitetsarbete blir allt mer autonomt men ändå kollektivt; allt mer modigt men ändå professionellt. För en mer exakt resultatredovisning hänvisas till Kunskapsförbundets *Årsredovisning och Kvalitetsrapport 2018*.

2. En attraktiv utbildningsaktör

Kunskapsförbundet ska bygga ett starkt varumärke och vara det självklara valet för gymnasie- och vuxenutbildning i Trollhättan och Vänersborg.

Att vara en attraktiv utbildningsaktör innebär mer än att locka elever till våra gymnasieutbildningar. Det handlar också om att erbjuda alternativ för ett livslångt lärande inom vuxenutbildningen. Likaså handlar det om att vara en attraktiv arbetsgivare för att säkerställa framtida kompetensförsörjning och att vara en intressant samarbetsaktör för till exempel branscher, universitet och högskolor.

Utav elever folkbokförda i Trollhättan och Vänersborg valde 63 procent någon av Kunskapsförbundets gymnasieutbildningar i första hand. Måttet baseras på siffror från den slutgiltiga antagningen i juli 2018 och visar en minskning mot föregående år då jämförbar siffra var 68 procent (september 2017).

I vår analys av dessa resultat ser vi att fler elever valt fristående skolor under 2018. Det är främst fristående gymnasieskolor som erbjuder de högskoleförberedande programmen som har tagit fler marknadsandelar. Ett mer noggrant analysarbete av söksiffrorna och vad som ligger bakom förändringen mot tidigare år, har påbörjats.

Vi har under 2018 fått starta fler YH-utbildningar och vi har fler yrkeshögskoleelever än vi haft någonsin tidigare. Fler studerande innebär en större antagning och antalet sökande till våra utbildningar kan ge oss en fingervisning om attraktiviteten för våra YH-utbildningar. Våren 2018 hanterade Kunskapsförbundet drygt 1300 ansökningar till 200 nya platser, vilket kan jämföras med ca 500 ansökningar till 120 nya platser under 2017.

Ett särskilt fokus har lagts på att stärka arbetsgivarvarumärket för att behålla personal och attrahera nya medarbetare i en mycket konkurrensutsatt bransch. Intresset för att söka våra tjänster är ett mått på hur attraktiva vi är som arbetsgivare och under 2018 har vi hittills haft ett gott sökandeunderlag på de flesta tjänster.

3. En effektiv organisation

Kunskapsförbundets resurser ska användas så effektivt som möjligt för att bidra till att fylla förbundets syfte och nå det övergripande målet att alla elever ska nå alla mål.

Förbundet har sedan starten haft en tuff ekonomisk situation och för att komma till rätta med den på lång sikt har olika typer av förändringar skett. För att kunna bevara möjligheterna till god lärandekvalitet har ett omstruktureringsarbete pågått i flera år.

Direktionen har under flera år beslutat om förändringar i programutbudet och tio av gymnasiets nationella program finns nu enbart på en ort.

TVå av våra gymnasieskolor, Birger Sjöberggymnasiet och Nils Ericssonsgymnasiet, har under de senaste åren byggts om för att få mer flexibla och attraktiva lokaler. I slutet av 2018 togs beslutet om att Magnus Åbergsgymnasiet ska renoveras. Renoveringen kommer att ske i etapper och direktionen har med stöd från medlemskommunerna beslutat att projekteringen av renoveringsarbetet kan påbörjas. Planeringen av ombyggnationen är nu i full gång och skolans rektorer, lärare och andra tjänstemän från Kunskapsförbundet arbetar tillsammans med Kraftstaden Fastigheter AB för att skapa en modern, fräsch och funktionell gymnasieskola.

Kunskapsförbundets verksamhet i Vänerparken har utökats under hela 2018. Detta beror dels på utökningen av YH-utbildningarna och dels på att flera vuxenutbildningar har flyttat från Nils Ericssonskolan till Vänerparken. Renovering och anpassning av lokaler i Vänerparken har gjorts i syfte att skapa bra undervisningslokaler och goda arbetsplatser för elever och personal.

Årets resultat

Årets resultat visar ett överskott på 2,9 mkr och det motsvarar mindre än en halv procent av den totala omsättningen. Alla våra verksamheter visar ett underskott men resultatet blir trots det positivt då direktionen inte utnyttjat hela förfogandeanslaget och för att kostnaderna för pensioner blev lägre än beräknat.

Investeringar

Även i år har arbetet med att förbättra skolmiljöerna fortsatt. Ett särskilt fokus har lagts på Magnus Åbergsgymnasiet och Vänerparken.



Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB

Ordförande: Kent Javette (S)

Vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

VD: Monica Alfsson

Kommunens andel 100%

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	5,0	5,0
-varav uppdragsersättning	3,2	3,2
Kostnader	-4,8	-4,9
Rörelseresultat	0,2	0,1
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto	0,2	0,0
Bokslutsdispositioner och skatt	-0,1	-0,1
Årets resultat	0,1	0,0

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	2,4	2,2
Skulder	1,0	1,0
Obeskattade reserver	0,2	0,1
Eget kapital	1,2	1,1
Skulder och eget kapital	2,4	2,2

Verksamhetsbeskrivning

Bolagets primära uppgift är att driva verksamheten på Kungajaktmuseet Älgens Berg, Hunneberg. Bolaget skall bedriva musei-, friluftsliv- och turistverksamhet. Verksamheten syftar i huvudsak till att höja den turistiska attraktionskraften i regionen för att öka omsättningen i besöksnäringen.

Museet utgör idag en knutpunkt för de verksamheter som bedrivs på och kring bergen samt verkar som ett informationscentrum på Bergagården för besöksmålet Ekopark Halle-Hunneberg.

Årets verksamhet

Verksamheten har under år 2018 haft 32 180 besökare vilket är något färre i antal jämförelsevis med föregående år.

Den negativa trend vi under året ser i vår statistik avser främst de nationella besöken samtidigt som de internationella besöken visar på en uppåtgående trend. 61% av totalt antal besökare under året kom från närområdet Vänersborg, Trollhättan, Grästorp samt angränsande kommuner. Besökare från övriga Sverige

uppgick under året till 22% av den totala andelen och slutligen 17% av det totala besöksantalet bestod av internationella gäster, främst från Tyskland, Holland, Schweiz, Österrike och till viss del Danmark. Den turistiska högsäsongen infaller under juni-augusti månad med viss spridning till angränsande månader.

Under året har bolaget anordnat ett antal uppskattade och välbesökta evenemang. Evenemangsbesökarna har till största delen kommit från närområdet med kranskommuner. De större evenemangen under år 2018 var Friluftslivsmässa, Älgens Dag, Handla Vilt Naturligtvis samt skollovsaktiviteter. Museet har utöver sin ordinarie musei- och evenemangsverksamhet arrangerat älg- och bäversafaris, natur- och kulturupplevelser, vandringar samt en mängd övriga aktiviteter inne i museet och ute i naturen. De konferenser, grupp- och företagsarrangemang som har anordnats i verksamheten under året har levererats med hög kvalitet och har mottagits positivt av kunderna. Konceptet som har goda utvecklingsmöjligheter är ett bra komplement till övrig säsongsbunden verksamhet marknadsförs och vidareutvecklas fortgående.

Bolaget har under åren 2016-2018 med framgång utvecklats och byggt upp en uthyrningsverksamhet med inriktning på friluftsliv -kanoter och cyklar. Under 2018 ökade uthyrningen markant.

Antalet skolklasser och bussgrupper har minskat i betydande grad under senare år.

Arbetet med att bygga upp och förstärka bolagets varumärke är i dagligt fokus. Bearbetningen av marknaden och ansträngningarna att skapa en tydlig marknadskommunikation pågår fortlopande, såväl nationellt som internationellt.

Årets resultat

Rörelseresultat 2018

Bolaget visar för året på ett positivt rörelseresultat.

Utfall intäkter

Utfallet 2018 i jämförelse med budget visar ett positivt utfall på intäktssidan främst avseende ökad intäkt aktiviteter och övriga intäkter. Vid jämförelse utfall intäkter

2018 med 2017 är den totala summan likvärdig de båda åren.

Utfall kostnader

Avseende utfall kostnader 2018 i jämförelse med budget visar resultatet en lägre summa vid årets utfall kostnader. Vid jämförelse av utfall kostnader 2018 och 2017 är summa kostnader lägre år 2018 främst beroende av minskad personalkostnader på grund av ökat anställningsbidrag, sjukfrånvaro samt vakant tjänst under del av året.

Av bolagets totala summa intäkter uppgår nettointäkten till 1 631 tkr. och uppdragsersättningen till 3 211 tkr.

Investeringar

Under året gjordes inga större investeringar.

Framtid

Verksamheten arbetar med att stärka sin inriktning mot friluftsliv och naturupplevelser för att tillgodose nya trender, behov och målgrupper. Detta innebär även att bolagets företagsprofil bör förändras för att skapa en tydligare bild av verksamheten. Älgen och Kungajakten är idag mindre central än tidigare.

Verksamheten utvecklar sin profil med tydlig inriktning på sina tre starka verksamhetsgrenar:

- Musei- och informationsverksamhet
- Naturupplevelser
- Event



Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Tomas Öhberg

Vice ordförande: Gunnar Bäckman (KD)

VD: Carina Svensson

Kommunens andel: 100%

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	16,3	16,4
-varav förlusttäckningsbidrag	7,9	7,8
Kostnader	-16,5	-16,2
Rörelseresultat	-0,2	0,2
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat efter finansnetto	-0,2	0,2
Bokslutsdispositioner och skatt	0,2	-0,1
Årets resultat	0,0	0,1

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	13,9	11,9
Skulder	5,6	3,4
Obeskattade reserver	0,1	0,3
Eget kapital	8,2	8,2
Skulder och eget kapital	13,9	11,9

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva äventyrsbad med kompletterande serviceutbud.

Årets verksamhet

Bolaget har under året haft cirka 87 000 badande besökare, cirka 7 000 övriga besökare samt cirka 540 elever i simundervisning från kommunens skolor. Ungefär cirka 20 000 gäster på Nordic Wellnes har dessutom bytt om och duschat i våra lokaler. Cirka 15 grupper har hyrt in sig i vår varmbassäng under våren samt hösten.

Antalet badbesökare var 13 000 färre än år 2017. Av dessa var cirka 9 200 bad färre under månaderna maj till augusti, då det var en mycket fin sommar.

Årets resultat

Bolagets intäkter minskade med 96 tkr jämfört med 2017. I intäkterna ligger en tillfällig och jämförelsestörande post på 251 tkr som avser en återbetalning från Nordea och Nets för feldebiterade avgifter för åren 2009 till 2018. Trots prishöjning av badentréer från augusti månad 2018 minskade badintäkterna med cirka 306 tkr totalt.

I bolagets intäkter återfinns ett ägartillskott på 7 604 tkr samt en uppdragsersättning för varmbassäng på 309 tkr.

Bolagets kostnader ökade med cirka 254 tkr jämfört med 2017. Hela kostnadsökningen kan kopplas till prisökningar för el och värme.

Resultatet av bolagets verksamhet samt ställning vid årets utgång, framgår av resultat- och balansräkningen.

Investeringar

Under året har inga nya investeringar gjorts. Löpande underhåll samt reparation av barnlandskap har skett under året.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda

Ordförande: Lars-Göran Ljunggren (S)

Vice ordförande: Gunnar Bäckman (KD)

VD: Ingmar Johansson

Kommunens andel 73%

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	0,4	0,4
Kostnader	-0,3	-0,3
-varav avskrivningar	-0,2	-0,2
Rörelseresultat	0,1	0,1
Finansnetto	0,0	-0,1
Resultat efter finansnetto	0,1	0,0
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	0,1	0,0

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	6,4	6,6
Skulder	3,8	4,0
Obeskattade reserver	0,0	0,0
Eget kapital	2,6	2,6
Skulder och eget kapital	6,4	6,6

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009 och ägs av Vänersborgs kommun (73 %), Melleruds kommun (18 %) och Biogas Brålanda AB (9 %). Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte

att säkerställa tillgången på biogas för kommunernas egna fordon och kommunernas invånare.

Årets verksamhet

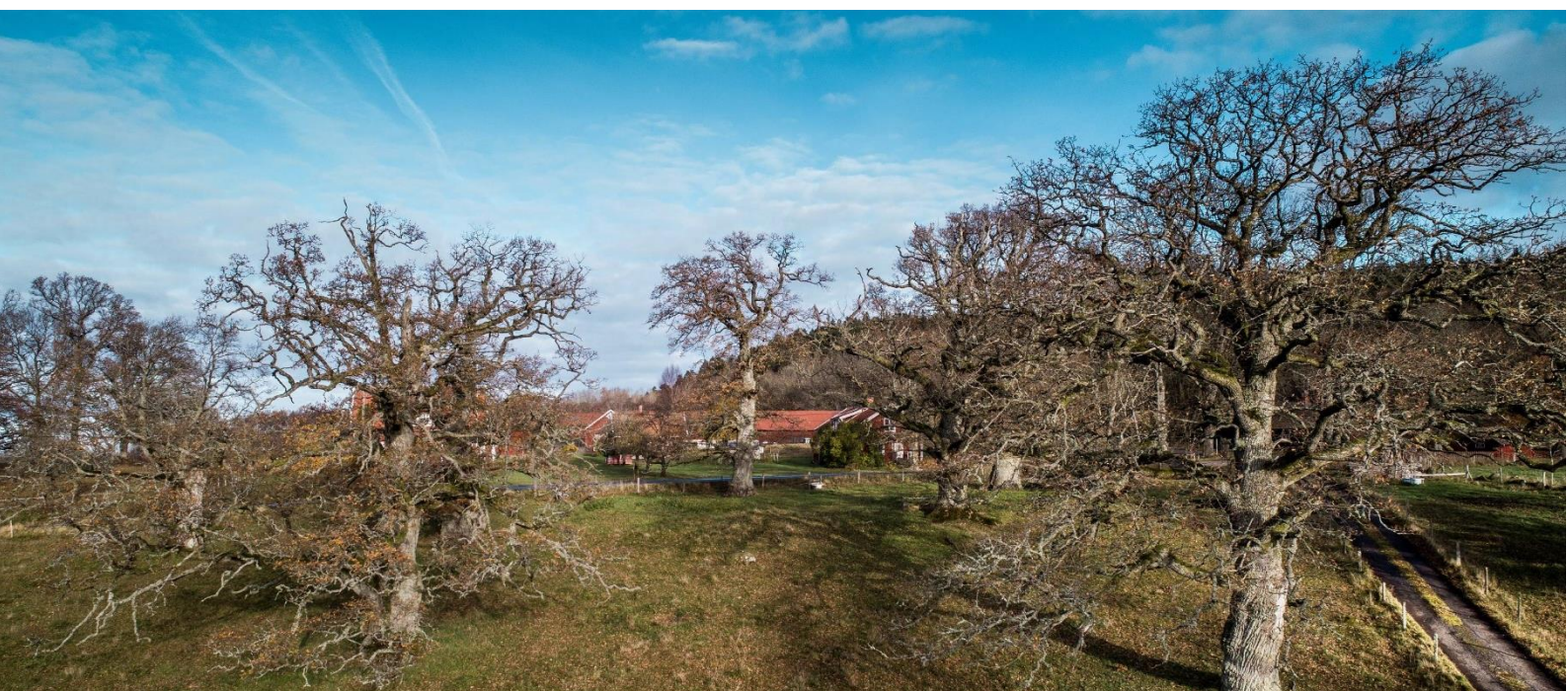
Under 2018 har ingen ytterligare utbyggnad av gasledning gjorts. Det innebär att det varit ett lugnt år ur ett verksamhetsperspektiv.

Årets resultat

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda AB visar ett resultat på 67 tkr för 2018.

Framtid

I dagsläget är det inga konkreta planer på ytterligare utbyggnad av ledningsnätet. Biogas Brålanda AB har 2018 fått alla anläggningar att producera bra. I framtiden kan det bli aktuellt med en utbyggnad av ledningsnätet.



Norra Älvsborgs Räddningstjänst

Ordförande: Monica Hansson (S)

Vice ordförande: Kjell Nilsson (S)

Förbundschef: Hans Därnemyr

Kommunens andel: 36 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	104,2	87,0
-varav medlemsavg.	81,6	79,6
Kostnader	-103,6	-85,9
Rörelseresultat	0,6	1,1
Finansnetto	0,0	-0,1
Resultat efter finansnetto	0,6	1,0
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	0,6	1,0

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	91,3	89,4
Skulder	15,6	17,0
Avsättningar	51,5	48,7
Eget kapital	24,2	23,7
Skulder och eget kapital	91,3	89,4

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten i Förbundet planeras utifrån Handlingsprogram för åren 2016 – 2018. Förbundsuppdraget innebär att genom myndighetsutövning, olycksförebyggande åtgärder och operativa räddningsinsatser, minska antalet olyckor och skador till följd av olyckor.

Årets verksamhet

Under våren och sommaren drabbades Sverige av torra med ett stort antal bränder i skog och mark som följd. Vid ett hundratal tillfällen bekämpade förbundet denna typ av händelser, behovet av samverkan var stort. Förbundets ledningscentral verkade som samverkansnod i Fyrbodalen för samordning av räddningstjänstresurser i Västra Götaland och nationellt. NÄRF levererade ca 1 500 mantimmar som hjälp till annan räddningstjänst.

Förbundets förmåga, att hantera många samtida händelser, sattes på prov, särskilt den 13 juli. Denna dag hade NÄRF 7 st. bränder samtidigt inom förbundsområdet, samt att vi även lämnade resurser som förstärkning till brand i en angränsande kommun.

Två större bränder hanterades inom Färgelanda kommun. Den 13 juli uppstod en skogsbrand vid Åntorp, bekämpning skedde under en veckas tid. Den 24 juli, uppstod skogsbrand på Kroppefjäll i mycket svårtillgänglig terräng. Tidiga insatser med bla vattenbombning från luften gjorde att branden inte blev mer omfattande.

Förutom egna bränder medverkade förbundet med resurser vid skogsbränder i Sala, Hagfors, Bengtsfors, Älvdalen och Uddevalla.

Stort fokus har under 2018 riktats på förberedelser kring Gemensam Operativ System Ledning (GOSL) tillsammans med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän. GOSL-projektet innebär att de operativa resurserna i Mitt Bohuslän från och med år 2019 kommer att ledas från Ledningscentralen i NÄRF.

Förbundet har genomfört 1 520 (1503) räddningsinsatser under året. Antalet mantimmar uppgår till 12 106 (7 187) vilket är en kraftig ökning med ca 70 %. Ökningen kan förklaras av det stora antalet skogsbränder under sommaren men även antal skarpa larm som har ökat, 5 992 (5470).

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för verksamhetsåret visar ett plusresultat på 455 tkr. Resultatet beror på avskrivningskostnader som understiger budget med ca 700 tkr. Grunden till lägre avskrivningskostnader är att planerat inköp av en brandbil inte har genomförts då leverantören inte har uppfyllt kraven.

Investeringar

Under året har 19 st investeringar initierats, budgeterad kostnad 2 747 tkr. Investeringarna består av, Barcovägg LC, data/kommunikationsutrustning, ralkemobiler, skyddsutrustning, fysutrustning, anpassning av lokaler och brandmaterial.

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Paul Åkerlund

Vice ordförande: Vakant

VD/Verksamhetsansvarig: Anna Råhnängen

Kommunens andel: 34 %

Resultaträkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Intäkter	24,4	22,1
-varav ägartillskott/uppdragsers	4,2	4,2
Kostnader	-24,2	-21,4
Rörelseresultat	0,2	0,7
Finansnetto	-0,1	0,0
Resultat efter finansnetto	0,1	0,7
Bokslutsdispositioner och skatt	0,0	0,0
Årets resultat	0,1	0,7

Balansräkning, Mkr	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar	27,8	26,8
Skulder	12,5	11,8
Obeskattade reserver	2,8	2,4
Eget kapital	12,5	12,5
Skulder och eget kapital	27,8	26,8

Verksamhetsbeskrivning

Under 2018 har flygplatsen haft en linje till Stockholm/Bromma, trafikerad av BRA med Fokker50 och med 20 avgångar per vecka. På flygtrafik till Stockholm kan noteras ökat antal passagerare, 12 % fler reste under 2018 än under 2017. Ökningen beror på att kapacitet och regularitet varit tillfredsställande.

Under åtta veckor på hösten förekom åter igen chartertrafik till Kroatien vilket sammantaget ökade antalet resenärer till annan destination än Stockholm. Totalt reste ca 45 400 passagerare under året till och från flygplatsen. Vid flygplatsen har antalet landningar ökat inom kategorin affärs- och taxiflyg. 840 landningar med linjetrafik har gjorts under perioden mot 881 föregående år.

Årets resultat

Intäkterna på Stockholmstrafiken ligger över budget. Flygplatsen utnyttjades som landnings- och beredskapsflygplats för MSB och Försvarmakten i samband med reparationsarbeten på den egna flygplatsen och sommarens bränder vilket gett ökade intäkter. Även utländsk militär har flugit från flygplatsen.

Ersättningssystemet för säkerhetskontroll har slutreglerats för åren 2014, 2015 och 2017 och för alla dessa år har en ökad ersättning för OH-kostnader medgivits. Totalt ligger därför intäkten ca 930 tkr över budget. CNS ersättningen ligger i nivå med budget.

För 2018 har erhållits ett regionalt driftbidrag om 3 500 tkr enligt beslut hos Västra Götalandsregionen. Verksamhetsanslag från ägarkommunerna uppgår till 4 200 tkr.

På kostnadssidan har större reparationer gjorts på anläggningarna för flygradio och ban- och inflygningsljus. Uppgradering av radarrepresentationsutrustning är gjord för ca 150 tkr. En ombyggnad och renovering av passagerarutrymmen har medfört kostnader för bl a anpassning av passagesystem och bagageband.

Vid årsskiftet utnyttjades 5 000 tkr av beviljad kreditram om 14 000 tkr.

Av preliminärt bokslut för 2018 framgår att verksamheten redovisar ett resultat om ca 130 tkr.

Investeringar

Under året har investeringarna uppgått till 6 096 tkr. I summan ingår ombyggnation av Terminalbyggnaden, vilken tas i drift 2019. Statlig medfinansiering erhålls för del av investeringen och ett förskott om 906 tkr har inkommit.

